

אונקלום

שמות ב יתרו

עַל-יְמִזְבֵּחַ אֲשֶׁר לֹא-תָתַגֵּלְךָ עַלְיָתֶךָ עַלְיוֹן: פְּפָפָ

פ"ג. יונד"כ סימן. ומפטירין ננתן מות מלך שיזכו ניטעה פיטון ר

רישוי

חק יסוד ומוטופט ^{טו}): אשר לא תגלה ערוץ. צמי' המעלות חטא לך לא להרחב פכימומיך ותעניפ קהיינו גלו טרווח ממק קלי כתיב ועקה לטס מוכנסי כד ^{טח} מ"מ סרכנת הפסינות קלוב לגלו עלווה כו ולחמה נוגן בס מנוג צוין והלי דבריס ק"ו ומלה חצינס הלו קהין נכס דעת לפקיד על צוין הדרה מורה הוויל ויק נכס לורך לו מנן נכס מנוג צוין חבירך שכו בדמות يولך

ומקפיד על צוינו על לחמת כמה וכמה ^{טט}): חסלה פרשת יתרו

יהל אור

ווכת הנכנית לטעי: (תקח) כן זוטר פ"י שקו על מטה "נטל" וכיה יכל לומר על מסקל נער, והוא מטה, וזה חמר על מסקל נעל בדרך צוין, וט"כ חמל התי ז"ל עליו זה המשל כדי לנוכחו: (תקב) וככלות ספריות כתוב ^{למחנהו ומחנהו}: (תקה) טין חות תלט: (תקד) והו מזוס צוין: (תקה) עיין למטה כו ה: (תקו) עיין (ונחיש סנ ב, מדות פ"ג) וכחכ הארכיס (פ"ה מה' צויה כ' יז) צוין כמו תל צדרומו של מוכם, מתמעט וירד מרלאם המוזח מד החרץ וכוח ננקלה ככט: (תקז) כי המכחים למרו צלה קיה ככס עיון כפי ה' ו' (למסה כו ה) ומכמים הלהרוניים אלהס, ר' אהרן קרחון (המנחר סוף פ' יתרו) ובן ר' אהרן קרחון (כתר תורה סוף פ' יתרו) כו זי דצרי ח"ל לחמת ולמרז. ונכון כו מה שאמרו נטלי הקבלה סתיה כבש נגינה תזונח מלך ^ל מועלות מטלות פ"י סתיה במוחה כבש חלק ומוטופט וכיו עוליס עליו דרך הליכה ולג' צדילוג וכגרהנת הפשיטה ככמעלות:

סקוקב רישוי : פ"ז פ"ז ר"ז למטה כו פ: פח) למטה כה מכ: פט) מילתו זב תחומו ה זט פט' יקוט זט :

אבן עזרא

מנורת, וטלה מעי בה' (ויקרא ח כא) והוא באמת טל בחשם, שיטרש הסודות כפי דעתו, גם אין יוז דעת בדקרוק הלשון, כי ט"ס וטלה טלי שרש, והוא עלי משקל געל (טט) וטהבנחו (טט) ונעלות בלוט (יזושע ט ה) או והדריך בנעליהם (ישע' יא טו) וחנה מעלו גלה ערותו, רק פ"י בטעות, כמו וטעלות שבעה (יחו' ט בז) (טט) וטעם אשר לא חגלח ערותך עליו ידוע (טט) (טח) על בן קומה טובח השולה שלש אמות לא יותר (טט) וכבר העתיקו קרבונינו ו"י צורת הכבש (טט) וכי דבריהם אמרת (טט):

ומקפיד על צוינו על לחמת כמה וכמה ^{טט})

קרני אור

יכל כל גלו מטר נכס פיות נוותות יקללו חרב, יהל מזבג נטה לאות מלך ולס זכי פיות (טט' ג ט) וכלהואל קת נר מליכ אלס (יחו' ס ה) יהל מצל וככלות חרב, יסאו ט פגנו ומנדלותין יתען נתלבנותו (יחו' כו ט) וכן זה סמסחת הכניס יקלחנו מלכ: [טט] וכן כו (מליחת יהלו פ"ט) דעת ל' יטאטל, גלו ילק פסיפה גסה הלו גול נאד פק: ועקג גלו גודל וכן פ"י רט' זט:

פ"ג מ"ג) וכחכ הארכיס (פ"ה מה' צויה כ' יז) צוין כמו תל צדרומו של מוכם, מתמעט וירד מרלאם המוזח מד החרץ וכוח ננקלה ככט: (תקז) כי המכחים למרו צלה קיה ככס עיון כפי ה' ו' (למסה כו ה) ומכמים הלהרוניים אלהס, ר' אהרן קרחון (המנחר סוף פ' יתרו) ובן ר' אהרן קרחון (כתר תורה סוף פ' יתרו) כו זי דצרי ח"ל לחמת ולמרז. ונכון כו מה שאמרו נטלי הקבלה סתיה כבש נגינה תזונח מלך ^ל מועלות מטלות פ"י סתיה במוחה כבש חלק ומוטופט וכיו עוליס עליו דרך הליכה ולג' צדילוג וכגרהנת הפשיטה ככמעלות:

אונקלום

שמות בא משפטיים

בָּא אַלְקָה הַמְשֻפְטִים אֲשֶׁר וְאֵין דִּינָא בְּתַסְפֵּר

רישוי

(ה) ואלה המשפטים. כל מקוט צנאמר היל פסל ^{א)} חט כלחצוני וילח מומיק על כלחצוניים מה כלחצוניים ואלה המשפטים. (ב) אחר שאמרו ישראל למשה דבר אתה עטנו (לטלה ב טז) אמר א' ואלה המשפטים. (ב') המשה בנטטו אל הערטל כה תאמר אל בני ישראל (שם שם יט) והחול להודיע על : (ב' זז) הזובב (ג) ושיכרויות שירת עמינם ברדו שהשם לבדו יהיה להם לאלהים

יהל אור

(ג) וכמו זודאל: (ב') למטה כ כ :

[ג] טעם פ"ז פ"ז פ"י ר"ז, ומוקלט פ"ז מקלי ר"ז, וכלייל כתג טט למלר פ"ז עי"ז: [ב] מטט צפ נגאל מן ספפ, ופנינו פסק דין סכופט גול, ואבא גול תלות, גול מגוף, גול מגוב, גול טפחים, גול

טקווי ובאווי רישוי: א) כהו היכת פט' ר' זל ספף גול ספין, מלון פס' גול (למטה ג' ג): מילתו

אבן עזרא

אשר נותן לב ^{לפ' שטחים}, גם בכללים גם בפרטים או יתבונן למטה נכתב וייז עם אלה המשפטים (א) (א) ואלה המשפטים (ב) (ב) אשר בנטטו אל הערטל כה תאמר אל בני ישראל (שם שם יט) והחול להודיע על : (ב' זז) הזובב (ג) ושיכרויות שירת עמינם ברדו שהשם לבדו יהיה להם לאלהים

קרני אור

[ג] טעם פ"ז פ"ז פ"י ר"ז, ומוקלט פ"ז מקלי ר"ז, וכלייל כתג טט למלר פ"ז עי"ז: [ב] מטט צפ נגאל מן ספפ, ופנינו פסק דין סכופט גול, ואבא גול תלות, גול מגוף, גול מגוב, גול טפחים, גול

טקווי ובאווי רישוי: א) כהו היכת פט' ר' זל ספף גול ספין, מלון פס' גול (למטה ג' ג): מילתו

אבן **שמות בא משפטיים**

ערוא קמן 825

וזהו רחוי המשפטים והatzות שיאמר להם אם יקבלו או יכרות להם ברית, ואחריו לו בסוף אלה התנאים פרשת, הנה אנבי שלוח טלאך לפניה (לטשה בן ב) ועיקר הפרשה להשמיד עבדות נולדים בארץם בהכנותם שם, ובכה פירש להם משה לפני כבודה הברית (ג) כי בטופ ולא חubar את אליהם (דברי ז טז), והנה תחלת הפרשה (ה) שלא יעשו עם השם אלהים אחרים (ו) וטופ הפרשה להברית וכבר האלילים והפסילים שהם שעולים בארץ בנען (ו) :

לפניהם. כמו וישם לפניהם (לטעה יט ז) וזאת התורה אשר שם משה (דברי ד טז) בפה או במנתב או בשניהם (ו) וקודם שאפרש זאת הפרשה אמר בה כלל שכיה טוצה ומשפט בפני עצמו עותד, גם יש כדרכו סמך להרבך הפסוקים (ט) והעקר שלא יעשה אדם חטף, וכי רוחו מעתם מילא יארח המשפט מהו שהוא (ו) וזהו עונש שהוא בגוף (ו) להעיבר ביכולת, והוא יארח תחת חרב התירוש וחיצחד (ו) וכן יארח בכוור בניים (ו) ובכוור חממה (ט) ולא יוכל לדבון רביהם (ט), וכן יטה שטע שוא (לטעה בג א) כי הוא חטא בסתר (טז) וכן לא תהית אחרי רבעים (שם ט' ב), ודיל, אפילו אם הוא דיל (טז), ומגנית התועה ותרכז (ט), ולא תהה (שם ט' ז) עם הדין ידבר. כי יוכל להחות הדין בסתר, גם עמו ידרבר מדבר שקר תרחק (שם ט' ז), וכן ושחר לא תחק (שם ט' ח) ונדר לא תליך (שם ט' ט) ומתייהר כאשר אפרש (ז) וזהו משפט עין תחת עין (ט' כד) להפריש בין עין ישראל לעין עבד (ט' ז) והזוכר נגיותה היורה (ז) להזכיר משפט העבד שיטית (ז), וזהו מטה אהיה איש בור (ט' ז) להפריש בין שור שמת בבור או גנבה (ז) וכל זה בעבר ונכבר בגנבות (לטעה כב ב) (ט) ואחר' הזכיר החטא בטעון, והחל בשדה ובכרם (ט) שהם עיקר, ואחר' מה שהוציאה הארץ בגדייש וקמה (ט)

יהל אור

(כג) טס פ' ז : (כג) טס פ' ט : (כל) טס פ' גג :
 (כט) עיין (מכילתא משפטיים פ' ז) סמדניר גנפה סטייה גרכות האביה מעין כתוב'ם טס : (כו) ופי' כת' זיל טס כי הטעות הפתוחה הגערות טהין דעתם סלמה : (כו) טס פ' ז : (כח) וכן פ' ס' ס' כת' זיל טס : (כט) טס פ' ייח : (ל) וכן פ' כת' זיל טס : (לה) ופי' כת' זיל, ויסתכו יסרהן וכנות מותך : (לה) טס פ' כת' : (לג) וכן פ' כת' זיל צפ' כת' הקאל טס : (לז) ועיין מכילתא טס פ' ייח, דעת ר' יסמעול, טולמגה ויתום כל לגונמך ריל כל סגוליות והנדיכויות כמו הלמגה ויתום : (לה) טס פ' כת' :
 (לו) עיין נפ' כת' זיל טס : (לו) טס פ' כת' : (לה) טס :
 (לט) טס פ' כת' : (מ) מהש ותמים נס נסמן מזה כת' זיל כתוב זיל הקלילו : (מל) וכן כת' (מכילתא טס פ' ז) כת' זיל הוהה למקבל לסתן הרע : (מן) וכן פ' טס כת' זיל, לכל תהoxic כי טוב תעסה בעורך כל פנרי, לרין לטס לו למי עינו, וולס הכה פין טבון גנני ההוראה הטעורה על תלדון טיזוילנו לחפטן (פ' כו) : (טו) נפ' כת' : (ו) טיטם טבון טקளיס : (ו) נפ' לד, וכט' זיל : (ו) עין נפ' כת' זיל טס וכנהורי : (כ) נפ' ד : (כל) טס פ' כת' :

(ג) סס נסנה תורה : (ד) מעשרה לדריס : (ה) סלט יסתפו עמו הלכים לחריס : (ו) למטה נג כל, כי ברם תGRESS וסקל תCKER מזותיקס" תוכן דעתו זוכי מה טה מר ווללה ממשפטים עט וו"ז, לפי סתלה דברי הסס הולר טשרט כדברים כלב נג הכל קערסל וו"ז יפסו עמו הלקי כספ וולקי זוכי עד סוף זלה ספרטה הול פרטה חמת, ר"ל מהבב צפרס אלחט, במעור סיות כל העין מתקן כמו סבאל ה"ה זיל ולפיקך המל ווללה עט וו"ז : (ז) עיין נפ' סקלר נעלמה יט וכהורי טס : (ח) וכן יהמר (ויקד יט ג, דברים עז יט) ערפ"י סכל מזוה ומזה עומדת כפנוי טלה, יט כלמות דרכ לבדוק הפרשיות : (ט) וטס קהמלה דבירות הלהרוויות סבין הולס להכיזו : (ו) נפ' ז : (ו) עין הכה עין חצירו, או עין וולמו (פ' ז) : (יג) אין מכה אבוי למכה רפהו : (ז) נפ' ז : (טו) הס הכה עין חצירו, או עין טכל פנרי, לרין לטס לו למי עינו, וולס הכה פין טבון גנני ההוראה הטעורה על תלדון טיזוילנו לחפטן (פ' כו) : (טו) נפ' כת' : (ו) טיטם טבון טקளיס טקளיס : (ו) נפ' לד, וכט' זיל : (ו) עין נפ' כת' זיל טס וכנהורי : (כ) נפ' ד : (כל) טס פ' כת' :

בְּשִׁים לְפָנֵיהם; בָּבֶן תְּקִנָּה עֲבָד קָדְמִיהָן: בָּר יִשְׂרָאֵל שָׁתָּ

רשות

מפניו היה אלהי מפניי ב) ולמה נסמכה פרצת
דינין לפלאת מזבח לומל לך סתסיס סנאלין
הן פמקדש ג) (ס"ח במנחת. ופירוש
בעוזך) : אשר תשים לפניהם. המל לו
בקב"ה למשה לך תעלה על דעתך לומל חזקה
להם הפלק וההלך ז' הו ג' פעמייס על
קתה סדרה בפיים כמאנטה ולייני מטלית
עלמי לבנייס טעמי הדבר ופירושו לך
נהמר חזר תקיס לפניהם כשלמן הערוך
ומונן לא יכול לפני מהדס י) לפניהם. וזה
לפני עוגדי כוכביהם ח) ויהפי ידעת בדין
החד בסבש לנוין חוטו כלינו ישרחן هل מתייחסו
בערכות קלאס י) טאנכיה דיני ישרחן
לפני הבנעניים מחללה תבש ומײַקל בס
העוגד כוכביהם לבקבייח (ס"ח להתקיבת)
בנומר כי לא כלוינו גולס וחוייבינו
פליליס ז) כסחויבינו פליילוי זה עדות בעולי
ירחטס : (ז) כי תקנה עבד עברי. מבד
סקווח עכלי הוא חיינו היה עכלו כל עכלייח
עבד בכני סלקחמו מישראל וטלו כוח
מי אטרו כי המשפחה תלואה באב (ס) ועוד ,

יהל אור

(מג) עיין למטה כ ה , קרני חור העלה כ : (מח) בעה
האו עלי נומנות החקננות (למטה לד ה) ומזה עס על
כל כלוים הנחמורים כפ' חזות מן טהור לך (בב
פ' יה) עד רלהות נכווי (בב פ' כו) : (מט) כמ"ט
ולא ירלו פני ריקס (למטה כג טו) : (ט) טס פ'
יט : (נה) עיין צפי' מה' זיל טס וברמביין (למטה
לד כו) : (נכ) פי' וחין צורן לדרכם סמיכת הפסוקים
וזה לו : (נד) עיין למטה חות מ : (נד) עתה
יתחיל לפרש : (נה) ואח"כ מספט הגמה טבניות
כללים בלהו לא תרlich, סדרוכר כראזון מהמשה
דברות האמלוניים בסיס באין חלס לחכינו : (נו) כן
זו (מכילתא מספטים פ"ה) בין יטלהל הכתוב
מלך, וכן פי' רס"י זיל "עכד טהור עברי",
ישיה עברי תהר לעבד, לא נסמרק הללו, וכטעס
ב"ד הכתוב מדבר : (נה*) כוונתו לענן ותקראים :
נקרא עברי, כמ"ט ויגד לנו ברס העברי (ברוח) יד
לחס ולח נזירים, נראה שום הפך היו יטהל,
זאת יטהו היולדיס טס האב בלאתו : (מנ) כי בירחן
בורי

מהלך ה' ג', תחומו של כ. ג'יל פ"י' ג' שאותו פ"ה ב' ילקוט רמו
ו' נרמס, מה שבקבבם צט מחוללה לכלי הכהנית (דנ"ה כה סט)
קוצ' למכ"י, מס' כלו דיניס (קד"ט) לכל סמלות. עי"ס טפס
ה) תחומו ה', ג' ו' גיטין פרט כ פס"ז, מדריך חנוכה;
ז' ו' מל' מזקל טעל צוות כסטור וכתוכלת, ונוכן לאלא'ו אין
פוכית לכ"ז י"ז מפקתוכיס פס"י פנד ספוג טכני וכן טומ

זבן עזרא

וילא יעבדו ע"ז (ט) על כן שב להoxicיר הפטח לא תשחט
על חםך (לפטחה ליד כה) (טט) ובעבור שהoxicיר שהט
חייבים לבא שליש פעמים ויביאו ראיון (טט)oxicיר שהט
גם הבכורים (ט) ובעbor גדול הנדיות בזטן הבאת
הbabורים,oxicir לא הבשלה גדי (לפטחה כב יט) ועוד
אבל אמרנו (טט): **ב כי תקנה**. אומר לך כלל
לפניהם שאחל לארש, כי כל משפט או מצוה
בל אחד עומד בפני עצמו (טט) ואם יبولנו למציאת
טעם למה דבק זה המשפט אל זה, או
זהה הטעיה אל זה, נדבק בכלל יבולתו (טט)
ואם לא יבולנו נחשיב כי החסרון בא
חווסר דעתינו, ואין לאדם בעלים (טט) יותר
קשה עליו מהוינו בדשות אדם כתיזו, על
בן החול משפט העבד (טט) (טט) וקדמונינו אמרו כי
עבד עברי היה ישראל (טט) וכבה וכי יטבור
איש את בטו לאטה ופי ז (טט) רק וכי יכה
איש את שנ עבדו (לפטחה פ' כט) הוא כגעני
ובבה כי יבה איש את עבדו (שם פ' כט), והנה
וכבה אם עבר ינה השור (שם פ' לב), והנה
אתרו, כי ונמדד במנתו (לפטחה כב ב)
הוא ישראל (טט), והחולקים עליהם
אתרו (טט*) כי עבד עברי אינו ישראל רק
הוא טבשחת אברחות (טט) ובבה הבה (ט),
וככל העבדים בגבורים אחר כן דרך אחד
כל, וראיתם רבר האשה וילדייה (טט) (טט),

פרק א'

בם צבאיים וכגליים נדולים, וכך אין כי הדר גוריים נגמלות מפי הבוטה, כי כל הרם מודה בכך, אבל הדרים הדרומיים נפלרכס כוותח בס טנפיס האבל יכול נסח חלוק כלויות. ונבש כי הדר גוריים לא יטשטט בימין סדרן וכן נקלחים מבפטיז (סדרן): [ג] סדרנייה ויל סדר כל ובמפעטים באלת צבאות דרגות טהראנייס, זוגר ערלה מפעטים: [ג] גלייס נדרוך לג תכלית, וכן מן תקנות טבב עכלי, עד וכי יפתח חייט כו, ונדרוך לג תגנווכ, הכלל סמונס מבפטיז, וכן מהAMIL מון וכי יפתח חייט כו, עד וכי יפתח חייט כז'ולס, ונדרוכו לג תגנווכ הכלל חמוץ מבפטיז, וכן מהAMIL מון וכי יפתח חייט כתווכ, פל לג תגנווכ, ונדרוכו לג תגנווכ, הכלל צפי מלוות, ונדרוכו לג תחמדו הכלל ד' מבפטיז, עיינ' בטהראניינ לבאל כל המבפטיז: [ה] וכן כו עעת יפץ בינוין (מכהן מבפטיז), קאנר יהה זה מעס הדרוני, מהר ווילדייש תכיה להדרוני, חייך זה בזונג כל ספק קדר וקדשה,

עכד טהור עכרי : (נ) כיה יסראלייה : (נה) וכונרכו
(נט) פי' עכד עכרי מישראל ועטן, ציו הברחות :
(ס) צימכור חותה להונא : (ס) צוילם הייליס
כי אם כי יסראל נח תשלר מהנה וילדיה להודינה ר

רישי שמות כא משפטים קסיד אבן עזרא 327

חומל סס פניש יעוז ומכ חני מקיס זכתנאלטס חוטס ט) בלאום מן קכגעניש חכל בלאום מיסרעל יאוח צס טיל כי ימכל לך לחיך בעבלי י) לך למלאוי חלא נגניכטו כמו זנאמל חס אין לו ונמל בונכטו יא) חו היינו חלא במלול טלמו מפלוי דחקו חכל מלוכו בית דין לך ילה נקסט יב) כנסו חומל וכי ימוך לחיך עמק ומיכל לך יג) כלי מוכל גלמו מפלוי דחקו ראי לחיות עברי נחרי, ונחשוב כי הכתוב תפש דרך קצחה. בעבר שטצאנן ואקה את איביכם את אברהס מעבר נהר (יהושע כד ג) (ז) והנה גם נקראו העבריים שהם ישראל (ז), כי ראיינו (ז) שאמר משה לארעה כי אטר ה' אלהי ישראל (למעלה ה, א) ובאשר שאל פרעהמי הוא זה השם או השיבו (ז) ה' אלהי העבריים (שם פ' ז), והנה אלהי העבריים כטו אלהי ישראל (ז) והנה אם ישראלי נקראו עברים בעבר שם מיוחסים אל עבר (ז) ישתתפו עמו בני ישמעאל ובני קטורה ובני עשו (ז) ואנחנו לא מצאנו קורא אחיך רק אדום לבדו שהיה בבطن אחד עם יעקב (ז), גם (ז) לא תצא בכהוב שיזכיר עשו שהוא אחינו במצוות דק בדבר השליחות (ז) וכמויהם, לא תתעב אדומי כי אחיך הוא (דבר' נח) (ז) והן אחר שהוביל אדומי (ז), ובכח על רדפו בחרב אחיו (עתום א יא) (ז), הנה בבל הפרקא (ז) לא מצאנו מלה עברית כי אם על בני יעקב, ובתוב, ושם אתנו נער עברי (ברא' מא יב) (ז). לאכט את העבריים להם (שם מג לב) (ז), מכח איש עברי (למעלה ב' יא), שני אנשים עברים נאים (שם טב), ויונה אמר עברי אני (יזונה א ט), כי הם שאלודו, אי מוה עט אתה (שם שם ח) ואב המלה הייתה כוללת עמים רבים, עוד לא השיב מי זה עם הווא, ובתווב, פון תעבדון לעברים (ש"א ד ט) והעבריים היו לפולשתיות שם יד כא), ובידימה כתוב, לשלה איש אה עבדו וגוו העברי והעברייה (ירטיה לר ט), ובסוף פירוש, לבלי עבוד בס ביהודי אהוז איש (שב) י) וידוע כי אדומי לא יקרא יהודי (ז), והחולקים אמרו, והנה כתוב, ורבים טעמי הארץ מתיידים (אסתר

קרני אור

יהל אור

корע הולך חקר מהן, ווֹס יטַהַר סִילָד הַגְּלָגָל הַלְּדוֹן (ה) וכן האלו נספלי צס, מפני מש, כי לחין טה, גדרות
לעכד אין ריגל עכרי: (טג) פפי' הַחֲמִיתֵי הַגְּלָגָל הַלְּדוֹן מהות פיי' הכתוב אבל עטס לאחיזה מפשי צלפי טכל הומנווי
עד כיוזל: (טד) וזה לנו יתכן כ"ה על עכו"ס
בכתוב טליקס, ותנחתתס הותס (ויקרא כה וו): (טז) מכל אלה הטענות שוכינו החולקים כי
בעבד עכרי היו יטַהַר יטַהַר: (טז) לחין יהמְר עליו החקיד: (טז) זכאיי "משגנעות": (טז) כי לנו
יקרא החקיד כ"ה יטַהַר: (טז) וכמיה"מ "וכנכו"ם סנקrho העבריים ע"צ עכבר בון צס, ע"כ הוציאר
בפסוק חמי כל בני עבד, וכנה לחין ספק וכו': (טט) ובמיה"מ "סכה": (טט) בון זלם בון ארכסיד
בון צס: (טל) פיי' בעבור עבד המר הכתוב חמי על "צס" סכה חמי כל בני עבד, לפי זיינה מעבר
הנרגasset, שקי טוב ונדוֹל הטעלה: (טל) וחס יחסו לפק לכנען טהוֹת הטעלה. (טג) וכן
פי' (לטעלה או טו): (טל) מילמר זה צב למ"ט, הוו נקרא עכרי בעבור שדי מעבר הנבר: (טה) כי
בבש עכרי יוסרholi הכל החקיד: (טה) זכיה רהיב: (טה) משה ואחרן: (טה) למ"ט הלאי העבריים,
פי' מ"ט תקלת, כה הימר ד' הלאי יטַהַר. (טט) זממנו יהו הגרasset: (טט) פיי' ה"כ יסתהפו
שמנו וכו' בסיס זרע הגרasset: (טט) וזה הוו רק על לד הבהיר בזען חמל, ובני
ישמעון זכיה קטריה לנו נקראו החקיד לנו הפליא הס מאנטפקת הגרasset: (טט) ובמיה"מ "רכ" : (טט) כמ"ט
ויסלה משה מלתקים היל מיל' הדרס ליהמְר כה הימר החקיד יטַהַר (בנ"ל' כ יד). (טל) ווכרא
להזכיר פה הלהקה: (טל) בכדי לנו נטעל להזוב בנס צבי שער החרי הכלל הוה: (טל) כויכיר
הכתוב נס פה הלהקה על הלהקוות ציוו, וכמו שטיחס צס "זאת רחמי" וגנו' רחמי הלהק
על החים: (טל) עתה יפרט: (טל) ובמיה"מ "וכנה הכל המקרא לנו מילנו חזמי שיקרא עכרי,
ותף כי יטַהַר זכיה קטריה צס צבי פלנגייס, וכחוֹב, וקס התחנו גער עכרי": (טל) על
זכיה יעקב: (טט) פיי' הלהקה שעררי הגות יכוֹד זכיה זכיה זכיה זכיה זכיה זכיה זכיה זכיה זכיה
לכלי עכד נס זיהודי הקיוה: (טט) חסינו נקרא מה עטו ליעקב עכ"ס לנו נקרא יכוֹד,
ובמיה"מ

מכו"ב רשי: ט) יתקה בס מז: י) לכל טו יכ: יא) נמקה בס ב: יב) לפי בגו גרוועט מפוקל ערמו. זה מאכל נעל מאלאה גג. ט: יג) ויקלה בס לט:

שםות כא משפטים

עֲבָדְיוֹ פִּשְׁשַׁ שְׁנִים יַעֲבֹד וּבְשֶׁבַע תָּשִׁין יַפְלִתָּה וּבְשִׁבְעַת

אנו עוזרא

ח י) ואינם טישראל, וזה עורך, כי למי
דעתם אם פ"י שבו מתייחסים אל יהודה (ג)
או שבו למסורת יהודה (ג), היה ראוי להיותו
לבלי עבד בספטימר אחדינו (ג) ועל דרך
זה, מ度过ר על ריב לא לו (משל כו, י) ואותר
והנה התרדר כי דברי קדסונינו נכונים, כי
עליהם נסמן בכלל המצוות באש קבולם
טבותיהם ועוד איך יעלה על לב אדם כי
הישמעלי והאדומי יעבד שש שנים, והישראל
עד שנת היובל (ג): ששה שנים יעבד.
ולא יותר, כמו שש שנים תורע שדך (ויקרא
כח ס) ובתחלת שנה השבעית למכירתו
יצא חפשי اي זה שנה שתהיה. (ג) (ו) ואל
תתסה על סקץ שבע שנים הבוגב בירנית
ירטטי לד יד) (ג) כי לבן דבר יש לו שני
קצוות, והנה פעם יצא קץ שהוא תחה
ופיעס שהוא בסוף (ג), וזה העבר הוא הכתוב
עליו ונזכר בנגנתו (לטטה כב ב) שטברוזהו
ביד (ג) (ו) רק, וכי יסוד אחיך ונזכר לך
ויקרא בה לט) או לנדר (ג), ספר (ג) עצנו
כפי שנים שיש עד היובל, כי ביובל יצא (ג),
וקבלה היא ביד ישראל כי הוכר ימבר בנגנתו
לא הנכבה (ג), בפרישה שאחר זאת אשלים
הענין (ג), אמר רבינו טרינוס יוד לחפשי
נוסף (ג), כי הוא כטו, לטעי (יהוו טו ד) אכורי
(משל יא יז) (ג), ור' יהודה הדקדק אמר כי
הלויד נסף (ג), כי הוא כטו, וכי תשלחנו
חפשי (דברי טו יג) (ג) זהו י"ט (ג),
ליים על דרך הקדמוני (יהוו י' יט) (ג),
והלויד בלויד והשלישי לאמשלום בן סעה
(דהיא ג ב) (ג), ולפי דעתו כי באו שנים
טרותים (ג) והאחד היה סטטיק, כטו, בתוך
הأهلוי (יהושע ז כא) (ג) וזה הזר
השם (ג) (ח) וטלת חנים, מנורת, חנונו אותן (שופ'
בא בב) טעם מגנה (ג), וטעם המים לא
ידענו (ג) בט"פ ריקם (ברא' לא טב) (ג) (ט):
(פיה"ק, ואחר שמצאנו בטהנה תורה, כי ימכל
לך אחיך תכברי (דברי טו יב) ידעו כי גס. וזה
שחוא עבר עברי כטו (ג) ואין צבר כטו (ג)
וاعפ"י שהאמת הוא מה שהעתיקו חכמים שות
הعبد הוא ישראלי, אובייר דברי המכחישים, י"א
שבורי מבני עבר וטעם אברם העברי בן (ג),
ויא שנקרא בן בעבור שבא בעבר תנאר, ויש

יהל אור

יכמkick"ת' וולין יהודי מי שהינו ממתמחות יהודך":
(לנ') פ"כ חמל מתייחס, עיין (למטה הות קלט):
(לנ') ובמkick"ת "זה עוזרונו שי פי' סקו מתייחסים
אל יהודך, ואמ' פי' מתייחסים שחורי הַל-
דעת יהודך": (לנ') וייה פי' על הטעמים
שהתיחסו וולינס מישרלן: (לנ') ובמkick"ת "הס-
בון יהמר מן פנרי מהענבר" פי' כמו שדעתם
יומר על יהודי מתייחס: (לנ') פי' מה
שכתוב (ויקרא כה לט מ) וכי ימוד לך לך
עמדו, וזה ברכחה יסרלן, פ"כ הוועיגל עד
דעת המכחים טהוריך הטערי היינו סבוי מעבר
וילאנו לנו תחעכ האדומי כי מהיך הוועיגל, והענבר מהט-
כתייב וכתנהלטס הווטס, ושה' זיל האיזט שמיש גולדי-
בן הכויה המכילה הרוחה מהפסקה קודה: (לנ') ר"ל
כמו טהין המיוצ בזבז טניש תזרע זלך: (לנ') כי
בנט טניש תצלחו היה מות האדומי הטערי השר ימכל-
טס "מסוף טגע זניין": (ק) וכן פי' בה' זיל (דנ'ר)
ההלה הארכטיס, ועס טו ג', על מוקן טגע טניש
הארהיך נבור בזא: (קמ') ואותה יונכוד זא טניש,
ונגמכל נגר תועכ מעיך (ויקרא כה מו): (קנ') ווינ-
טמו לאטניש רבות זומענות כלעונו, ולען לנו יהוד
קה) וכן הוועיגל (סוטה כג ח) היהוס נמל בונגעטו,
וז) תינכת להפטן היהוס דנבר זל דרור כמו להופ-
נס: (קט) הלאט זל להפטן גוטס: (קי) צלי לאט: ז-
כטנס, האטן כלע יהוד: (קיג) ר"ל הלאט
לכחות "התקלט" הוועיגל: (קנא) זטב הוועיגל:
דענו" ט"ט כוות (בBOR יתקח): (קית) טהמיש גוטס:
טמוך" וויטה עכדי מהר לנבר לאט נטמך יהלו: (קלו) טהוות
גנ

קָרְנוֹן אָוֶר

כיס נכוּן לחשוף לך/ כי חחיך כוּה : [ז] וכן כוּן כוּן (מכילתה מטבחית פ"ג) וככיניות בנכונות למכילה, כי לנו חכינה כבבא לנוּן צננות פולס לך מיום האכירה : [ז] וכן פול (מכילתו זע) בנטכל בכית דין כתוב מדין, וכן פ"י רצ"י זל : [ח] ולצ"י זל נתן ביטיה סי"ד גוספ יותר מה שיביטה כלמ"ל טמף, וכן דעת אלחכ"ע, מפני שמלה יהו מורה ציון מפניו לפניו, יהו ממוקם למקום, ופי' פס טיעון מפניו כפנדות נפניו כתילות (ליחס) : [ז] וכן כתוב אלז"ק כבלן, "חן" וילחס חנס, חמ"ס ניקפת חמ"ס ריקס, ופי' ותלן כתן

פמך ונמלר לך וגנו' מל סמת סיוגל יעכל עמד, זול בככלה יסלאל, ה"כ הווען יעכל על
סנת סיוגל, ווה רחוק, והנה מוכן דכריו בזה, כי דעת המכחים סלאיך הענרי שיינו סעל מעבר
הנאר, וכללו זה כני מעז, וכני יאטאל וקטורה, ומלהנו לא תחעכ אלומי כי מהיך קוח, ובעכל מהט
יעכל טען, ובעכל מכל בגויס אער שכינותיכס נז כתיב וכתנהלטס חוטס, ושה' זיל האס בעמ"ס גולדי^ה
הענרים פי' מ"ס תחלא כה חומר ד' הולדי יטראל, וכן הקיה המכילה הדרהיא מהפסוק קוה: (ה) ר"ל
שלאן החיוב סייעול טען טnis, רק פלאן יעכוד יותר, כמו פלאן חמוץ צבצט טnis תורע טלך: (ג) כי
קונסנץ סביגית ל�נייתו: (טפ) צס כחוב מקץ צבצט טnis תשלחו היה מתיו הענרי הולר ימלר
לך' זסס נחמר מקץ שנדרה ספי' כסוף וכןן תיזכ"ע צס "מסוף צבע טניין": (ק) וכן פי' קה' זיל (דכר'
ס ה') על הא' וויה מקץ חרכעים יוס, מקץ סוף הוא החלטת הרכעים, זס טו ה', על מקץ צבצט טnis
העטה שמטכי פי' נתחלת האנה, ושין רמאנ' צס סארהיב לאחר בזה: (קל) ואווע יעכוד טען טnis,
ונתחلت האנה האכיעית זיל חפסי: (קג) בתכ"כ, ונמלר ניגר תומך עטך (וילדה קה מז): (קג) ווינ
"ימכוד": (קד) כי הנמלר מעלמו יס לא רשות למכור מעלמו לאניש רבות זמושטות כלוונו, ולען לא יטה
בנטכיעו הולא במלחת טניין, או אס פגע כהס סיוגל: (קה) וכן הווען (סוטה כג ה') האיס נמלר בנטכטו,
ולאין פלאה נמלרת בנטכטו: (קו) עיין הות קפג: (קו) תינכת לחפטה כווע צס דנאל טל דרור כמו להופע
והיז"ל יתרה כמנג הלאזון: (קה) סלייד נסף נס: (קס) הלאמ"ל טל להפסי גוטס: (קי) צלי' למ"ל:
(קיל) סלייד כה ליחס: (קיע) טהווע כמו וכטלייטי הנטלאס, הולן כלון יהא הפסי: (קיג) ר"ל הלאמ"ל
והיז"ל בס מסרתייס נמלת הופע: (קיע) וכיה יכול לאחוט "הנטלאס" או "הראלי": (קיא) זס כה המכל:
(קס) וכן פי' הרדאיך צערס. מנן: (קייז) מלוט "לה ידענו" ט"ס כווע (באחר ילחק): (קית) סהמ"ס נסף:
(קיט) פי' טכרי כמו: (קכ) ק"ס הווען זיל זילין עכל סמוך" ויסיא טכרי מהר לאנאל לא נסמק הליין: (קכ) טהווע
טט

שמות בא משפטים קפה 329

י' אם בלחודוזה ייעול יצא לחפשי חנים: נ אסיבנפו יבא

אבן עזרא

המול ומך חני מקיס כי פקנש בכם כל מיל רשותם את אברם מעבר בricht דין י) : לחפשי. למלחמות טו) : (ג) אם הנתר (יוושע בר ג) וכל מי שהוא טבני אברם יקרא עברי, אך היממעלים והעתונאים והטומאים בנהו יבא. טלה כי נמי הקס כתלנוומו וארכוטים עבריים הם, ואמנסטוק אל עבר (קינ) יהו גם עכרים שלשה שלר בני יקון (קינ), ואחרים אמרו שפטעם עבר המדבר בשון עבר, גם אלה אמרו, כי גם חכניים יקראו עבריים, כי הם מדברים בשון העברים, על שם עבר בן שם. על חביר בפטוק, אבי כל בני עבר (ברא' נ) וכבר היה עובד השם, ואברהם היה עברי ביחסו ודרתו (קד), וטואב ועמן אם ר... ביחסו בן (קינ) לא יקראו עבריים, ג' ישםעאל (קינ) כי הכתוב אמר כי ביצחק יקרא לך ורע (ברא' נא ינ) לא בישמעאל, גם עשו לא יקרא עברי כ"א ארום ואבי אדרום (קינ) וכן אמר הנביא, ואחוב את יעקב ואת עשו שנאתי (מלאכי אב) והנה לא תמצא בכל הארץ מלה עברי כי אם על בני יעקב, וטעת אברהם הייתה נדולה ושמו גודע בכל מקום, כי בנה מובהות לשם, והוא קורא בשם (קד), ג' יצחק (קד), ואמרו בני חת לאברהם נשיא אלהים אתה בתוכנו (ברא' נג) ולי יצחק נאפר, כי עצמת מטהנו מאר (שם כו טז) גם הכתוב אמר עליהם, וווכח עליהם מלכים (תה) קה יד, דה"א טז נא) (קד) וטבקה דב היה לאברהם גם ליצחק, וזה הדבר נשמע מסביב, זהות פ"י לאכל את העברים לחם (שם סג רב) (קד), וטעם טראן העברים (שם ט טז) מהארץ שידורו שם העברים, או טעמו כאשר פרושאי לך שיחשבו שהארץ להם אחר שנתנה השם בפה, והעד והשיב אתכם אל ארץ אבותיכם (שם טש נא) (קד) ע"ב אמר משה אלהי העברים נקרא לעינו (לטלה ה ג) השם אלהי אברהם יצחק ויעקב (קד), או טעמו אלהי אלה העברים שהם בראשיתך, והוא חנוך, ויה"א כי עברי ישוב לדת העברים (אנ) וזה לא יתכן שיקרא עברי כי שאינו מהיחס (קד) ואלה (קד) למה לא קראו, לבלי עבד בסיטודו אתיו איש (ירט) גדר ט) ואין יהודי פי שאינו ממשפחה יהודית, ואיל יטוען טען באיש ימני (קד) כי נקרא ע"ש המלכות (קד) ואין פ"י פתיחדים שיתיחסו אל יהודת (קד) ואם זה העבר העברי איננו ישראלי ומה עבד שש שנים לבדים, והישראל ע"ד שנות ורובי (קד) והפרשה הסטוכה לואת, וכי יטכור איש את בטו לאמתה, אם היא ישראלית (קד) ואלה השבושים ארער לאח בעבור האשה ולידיה (ט' ד) (קד) גם טלט ועבדו לעולם (ט' ו) (קד) ומה שמצוותם כהוב בפרשאם עבר ינח השור (ט' גב) והם אמרו, כי הוא העבר היהודי הנזכר (קד) [י] וחכמי הוציאו לאור בלה: כי תקנה. טיר ב"ד שטכוויהו בנגבתו, או בעצמו, כי בן כהוב ונמבר לך (ויקרא כה לט) (קד) גולי הקבלה (קד) : שוש שניים. אפרנסה בפה, כי משנה שכיר שכיר (דברי טו יח) (קד) : לחפשי. הי"ד נסוף ביו"ד למשעי (יחו טז ד), או הלמ"ד נסוף והוא תואר השם (קד) : וטעם חנים. אם הויזיא אדרונו עליו אם חלה ברפאות לא יפרעם (קד) או נזכר בן, בעבור שנטכו, לנגר תושב יגאל בכסף (ה) ואם נמבר לעברי ולא כסף (קד) : ג' אם בנהו, י"א

קרני אור

ב' מגני עבר: (קד) סנקרים מפלי סקס מגני מלהן כהן, כל מה כוון זויהן מלהן כהן כהילו זויהן פנד: (קד) טקה נן עבר: (קד) זיהוסו טקה מגני כהן טלה גשייה גדויה, וכן כל מין זמתקה יופרד עבר, וחתו טקה מוכד כסס ממו: (קד) מגני פנד: (קד) מון חן: [י] וכן כו (מכילה מפסים פ"מ). חכני (קד) כי קיס לך כהום: (קד) יקרה: (קד) כמ"ה (ברא' יב ט) ע"כ קרא עברי: (קד) ופי רכוי ויל טס, גנון פרעה לאנרכס ז"ז, ואכימלך ליהוק, וכן זקס ליעקב: (קד) כי כל המסתמה כיו בעלי מקינה, והם גנקלחים מקרים, ועליהם נחמר זה: (קד) וכן פ"י הרשכ"ס מה סנתמר לאנרכס, ועין צפ"ה זיל (ברא' מה כב) וככלהי סס: (קד) וכן פ"ה קה' זיל סס: (קד) כן פ"י יפת (הניזו בעל המכח) קראלו האחות עכבר טענוו טענוף נסכת ישרל וסה גר לדק: (קד) וכן נחט בעל המכח סס, טהון טפס לזה: (קד) פ"י הלה מרדיי נקרת ליט ימיינו על טס סכת נמיין וקרתו הכתוב יהודי, וזה ראה כי כל ישרל נקרלו יהודים: (קד) ר"ל טהמלcis כי מנטט יקודה, ומפני טמרדיי טיה מלה קראלו על טס סמלכות היה יהודי, וככפי על (הסתבר בה) פ"י גענור סייטה מלכחות יהודת נקרת: (קד) טיון למפלחה חותה: (קד) כי נקרת היהודים בעבור סיוט סכת נמיין עס יסוד ומלכחות היהודת לסגת יהודת: (קד) עיין למפלחה חותה: (קד) טיון למפלחה חותה: (קד) ולט כההו כי הכתוב יזכיר בערך כהה: (קד) נסוף טקה צוון מוכר עלהו ובין מכרתו ציד צוון כך וצין כך זויהן כסס: (קד) עיין צוון צג, (קד) פלונתס צוון, ומיהתי טס, טהמוכר עלהו נמבר לסת ויתר טל צט, מכרו ציד ליהן טס טס: (קד) טיה נמבר הלה טס: (קד) טס פ"י מלהנו כהוב צסני טכיר (יטר טויל) וו רהיט כי ליהן רשות להגדס טמלו יותר. מסלט טס וכו' זזה טעס מאנט, כמו כפל וכו', וכן זה הכתוב יפרש כי וכטבויות יהוד לחפשי חנס כתחלת הסגה"ז ועין כרטנ"ס טס טיסיג על הפי. הוה: (קד) טיון למלחה חותה קטו: (קד) לג' יחויר לו כלוס וכן פסק הרמאנ"ס (ס"ג מה"ט קי"ג) הטילו חלה והויל עליו רבו זויהן רגנוף היו קויב לו כלוס זנאמיר וג' לחפשי חנס, עיין גמלה כל' יה' חות טיט: (קד) אמר"כ אחורי נמבר גולגה תהיה לו (ויקרא כב מה) ופי ספירה טס, גולגה תהיה לו מיד כל' חנינה ציטטוע: (קד) גלה גרעון כסף, כי טט

בקו"ב רשי"ז: וזה מילול סס ועין קדסין יד ג, טס, ילקוט צ"ז: טו) והוא סס דנאל כל דרכו
כמו לחופס, וגוו"ז יתירה, ופין קני חול ספלה ח'.

שננות בא משפטים

**ונפלו ינא אם-יבעל אשר דנגן
ריצאה אשתו עמו: אם-ארני
יתנו-לן אשר וילדה-לן בנים אם
בלחודות יטוק אם בעז
את-תא תא ותפש אם
אתה עצה: אם אם-תא
רבעה יתנו לה אהבתנו
ויליד לה בנין או בנו**

רשות

בגונס בלהמודה ר' זעירן בגנו בנהפו ברכנו טלה
בזה חלה חמוטה שאות ייחידי בטור לבוקז ז)
בלגונס בגנו : בנהפו יצא . מגניד טהרה זמ
זיש נקי מתחלה אין לרנו מוקד לו שפה
בענין להולד ממנה עבדיס יח) : אך בעל
אשה הוא . ישראלית : ויצאה אשתו עמו .
יכי מי שכינס שטלה חלה מגניד הכתוב
מקונס עבד עברי חייב במזונות להטה
יכ�ו יט) : (ר) אם אדרני יהן לו אשה . מכחן
תקשרות ביד לרנו למסול לו שפה בענין
להולד ממנה עבדיס יג) והוא היה חלה
ישראלית פיל טהרה וילדיה תשיק מהרונית

עמו עד שיצאו יחד (טו) : (פ"ה"ק). ברגעו, כמו גוףו, וקרוב מהם, על נפי מרווי קרה (טשי)
ב(ז) (קפס) והטעם בגוףו עבד. ובו בא אל בית אדוניו לבדו לא עם גוף אחר (זט) בעבור שיוכיר
ריאתה אשתו עמו, הזכיר אם בגוף יבא, בחלוקת הדברים בעבור הבא אחורי (זט), ד אם אדוני
יתן לו אותה. מצאנו אנשי לשון הרקדים חולקים כבוד בזרות השמות (זע) אבל לא
בפעלים, אפריו אדון, נס אדונים וזהו לשון הheid, ביד אדונים קשה (ישע) יט ד (קפס)

ידל אוד

מן מת כן קנו סלה לעצדו רק בס פניש: (קננ) כן
הו דעת מנהס (מחנחת מנהס טרט נג) חס
בגופו יכל בנוו יא"ז ופי סלה כה גוף חמר עמו
וכוח אחתו: (קננ) על מסקל חמר וכתי"ז לעקבה:
(קנד) כי מסקלי העמות מסתניש, ומלהת גוף כו^ה
פס: (קננ) כו דעת רצוי זיל: (קנו) בעיני כל
על כף (מסלי ה יז) היונכ"ט על פלהתך דגפה"ז
שרבי, נдол הכנסים (ימן יז-ג) זיל זיל
רכ-גפין: (קנו) ולזון בנסו, בכנסו סלה כה הלא
כחות טהור ייחידי כתוך לבוזו בכף בנדו.
(קנמ) וכות ע"ד מסל: (קנט) וכן כו דעת רכינו
סעדיה (אגלו טרט נג) סיפרס גפי, נכו, גו טויס,
טביס מטולג צומ"ג ובס קלוביס: (קס) ובמקה"ז
כזר חמר: (קסה) פי, כי לא הולך הכתוב
ויש יעוז, הלה כפל דבריו, כמו כן כפל דבריו
קרני הול: (קסג) עיין חות קה: (קסל) כן. הוה
ז) וכן פי רצוי זיל: (קסה) וכן פי סס הה זיל
(קס) וכו, הגדה: (קסז) חס כו על כעל חסה.
וה לא כוכיר טס אלון כל"ר ומה שיכר: (קסט) ולא
ימבר

מק"ב רשות : טז) כן ת"ה , ועיין קרי הור הערת יג : יז) וכז"ל "בלגוטו : יה) כי אין תוכס לישן מלה כנוגית , ועיין
מכלוחת וילקוט סס , קלוין כ , ה פס"ז . מדבב הגדה : יט) אהתו מאקיין זה , וכינוי מווילג מעתן סון
וכינוי צאו (ויקייה כה מה) מכחן בילגוי חיב' כמצוות דניו , וכן פ"י לרבי סס , ומיין מכלוחת סס , קלובין ככ ה . ומיין
לב"ז בס ד"ה "הויל וכינוי" . ספלה נבר פ"ז , ילקוט ש"ג פס"ז : כ) ר"ל כהשתה לו אהה ישלהו וכניס , אבל הס
הה שיטה לו אהה וכניס היה לנו מוסף לו בפהו כנוגית , וכ"ה (קלובין כ , ה) אבל זה כמבדקו ב"ל אהן מוכה פ"ט
היטוג כהשתה כהשתה כל יתנויל , ועיין מכלוחת פ"ג ילקוט ש"ג :

בן עזר

בנפו בנו (אי) ומצאו נופת שאל (דה'א ייב) (אי) ומשקל השותות משתנים (אי) ואחרים אמרו (אי) שהוא כסו בכנף, וכנף ברשין תרגום ונפין (קע) (יב) אמרו כאלו אמר בכנף בנו לבדו (אי) (יג) ואינו מטעם העניין, כי אין ראוי להיות פירושו רק שאין נוף אחד גל, על נבו (אי), והנה היה כתבי, עלنبي הראשון הורשים (ת"ה) קכט נ (קע), אמר הנואן הוצרך הכתוב יותר אם בנפו יבא בנפו יצא, באשר יאמר (קע) יצא לחפשי (קע) בעבור דבר אשתו שהוא צורך לומר אם בעל אשיה הוא (קע) (יד), ואחר שאין אשיה ישראלית נمبرת בונבתה בבית דין (קע) מה טעם לומר וכי אשתו עמו, להודיע ב הקינה עברי צריך לפרש את אשתו (קע), ותעוזר עמו עד שייצאו יחד (טו) : (פי"ק. בנפו, כ ב נ) (קע) והטעם בנפו עבד, ובו בא אל בית ריאת אשתו עמו, החביר אם בנפו ייכא, בחלוקת יהונתן לו אשיה, מאינו אנשי לשון חדש

הרבן אוֹד

בבתוכה אלכל" ופי' דס כתוב'ם, כי היה מדבר כעכד
פנבי' לה היה נתן סככה להזינו כך ליזבון: [יא] נכלע
כathom כל נוף ברגנס, כמו ופטוני איצים (ז"ה ו' י"ח) ברגנס
נישם חטפות כמה שבל כלין בשוח עין ספעל, וכינסו כל דין
אך כמו לנופו (ו' מה'ך): [יב] וכן פ' כמבחן לדוחה'ך,
ועין כטומת מה בעיל פ'ז: [יג] וכן ת"ה וויכ"פ
"דוחותך" וכן דעת רחבי (קדוטין כ' ה') ייחדי נכסה,
יזוזי י"ג: [יר] וכן יכול סדרין, סלאן לנטול זה
בטוכו דבר השתו, לעניין השתו פישולית, שהיה לה פיש
שננד דרב השתו, אבל פיש ייחדי לנופו, והוא לנופו, וכן
כ' הא דית החזינו, כשה לנופו יה ולה יכול יכלחנו מ"ד' פ'ו
בשבץ היה פיש ישוליות בכיתו, והם פוש כעל השה ישוליות
ביה קודם בנהר, או פקונס הוווי מיבר במוציאת הרבע
ונינוי, מפני שטעוד מיבר במזונותיהם: [טו] וואסיל
כחות דתא יה טחו גע'ך, וחסוי לאחדון לטענאה בכיתו:
לומר ובכינויו יה למפני, הילר סכבר להלן דס
לומר לנופו יה: (קס) וכן פ' סדרין, ועין
(ויכילתו מאפעיס פ'ה, קדוטין כ' ה' ספרה דבר כ'
על גפי כמו גדי, כי חותמות כומ"ף מתהלהות":
(קסה) נע"מ צי' כחכ פ'ג' נתחר קשות, וככזוב

מק"ב רשות : טז) כן ת"ה , ועיין קרי הור הערת יג : יז) וכז"ל "בלגוטו : יה) כי אין תוכס לישן מלה כנוגית , ועיין
מכלוחת וילקוט סס , קלוין כ , ה פס"ז . מדבב הגדה : יט) אהתו מאקיין זה , וכינוי מווילג מעתן סון
וכינוי צאו (ויקיון כה מה) מכחן בילגוי חיב' כמצוות דניו , וכן פ"י לרבי סס , ומיין מכלוחת סס , קלובין ככ ה . ומיין
לב"ז בס ד"ה "הויל וכינוי" . ספלה נבר פ"ז , ילקוט ש"ג פס"ז : כ) ר"ל כהשתה לו אהה ישלהו וכניס , אבל הס-
הה שיטה לו אהה וכניס היה לנו מוסף לו בפהה כנוגית , וכי"ה (קלובין כ , ה) אבל זו זר מכדוקו ב"ל אהן מוכה פ"ט
היטוג כהשתה כהשתה כל יתנויל , ועיין מכלוחת פ"ג ילקוט ש"ג :

קסו 331

שמות בא משפטים

**בְּנֹת הָאֲשָׁה נִלְדִּית תְּחִיה
לְאַרְנִית וְהָא יֵצֵא בְּגַפּוֹ ה וְאַם
אָמַר יֹאמֶר הַעֲבָד אֶחֱבָתִית
אָדָנִי אֶת-אֲשָׁתִי וְאֶת-בְּנִי לֹא
אֵצֵא חֲפַשֵּׂי : וְזַהֲגִישׁוּ אָדָנִיוֹ אֶל-**

אבן עזרא

ובסתובים אמרו אדוני (קע) ולא אמרו אדונו (קע) כי לא נטצא, ולשון המדבר אלי שאל (בראי מדר יט) (קע) ואסור לאמרו בשלו רבים (קע) שלא תשרב עם השם הנכבד, וככה הוא הטעלה (כ) מלמד טהרת הטעלה יולחה כהן : (ב) את אשתי. טפחה (כ) : (ו) אל כטו בכינוי אדני שא (שם) וככה טלה אלה (קע) אמר רבינו מרים זוז כהו לאלה (חבקוק א יא) (קע) ולא לאלהו דרכו בזון (קע) : אם אדרנו יתן לו אשה. ואת האשה על

דרך חכינו היא בגענות (קע) ויתבן היהות פירוש בגענות על דרך וונם טבנוי התושבים הנרים עטבם (ויקרא כה מה) שכחוב טעם תקנו עבד ואמה (שם פ' טד) וככה כל עבד בגעני, כי על שבעה נוים כתוב לא תחיה כל נשמה (דברי כ) (קע) ובשלטה כתוב, מן הנויים אשר אמר זו הם לא יבואו בכם, ואתה לא הבאו בהם (מיא יא ב) (קע) וזה כתוב על צדניות חתית, ולא מואבות עטוניות (קע) : (סיה"ק). אם אדרנו יתן לו אשה, והזורה (קע) שהיא בגענות, כי לא יתן אדם רך מה שהוא ברשותו (קע), והיא אטו טאות האומות, ואין זרך עד שתחיה בגענות, רק היא מציאות או אדוית, ומן הגוים שהם סביבות ארין בגען, כי כן כחוב מהם תקנו עבד ואמה (ויקרא כה מדר), ודע כי (קע) תבואה הורע תשנה בהשתנות המקומות, על כן נבחרו בני אחרון להנחת עולם (קע) : ה' ואמ אמר, כבר פירושו קדמוני בו כי לא יהיה נרע עד שהיה בו כל אלה הדברים, עד כי אהבך ואתה ביתך (דברי טו טו) (קע) : (סיה"ק). ובמציקי התורה אמרו כי לא ירע עבר עברי אם יהסר אחד מהתנאים, כמו אהבת אדרנו וביחס ואשתו ובנו, וכי טוב לו עמו (קע) וכן דבר סודר וטעה (קע) ודברם נכון : ר' והנישו,

ייחל אור

יהם קפיס : (קע) ר' הדרוני, כנוין בלילה, כמו, הדרוני הדרן (כרמל' מ"ב) : " (קע) ר' ומכנויות הדר�ו" ולה ממרו הדר�ו" (כ"ז) : (קע) נחרק סגו"ן : (קע) נחמן כנוין : (קע) מדרני כחירק הנו"ן ושין (למעלה ג' גו חות טען וסעד) : (קע) ר' טהפור לומר מלהי, כס"ה כחירק זג"ל הנו"ן נפתח, וככפתק " כס"ה בקמן : (קע) לzon ייחיד : (קע) ולה חמל לאלהו לzon רכיס נדרך בלילה, כי הס כל"י דרכ' זיון, ושיין ברא"ה ה' יכל הול הות מד : (קע) כן כו"ה (מכילתו מספטים פ"ה) בגענות הכתוכ' מדרך : (קע) כי הצענויות הسور להחיותם : (קע) לzon כפסוק סס "מן כנויות הצל המר ד' ה' צני יסלהל לג' תנ"ה זס, והס לה יcallו זס" : (קע) ר' כי כפסוק שלמעלה כתוכ' כי סלמה לך נסיס נכריות רכות מוחניות, עטוניות, תלמידות, לדנית, התייה, ולה"ז המר, מן כנויות מוסיף טהרה גס בית רצוי, וסוא ברכו יס' לו לה' ונensis, טהירות טויה הלהה וככenis, וכן לרין טיקות אל לדוניות, חיויות, כי מוחניות וטוניות מותרות, רצוי הרכז, דרכיך כי טוב לו מתקן (יעין ספרי סס) : لكن המר זה קען הוג יטחול, הגה הנטו (קע) כי הינו נטען כן סודר וווערש של טיקות

אונקלום

אתה יבנָה תמי לרובנה ויהא יפוץ בלחוודותי : ה' ואמ מימר ימר עבדך רחמנא ית רבוני ית אפתתי וית בני לא אפוק לבר חוריין : וינקרבנה רבונה לקדם רשי

כה הינו מדרך הולך בגענות טהרי לטעליה טהר סיה יוולה בקס וחפילו לפניו טהר הס בכיה סימניין יוולה סלומל החיך לטעליה הטעלה רוחב סלומל יולחה מלמד טהרת הטעלה יולחה :

שםות כא משפטים

אונקלז

**האלותם והגיטשן אללה דעלת אן
אללה מזודה ורכעה אדני אטאון**

רשות

האללים. לבית דין לרייך צימלך נמוכליו
קאלרoco לו כב) : אל הדרת זייד או אל
המשואה. יכול סתמא קמושה כשלה לכלוט
עליך תלמוד לומד ונמת נחוזו ובדת בד).
בדלת וליה נמושה כך מה תל' והוא
המושה רקיק דלת למושה מושה מועלם
הף דלת מועלם בה) : ורצע אדרנו את אוננו.
הימנית הוא חיינו טלה סטראל תלמוד לומד
חון חזן לגזירה בסות נחמל כהן ורלע הרני
הת חזנו ונחמל במלועה תנוך חזנו
הימנית בו) מה להן הימנית הף כהן
הימנית בו) ומה להן חזן להלע מל טהר
הבריס שבגוף חמל לי יוחנן בן זכי חזן
זהת שטעה על כל פיני לה תגנוב ולאך
ונגע תלען בה) וחס מוכר עולם חזן שטעה
על זייד כל פיני כי לי בכני יסלה;
עכbris וכלה וקגה חדון לעלם תלען בט).

רוצי דעתי כי טנץ הרצינה להיזטו נסבען (זג) ודריני ישראל ישבים בשער המדינה ובעו יוכיה (זג) ובן פורד (זג), ושותב עט נערה מאורתה (זג) והטעם לעשות הדבר במלוי, ובן הנרצע ברלה המדינה (זג) (זג)

יְהוָה אֹור

כטנוול

תינויים על הרע כי דין לנקוטו": (לו) מפני הפרסום:

סִקְוֹב רַשֵּׁז: בָּג) פִּיכָּנֶה כְּבָיָן כִּילָעָה, כִּילְכִּילָעָה לֹו זְמָכוֹ לֹו, וּפְיִין מְכִילָתָה סָכָ, יְלֻקּוֹת סָיָז: כָּד) לְכָל מְשָׁחָץ כְּבָיָן כִּילָעָה, כִּילְכִּילָעָה לֹו זְמָכוֹ לֹו, וּפְיִין מְכִילָתָה סָכָ, יְלֻקּוֹת סָיָז: כָּה) זְקָדָם זְיַן כְּכָבָב: בָּג) וַיְקַבֵּץ יְהָלָם וְכָבָבָב פֶּל תְּזֵזֶד לְאַפְטָהָל תִּמְנִיתָה: בָּז) מְכִילָתָה סָסָ, קְדוֹזָן טָוָה יְלֻקּוֹת סָסָ: כָּח) זְמָכוֹת סָס סִיחָה לְיְהָנָן הַוְמָלָה כְּמַן חֹמֶל: בָּט) קְלוֹזָין כְּכָבָב, פְּקִיעָל פְּכָיָן כְּסָפָטוֹ מְלָלָה חֲגָלָס, פָּמָן:

בְּמַרְצֵעַ וּבְהַדּוֹ לְעָלָם: ס. וּכְאֵת
יִמְפַרֵּא אִישׁ אֶת-בְּהַדּוֹ לְאַמָּה לֹא
תִּזְאֶ פְּנַאי הַעֲבָדִים: ח. אָם-

אבן עזרא

ואם יטען טען כי אין דלת כטו שער (ט) יובייתו בין שניינו דלתיהם ובריה (ט) : ועבדו **לעולם** . אמרו חכמיינו כי הוא עולמו של יובל (ט) ובפרטת חר ציני מפורש עד שנת הזובל (ויקרא כה ט) וכן אם מת אדוניו יצא חפשי . כי הכתוב אומר ועבדו (ט) [יחזקאל] והנה מצאנו וישב שם עד עולם (ש"א א בכו) והיה ימן קצוץ (ט"ג) : **וזאת** בתו לאמה . קטנה היא שהיא בראשות הדאב (ט"ג) כמו הבטה שהוא מפאר את נדרה (ט"ז) ומלת לעם נקרי עס זה הפסוק הוא דברה , כי על האב ידבר לעם נקרי (ט"ו) [ימין] : פיה"ק . וכי ימכו ר איש . וזה האיש ישראלי , אין משפט (ט"ז) יציאתך להחיש כוברים (ט"ז) ואין כורך לפוי הנאון לא תצא לא תשב (ט"ז) . ומשפט את האמה אמרו חכמיינו שארכניה קנה אותה לבצעיל

לאמה. בקנעה שכתוב מדבר יכול היפלו האיה סימניםحملת כל ומוחל ומה מכללה קודס לנו יולאה כסימין כמו שכתוב וילאה חנס אין כהן שהנו דולדיס חוטו לטמייני גערות שהינו מכולח חיינו דין קלח תמלח לה) לא תצא בצאת העברים. כיילת עבדים לנענית ציווהים בזון ועין הכל זו לא תלוח בזון ועין הכל עוכדת טה או מל טויכל הוא עד שתכיה סימין וכל פקידים קודס לחיותה ונוטן לה דמי עינה הוא דמי טינה לו) חיינו הכל לה כלחת בעבדים נזס וביזבב תלכי ימכל לך לחיך בעברי הוא בעבריה מKİס בעברי לכל ייחותיו מה בעברי يولא נזס וביזבב לך בעריה يولאה בעריה ומכו לה תלוח כלחת בעבדים לה תלוח בלהטי חייליס בעבדים לנענית יכול בעבריה يولא בלהטי חייליס פיל בעריה הוא בעריה מKİס בעריה לעבריה מה בעריה חיינה يولאה בלהטי חייליס לך הו חיינו בלהטי חייליס לה) : (ה) אם רעה בעני אדניתה.

קרני אור

(רח) בנסיבות כי כל מקום סכטוכ לסת הווע טל פתח הניתן, כמו יימגור כדעת (מ"ב ד ג') וסנור נטען בעדין (ישע' כו כ) וכענור זה לא יתכן לאוות וכגינו הילך העיר, רק על הסיות וגינויו הילך הילך להוות ולריה, פתח הסיות: (רט) וע"ז מאייה רליה להוות ובריה, פיר כי מילנו לכתייב כל הילא ערים נגורות חומת גנוו דלאוות ובריה (לבב' ג' כ) וסנה כתורס פיר טיט להוות כעיר - (רי) כן כווע נמליחא, ועכדו גטעס עד היונל. (רי'ה) וכן כווע נמליחא טס, ועכדו, הילו כווע ערבל ווינו ערבל אהת הילן: (רי'ב) וכן פיר בפי' האילוך, עד זמן טיסיה גדורל, עיין חות קילד: (רי'ג) קודס שהייח סימניש: (רי'ד) וכן כווע (מליחא מפשיטס פ"ג ערבען בע) וכן פיר רס"ז זיל: (רטו) וווע על אולוניא סנתהלה הפסיק: (רטו) וצמקה"ט, וווע מפטט הנקרת וכו': (רי'ו) וכן פיר בג' נהי"ב, לפיר הפסתק מסעמו צהינס יונחת צסוס יייחת עכל היל עכל עכל כגעני ווינו מסוס צווארה ליעלה: (רי'ה) פיר

מקוב' ריש': ל) ולט' ז"ל פ"י קדובין סס, נ"ד כל מגילותות וילול הצעס תלוי כוואר לאבבזיט, וטעין פלורנטזס פלקה חטראט נגלוּס כמיין האטר וככז דעת לכ"ג עיינ'ס טהיליך נס, ועיין נלייב'ה מס בכתב פ"ז ומײַן גס גאנזות סופליס פלעמאָלטְה כ"ב הוות כה נס' לב) קדובין סס, פכ'ז ומײַס מס צפ'י' נסס אחיו : לג) ויקלה כה, י : לר) אוניאט' סס, קדובין טו ה, ילקוט סס, פכ'ז : לה) מכילתול סס, מלכין כט ב פק'ז ילקוט צי'ט : לו) וחילס גלוּטס מהבּנָעָת זלטְג פֿעְמִים דמי עינ'ז, ודצמי צוּס זותל קוויס מלפי פֿנוֹדָתָס : לו) דבל' צו יכ : לה) מכילתע פ"ה ופ"ג, פק'ז ילקוט סס :

١٣

ל"ק כי דולס מקלח וְכָמִין חומל (ל"ל
קסל לזרע מזוזס שפולין צְלָוָה לתחסית) ל'
מה נצטנו דלה ומזווה מכל כלים נבנית חמל
הקב"ה דלת ומזווה סיו עדים נמלים
כטפחתני על טמתקוף ועל טפי המזווה
וחמלתי כי לי נבי יטהול טבדיס לא) טבדי
הס וליה עבדיס לטבדיס והלא זה וקנס לדון
לעלאו ירען בפניהם לב) : ועבדו לעולס.
עד סיובל הוא חיינו חלה לעולס כטפחתנו .
ט"ל וחיק חל מטפחתו הטענו לא) מגיד
טחמתיס נגה קלויים עולס וליה טיבת טובדו
כל כי נגה חלה טובדו עד סיובל אין סמוך
אין מופלאן לא) : (ז) וכי ימבר איש את בתו

לאמתה. בקמנת סכתות מבדל יכול האפילו ב
קדס לנין יולחן כסימני כמו סכתות וילחן
כטירות טהירנו מכורה חיינו דין קלה תמכה לה) : ב
כגענית ציולחים בזון ועין חבל זו לא תליה
עד שטביה סימני וכל סקדס קדס לחריו
חיינו חלה לה תליה כלחת בטבדים נקס וביודל ס
מקיש טבריה לנבריא לכל ייחותיו מה טבריא
זביזל ומכו לה תליה כלחת בטבדים לה תליה ב
 يولחן בלהטי חייניס פיל הנבריא הוא בטבריא
ברחותי חייניס הך כו הינו يولחן בלהטי לה
ידל אור
(רכ) בעבור כי כל מקוש סכתות לדת הוא טל
פתח בכית, כמו יוסגור כדלת (מ"ב ד גנ) ונסגר
דנטיך בעדריך (יבעי' כו כ) וכענור זה לה יתכן
לסייעות וכניות היל הדרת היל שער העיר, רק טל
פתח סכיות: (רט) וע"ז מגייל רליה לדתיהם ונדרת,
שי כי מילוט לבשיך בל תליה טרויות גזירות חמוץ

יהל אור

שמות כא משפטים

**רָעָה בְּעִינֵי אֲדֹנִיהָ אֲשֶׁר-לֹא לוֹק בַּיְשָׁא בְּעִינֵי רְבָונָה
יְעַדָּה וְהַפְּהָה לְעַם נְכָרִי לֹא-לְגָבֵר אַחֲרָיו לֹית לְתָ**

לשׁוֹן

בכלו נטה חן בעינו לכונסה לא) : אשר לא יעדיה. טהיה לו ליעדה ולכונסה לו לאטה ט) וכטט קנייתה הוו כטט קלוטיט וכלהן רמו לך כתוב טמלוח ביעוד פא) ולמו לך טהינה לדרכך קלוטין לחרים : והפדה . יתן לך מkos לאפרות ולטהט טהט הוות מקייט בפלוונט טב) ומזה הוות מkos טנותן לך טמגלו מפלוונט במקפל הנטוי טענתה הללו כחילו כיון טcoleו הללו . כילד טלי טקנלה טמגה וטענתה הללו ב' טnis חומלייס לו יודע כיון טענתה להאת לסתוק טג טגה כמהן טקנית טבודת כל טגה וטגה בסטייט בטמגה וטענתה הללו ב' טnis הלי טלייט בטמגה טול טני טלייט בטמגה ותלה מהלן : לעם גברי לא יטשל לטבריה . טהיינו לטמי למכלה להמל לה טהון ולה טהוב טג) :

עדיה , לא יתכן שיאמר על היחיד (יעג) וכי ועל טטלבתי חטה גדולה (ברא' ב ט) (יעג) ; געולים אחר שש שנים , כי גם זאת תצא אם

יהל אור

הס רעה היה כעינוי ותוון רואה ליעלה אין רלווי
סתען בכיתו להתחממות נבד, כי אפשר לו להנימה
עוד נoil האלון מעט סייחמר לא חפשתי להקמתה:
(ריט) כי הקונה בת ישרה על דעתו שיסחנה להבנה:
(רכ) לפי צלח התייחס לתורה סימכון מילס היה כת
אלך במקום סימכון שהקונה מותה ייעדנה למולמו
ווקחנה להבנה לו והוא (רכג) פועל צלח נזכר
בשם פועלו: (רכג) יאה מי סיסיה: (רכג) וגופל על
הוא טיקקס כסף מקנתה נולביה הוא מקרוניה:
הצחו הנוגדים בלביהם, כמו אשר הפל ננדת בס-
נגלה אלה מרפה (ירמי' ג' כ'): (רכו) להויסحمل
יר"ט נים הם למכורת ובאים הם למקורה ולר"ז סבר
רטוי למכרה להחל לא האלון ולא האב, והם זיל-
הוב ידבר: (רכח) וצמו זה הספוק: (רכע) וכן
חול לפירוזו הרוחן צפי כי על האב ידבר לעם
הפסוק הקודש וכי ימכור": (רלא) זבב חל סכתוב
(רלא) פי' שאני מלך אמר על עמו נבד לא על כל
זה עלי צס חמין הכוון, ובמקומות שנמלה וייחמר
(רלא) ייחמר על הרכיש כסס ייחיד: (רלא) כי לא
סדרת "נוו" וכן מה העש היה זכי תקסטן":

טקוּב רשיי : לט) מכילתו פ"ג ועיין קלוֹזִין יט ג, וכתוֹכְעַד יָקִוּט צ"ב פס"ז, מלך הנגה : ט) דיוּקוּ מְלֵכֶת נָגָה :

אבן עזרא

אותה בהיותה בוגרת (יבט) כי הבוגרת איננה ברשות האב, זהה טעם יעדת שיעודה שיקחנה לעצמו או יעדת לבנו (יבכ) או שיפרנה אביה, או אחד טפשחו, וזה טעם והפדה (יבכט) על כן לא הזכיר שם הפורת (יבכט) ויתכן להיות והפדה פוגע יוצא לשנים פעולים (יבכט) וישוב אל אדוניה שיבקש פדיון הימים שנשארו עד היות בוגרת (יבכט) : ח לא יטשול למכרה בבנדז' בה. כמו שודע נבנור איש באחיו (טלאבי ב ב') (יבכט), ואחת ונבון הוא כי אין רשות לאדון למכרה לאיש ישראל (יבט) וזה ידעו מהקבלה (יבכט) (יבכט) ושמו זה (יבכט) לזכור ולאנטבחת (יבט) ואל תתחמה בעבור מרחק לעם נברי מזה הפסוק (יב) כי בטוחו שלם ישלם (לטטה כב ב) (יבכט) כאשר אפרש, אמר הנאון כי לעם נברי, כמו לאיש נברי, ובmodo הנוי נם צדיק תחרוג (בראי כ, ד) (יבכט) וזה לא יתכן שיAPTER על הייחיד באחת הלשונות, כי נכון הוא שיAPTER ויAPTER ישראלי (יבג) כי הוא שם המין הכללי, כמו ויאמר מצרים (לטעה יד כה) (יבכט) רק להיות שם שטעטו כלל, כמו עם, ונו, זקהל, הגוי גם צדיק, שם מפורש, כי הבאת עלי וטעם לא תצא בצתת העבדים, שיציאתם

הברני אור

מפליט בקיי פל כהן, סההכ בגד כה, ולפ"ז מלהל זה
נזהר למפלט, שגמאל נעם נכי, פ"ז הוכחה להב כליה
ימכלנה נכי: [ב] וכות לעת ר' יבמעה (אכילתא טט)
בגלוון הכתוב מדמי ה"ב ללחם פ"מ ליעפל ות' יעד, ה' ג'
כות' הינו רצמי לקיימה, ולעתו זהה לה נקיה נבלט מלך
כהן, כי הינו מוכל לה בטו לך נשבטי למגלי, ומושב
פל פהdon בכוון גבד כה ות' מקיים כתמי בלחם פ"מ
לייפר ות' מייפלא (טהוב"מ) וכן דעת חונקים ומין
הסודה מיל זולתו: (רכד) ופי' צויסתדל האחדון כה,
(רכה) האנידה תהיה כוון רעים הכוונים, ה' יט
וכויח מברתק ואסת ברויטך (מלחמי ב' יד) כה' ח'ל
הפיילו מישראל: (רכז) בקדושים ייח ב פלונתא לר"ה
יש אס למקרא וлемסורת, וכן פ' רצ'י ז'ל טהינט
הניזה נ'ב הסני דעתה, והויח יפהש הפסוק כי על
פי' ה' ז'ל (ויקרא כה ב') פיע"ט: (רל) עתה
נכרי, וכותב ה'ל תחמה בעבור המהתק מן לנעס נכרי
בלמעלה חמלה בקר יסלס וגנו' עיין ביהורי טט
עמוי: (רלנ) ז'ל "ויראה ישראל" (למעלה יד ה') וו
ישראל (נכראה מג ז' מו ל') כות טט מס פרנזי:
וילך. עלasis אח'ל: (רלו) וכן כתוב הגד"ק באלאשו

טקוּב רשיי : לט) מכילתו פ"ג ועיין קלוֹזִין יט ג, וכתוֹכְעַד יָקִוּט צ"ב פס"ז, מלך הנגה : ט) דיוּקוּ מְלֵכֶת נָגָה :

לשטמען לְאַתָּה (יג) זהנה והפדה שיבקש פרדיננה
זוייקבלנו (יג) , בין שתפדה היא עצמה או
אביה (יג) או אחד טקרוביה (יג) , כי אם היא
קדובה אל שש שנים יחשבו כמה שנים עבדה ,
יכמה הטרח עד השבעית , או עד חותם
שתהיה ברשותה (יג) , ובפי החשבון יהיה
הפרדיען (יג) : לעם נכרי . פירשנו (יג) ודע כי
בכל עם שאיןו ישראל יקרא נכר (יג) ואינו כמו
וור (יג) כי זר יקרא שאיןו משפחת השבט (יג) ,
זהנה אם אמרנו כי ישראל נקראו עברים
בעבור עבר והוא הוא עובד השם , זהנה כי
שהוא משפחתו ועל אבותתו יקרא עברי , ואם
אמרנו בעבור אברהם נקרא בן , הנה כתוב ,
כי ביצחק יקרא לך זרע (ברא' כא יב) אעפ"י
שבישמעאל כתוב כי זרע הוא (שם פ' יג)
לא נתנה הארץ רק ליצחק בלבד , ובני יצחק
היו יעקב ועשו , כתוב ביצחק , כי לך ולזרעך
אתן את כל הארצות האלה (שם כו כ) וזהנה
לא נקרא לך זרע רק ביעקב בלבד אשר לו
נתנה הארץ , זהנה נברים יחשבו בני הפלנשיס
ובני עשו עמם (יג) : (פייה"ק) . ויאמר התרנים
ארמית , כי לעם נכרי לאיש נכרי (יג) . ויאמר
הנאון כי כמותו הגוי גם צדיק (שם כ ד) , ובאלת
עטודוי התורה נטלת המתבייל להחיליק טלה
בטלה (יג) [כח] ויאמר כי התה תחת העם (יג) גם

קרני אור

כג' ניג מה בעיל פ"ז: [כא] בتعليق התייחסות בכינוי נכס
כח' זיל, ולח' נמליה חלניינו לח' ננדפסים ולח' בכ' זיל
ולא תצא פ"י ל' היכlesia היכן פעלה זיל צהון מהדור
וככל לcosa נעצות מלחכה היכlesia נדחת חוץ להן כTHON
שכנית' ויזידי סלה"ג מ' י"פ, סטילוי כי צפ' בטול טהרות
זיל סיון רמנ' בכתוב זיל כתוב צפ' בתורה זיל יעקב
ב'יל האיל זיל טנקלת נויל זיל י'ם בל' י'למאנ' נחונ'
לעצות מלעכטו הלא חממצאו נניות טכ'ל: [כב] וכן סוח
(אנילז'ן מאפטיס פ'ג) חיון רעה הלא טלה נגמלה מסל
לפניהם: [כב] וחונקם תלגס יעדה, ליקיאט ליש', וכן תיוכ'ע,
וכן כתוב י'יל בטהרגוס צפ' סקל' זיל זיל כתוב,
בנהרגוס כי' מעת קפ'ה (והולי טה יותל קדמון) כי'
לה' קיימס ליש' וכן נתרgos סול' ובומכווי, וגס
חונקם האיל שתגס ז'י לה' יקיינס ליש' וכטופליים
בבמיינו מלט לא צפ' סקל', ועיין כילג' בכתוב
ב'כ זנכ'י האיל לפניו כתיב "לה' מקיימל": [כד] פיעין
צפס' ז' טס, וכמנחת ז'י מה בטהרלו פ"ז: [כה] עיין
זהולי נקדמות פל סתומס כהך פה' בטהר 8 וכקרבי
הור דלה' כ בטהר 7, ובס לו בטהר יט, ולפי
פניהם מפי' כה' זיל דמעלה ס ט, ומפי' קקל' דמעלה
יג' ח, ומפי' הסלה' והקל' דמעלה יט יב, ומפי'
כהן, כיוון התי' זיל זיל' יונס ז' גנח', כי כל בסיס
שכנייה פה' זיל טס וגטוף ס' לחות, וכן טס נרולו,

(רנה) וכן פ"י רצוי זיל: (רנט) ויז'ן פיראנז'ו:

נכרי, (רסה) ומלהנו נקרי שעניינו ור' הטעמי שבוג'ה
הפק קלוב ה'ף שבוג'ה מלתו: (רסב) כני זי טביס
(רסג) זה כו' תוכן ספר' מן טס עברי ממש
חונקם ויזכ'ע "לנבר חותנן" ויהיה פ' לחים נקרי:
המזכות ועיין קרי הור: (רסו) כו' יהמר כי רלה
הגב'ל ה'ת סלה' (למעלה יט כנ') עיין ביהורי טס

הניעו שש שנים, כאשר הוא כתוב, כי ימבר
לך אחיך העברי או העבריה ועבדך שש שנים
(דברי טו יב) רק אם הנעה קודמת שש לזמן
שהיא ברשותה (יל) הגא (ימ) (כג) : אם רעה,
שלא מצאה חן בעיניו אחר שקנה אותה
שישאננה לאשה (ריב) (כב) וזה הוא טעם אשר
לו יעדיה, שהיא יעדיה לו להיותה אשתו (ימ)
או יעדיה להיותה אשת בנו (ימ) (כג) ודע
כى לו קרי, ובתיב הוא בפנים באלוּף (ימ),
ובחוץ בויזו (ימג), ואמר דגאון כי שני טעמים
יש לו, כמו, הוא עשו ולא אנחנו (תח' ק,
ג) (ימו) הטעם האחד, כי אנחנו לא עשינו עצמנו,
והשני כי לו אנחנו (ימג), והגבון בעני כי
זה השני הוא האמת לבודו (ימ) ובכח כולם,
אמר רבי יהודה הדרדקן, אנחנו לא נובל
להפריש במקצת בין לא באלוּף, ובין לוּ
בויזו או בה"א, כמו "הלה היא ברבת בני
עמון" (דברי ג יא) (ימ) (כג) כל אלה הפסוקים
אלּוּף מבפנים ו מבחוץ ויז, כל אלה בדרך
קריאתם הוא טעם (ימ), ודע כי מלת
זהפה מהפעלים היוצאים, כמו זהפה (שם
יג ו) אשר פדה את נפשי (ש"ב ד ט) כי
פדיותים (זכרי י ח) (ימט) והגה והפה (ימ) פועל
יצא לשנים פועלם (ימ) כמו המטען החיר
(תח' כטו ח) (ימ) או כמו דאות האכיל

יהל אוד

(רלו) אחר שגוייה סמוייס : (רלה) כסמונייס , וכל
הכבד קודס לחרותה : (רלו) ועתה חיינו רוזה נבה :
(רמ) שgio יעדת שיקחנה לנפהו , וכן כוח פי
לפי הקרי : (רמח) וטעם יעדת לבון הקומנה , כמו
שם יאנט (ירמי מז ז), והזוכע "לתן מומכו" :
(רמן) ע"ה : (רמן) וכוח הקרי , וטעם הכתיב
שהינו רוזה ליעדה לו לאלה , וטעם הקרי , טלית
לו ליעדה , ואנט פי" רס"י ז"ל : (רמל) שם ג"כ
קרי וכתיב כמלה ולא : (רמה) וכן פי" שם ה'ה'
ז"ל בסיס הגהון : (רמו) ولو צויזו : (רמו) כ"ה
תחת חלוף : (רמה) כן דעת ה'ה' ז"ל לפך עפ"ז
הקרי : (רמט) ונופל על הפלגה מיד זולתו :
(רנ) בכנין הפעיל : (רנ) פי' הדרון יפלגה ע"ז
המריתו כהדר ייכנס כספו , ומכוון הפלגה תנייה ע"ז
זולתו שייחרו כספו , וכן פי' רצוי ולרכ"ס , וכוח
דעתן חז"ל (קדושים יה ז) : (רנכ) פי' בסגול כ"ה
הריש , והՃני הלייר , וכן פי' ר"ש ז' מלך , פועל
עוobar (עלאיט) : (רנן) הוא נ"כ פועל יוגה לאלאיטי ,
רחובן הימסכב , וסמעון הדרון , והלחת הנחל :
(רנד) ויצוב האל הדרוני , טיכוך פליזן הטעים
טנצהלו : (רנד) הוא סייפנה האביה , הטעם ייכוך
כסף מקנתה מהביה : (רנו) סייטהל הדרון האל
קרוביש סייפדו חותה : (רנו) שתגייה סמוייס :
(רס) היה שכהה מלה האמל היה מעס חחד-נקרא
מיינרגן , כנוון כי היה נכרי יהכלנו (קהלת ז ב)
לה היה נחנסים לקרוביים האל זרייס פיו זה זה :
טהאריך לנחל לנטלה פ' ז : (רס) כן תרגם
(רס) הא מי ירה חי זעמו לקרו כנס זס רנו
מהה לומר היגבל מה טנטס זיה מפיו האל ,

שםות כא משפטים

עמ' ר

וזה הדבר^ט תחת העם^ט ריהי ביום השביע
תחת הרבי עיי^ט (יטו) . רור תשבעי (ויסת)^ט תחת
השמיני (ויסט) ואחרים רביהם (ויא) ויכבר פירשתי
כלם בiei חלוף, וספרו ראוי להשראפ (ויל),
ואני אומר כלל, כי יש לנו בתורה מקומות
ידועים ששפטם חכמיינו כדמות אסמכתא, והעיקר
כי היה ידוע בחתקה שהאיש יירש את אשטו,
ודרשו זאת הפסוק להיות בטו זכר (ויג) כי כל
ישראל ידע פ' הפסוק שתווא כמשמעו ופשטו,
כי לא יתכן שיאמר אדם תנו את נחלת ראובן
לשעון, ותווא רוצח לומר תפך חרבר לחת
נחלת שמעון לראובן, והער שכתוב ואם אין אחיהם
לאביו (שם פ' יא) (וינ) ותנה אין לוطعم, כי מה
מעם לומר ונחתת את נחלת לאחיהם (שם פ' י),
ואמר ואמ אין אחיהם לאביו תנתנו את נחלת אשטו
לו (ויב), ועוד לא היה ראוי שירש תאיש את
אשר אם היו אחיהם לאביו (ויסט) והגICON שהפסוק
הוא כמושטו, והושיטו בוطعم דבר קבלה (וישו),
וכן, יהית המכור אשר תלד (דבר' כה ו) הוא
ועל ממלכתך חטאך נדולה (שם שם ט) (כו) :

ידל אור

פס : *) פ"י מה סכתנ' **וזה הדבר אשר מל יכוּם** (ילוּם ה ד)حمل כי **סדר** תחת **הטס** (וכם) **פרקמה כתוב שרוֹת במקום** (ומלה **האנטיס**) ופסי' **פס כמתנו כמו ספי' ה' זיל נס' למות ווּס** **ה לנדר** כלומר בטעור זה דבר מל וחוטם יכוּם, וכן פ"י **הרדיך**: (רפס) פ"י מה סכתוב ויהי כויס **השביעי ותמרנו לאחת טמן** (טוף' יד פו) כי רחוי להיות הרביעי בעבור טמאן **למעלה** (פ' יד) **ולא יכלו להניד האידה שלחת ימיס** (וכם) **פרקמה במקום ביום השלישי**, ומפני העלה ג' פס **נס כן הוּא התעסוק והטירחו נפש טסה ימיס להניד האידה ולא יכוּוּ**, וכלהר דלו כן נוחיו **תני ה' חישך, וכלהר הגיקתוז ניוס האכינוי בנצח ותוך עליו סכתת קימיס** (פ' יז) ספי' **הכתוב כי כהידך הטעמי טהור ניקש לדס ממנה מוה,** זיל **לוּז האכינוי**: (רפט) (גדה"ה ב) **כשי האוב האכינוי**, ותמר כי רחוי להיות **הטען** כי (ב"ה טז י) **וח"כ אמר לו התמו בגעריס** וימתל מורה בנים (ב"ה יז יב) **הנה כי שמונה בנים ג' לאכינוי**, ומ"ז כתוב ה' זיל כי לה **המר בס' טהורל מגה וחוטם כולם הכלל שהמר סכתת סריו מהס להחת פס לוּז, וכן פ"י **הרדיך**:** **אלכה**: (רפל) **וכן המר נס' לחות, וכט' טפל חול שידבר לדס בפס הדר בטעור המר, ולחן כי סתו**: (רפג) **ונתasset ה' נחלתו לאחרו** (פס): **נחלתו לאחרו, ר' נחלתו שנחל ה' נחלתו לאורה ירושה, ר' נחלתו נחלת טהר ומיין** (כ"ג פס): (רפה) **כי כס לרויות לירש ירושת השט:** **נחלות מס יירש האב, או שאר ה' נchan, ומה כס הדר, וכן פ"י **הרטנ'ס יkos כן מל ד ה' וקיה הבכור, מכלן טמזה נגדלן לייבס**, כי **וכיה הבכור, הגטינס יהיא הבכור, וכן ליינס**: (רפט) פ"ז **פיין (קדושים ית ה' מ吉利ת הסכתוב הדר):** (רפל) **נס' נטס נכריה:** (רפכ) **מיין זולח המר לאנט טמן:** (רפ) **כח פס נמיין:****

ו-ב

ימשְׁלֵל לִמְכָרָה בְּבָנָה; ט וְאַם
לְבָנוֹ יַעֲלֵה פֶּמְשָׁפֵט הַבָּנוֹת
יַעֲשֵׂה-לָה; י אַם-אַחֲרָת יַקְהִילָּוּ
שְׁאָרָה בְּסֻוֹתָה וְעַנְתָּה לֹא יִגְרָע;

אנו שורא

ט ואמ לבנו ייעדנה. על משקל יידשנה (טז) סעוד כטו טוקד (יט) וטעם כטשפט הבנות בנות ישראל הבתולות שלא נטברו (יט) : יעשה אלה. גם הבן גם דאב אם הוא יקחנה (יט) : כספיהיך . וטעם כטשפט הבנות. כטשפט בנות ישראל יעשה לה הוא או בנו) : י אם אחרת. בין שתהיה טבנות ישראל שנטברה או לא נטברה : שארה. מזינה שיימיד שארה שהוא בשורה (יט) (כז) : וענתה. יא דידתא (יט) זכטוו לסי דעתם, וענה אים (ישע' יג כב) וענתה שטה (הושע ב ז) (יט) ולפי דעתיכו וענה אים במשטו (יט) כטו וענית ואפרת (דבר' כו ה) דרך טשל , כי שם כתוב ושער על רעהו יקרא (ישע' לד יד) (יט) , גם וענתה בתודה (תה' קמו ז) (יט) , ופי' וענתה על עת בחפרון נוין במו אמת (יט) על בן נדרש אמתו (יט) , ניב עטה (ט) והנה עונתה פגורה אמרתך (יט) , אם אחרת יכח לו . אז או בנו : שארה.

בכגנווּ בָהּ . אָס כֵּה לְבָגֹר כֵּה טַלְהָ לְקִיִּיס
כֵּה מְלוֹת יְטוּד טַד) וְכֵן הַכִּיֶּשׁ מְחַלְלָה צְבָנָל
כֵּה וּמְכָרָה לְזַהֲמָה) : (ט) וְאָס לְבָנָו יְיעַדְנָה .
פְּהָלוֹן מְלָמֵד טַהֲרָה כְּנוּ קָס טַמְטִיו לִיעַלְךָ
אָס יְרַלְתָּה הַכִּיּוֹטָו) וְאָיָנוּ לְלִיךְ לְקַדְסָה קְדוֹסָין
חַלְיִיס הַלְּחָה חַוְמָל לְהַכְּלִי הַתְּמִוּעָדָת לִי
בְּכֶטֶף סְקִיבָּל הַצִּיקְרָה בְּדָמִיךְ : בְּמִשְׁפְּט הַבְּנוֹת .
טַהֲלָל כְּסָמוֹת וּמְוַנְּכָה טָו) : (י) אָס אַחֲרַת יְקִיחָה
לוּ . עַלְיָה (מְכִילָתָה) : שָׁאָרָה כְּסָותָה וּעֲנָתָה
לֹא יְגַע . מְן כְּהָמָה צִיְעַל לוּ כְּכָל : שָׁאָרָה .
מְזֻוכָּות : כְּסָותָה . כְּמִצְמָעוֹ : עֲנָתָה .

קרני אור

כמי יותר נדרש לanon נכל' : [בז] כן פוך נג' (כתוכות מז ב וכן במליחת מטבחים פ"ג) דפת ל' יהביך, בחלקה הלו מזונותיך, וכן ת"ה ויזכ"ע, וכן פ' רב"י זל, יוטין נלמאנ'ן מה שפטיר פ"ז וכחוב וסמוון כתוגיות הנ' בסיס דנלי יהוד, וכדין גס פל. פ' סת' זל פיע"ז : [כח] כן פוך נג' יהוד, וכחות זס, תלרו מון תפנס את כנותך (דנלה' לה נ') ופיין כחותך זס לד"ה ר' חפנ'ה" סיקוכם זס דהדרך מסל' קהן כחותך זס לדענה להו כייט טווע זל תבמיה, ויתלהן דס' מזטמאט דעונה להו כייט טווע זל כבמיה כבמואט' הילל קהן "טונטה לה יגרען" דנלה' בכון כעיניו כבמואט' מגנ'ה דס' מז זיט לאחתפלג נ"כ על פג' זס "טונטה להו ר' ציתך" מז זיט לאחתפלג נ"כ על פג' זס "טונטה להו מזונותיך וכן כו' הוואר, ווועך וויפינך" (דנלה' ה' נ') ואלהן זס מולך פהן זמאנ' מס' מזונותיך, כמו שאחתפלג כבל כהנת' כמכלצ'ה זס פ' וגראה זהו'ל הווקיעים מל' תענאת ומלה' ז' כ' מחיות המלך, ויהמר הס' זס צימנו וילעקו ותאייר כמו וחתן נאס' מריס (גפיל טו כה) : (למטה לב ים) (פי' כמו נגניות) וענחה זמאנ' (ר' ז) מגורת פט' : (ר' ז) כי סראן "עננה" כתש' חמת' ד' יה' על "וכפנתה" כתא', יתכן טהמלה מן שט', כוין הנרהי'ה צלצון חרמיה "וכפנתה" : (ר' ז) וכן כתיש' למ"ד האפַל' תמורות הג' : (ר' ז) לתלחות חמוץ' וחפה נו'ן : (ה' יפלצ' טהירותן מן "עתה" כי' בט' "

(ר' פ) צערתו ירש, וארס ייעדנה צערתו יעד: (רטו) ג"ז
גולם ופעס מועל כמו מוקל צערשו יקד: (רטו) ולט
תנייה קלה, ובזוויה כמיינו לפסחה: (רפמ) נתת לה
טהראך כמותה ושונתה, וכמו כן לקורין וגזרין
ישין, ובזית חתנות יפה, כדיין בנות החרץ, חנול גן
כמיין נאורי פסחה: (רטט) חמוץ כוונ דבר המתמיד
ומטהיר חי ההלט, וכן חמוץ מגדל הבצלאל סכוון
טהר: (ר' ז) וכן פי' הרצג"ס "בית לריה לפסי הפסצט,
זהו מלפון מפוזן, כי קמ"ס טל מעוזן כמו מ"ס
טל מקום וטל מלון טהיר עיקר": (ר' ג) טענינס טט
מלפון מפוזן וליריה, וכן פי' חמ' זעל טט כהווצט כ
זון צבוס ר' ג, וסיבס זהו רחוק כמיין: (ר' ג) לzon
טמקה: (ר' ג) פי', כי ר' גט לט', וטגטו זיין להט

הַלְאָרֶב

יב' מחיות המלך, ויחמלה הארץ עט' טהרה זמתקו
ומטייר כמו ותען להס מריס (לעיל ט' כה):
(למטה לב ים) (פי' כמו נגינות) וענתה צמת
(רנו) מנורת שט' (רנו) כי סרכו "ענת" כתש חמת
ל ים) על "וכענת" כתכ', יתכן טהמלה מן שט'
ורין הנדרית בלבון חרמיה "וכענת": (רנו) וכן
שתיאז למד הפסל תמורת הגח: (רנו) לתלויות מסלון
וחקרה נין: (אלו) יפה טהיפות מן "עתה"
כפת

תוישׁ וଘמַכְ יִהְמֵר "תְּשִׁיר מֶלֶךְ יְרָכָה" וקיה
זה טל זה: (ר' ז') וכן ס' ר' ר' ז' סס, חנננ
(ר' ז') ופי' סט בה' ז' סס י' כמו קול פנות
כימי נמוריה (קוזט ב' יז) נפכו כהוב נליינור
טשרטו "המן" וכן נס' המיוחם להח' ז' (ט'ויל
וכן כתב הראדיין נסרכיו בסס י' , כי מות מסל
כתוב הראדיין נסרכין "מות" ובלחטנער עס האלנוייס ידננס
כוין הסרטן: (ס) טפי' פְּכָנִיו כו' את פער

מקריב רשי: טר) דמת לי יטמפל במקילה בס פס"ז: טה) לפת לי יוכן במלתך בס זב"ז ו' לאכיה כדרת נימפס
ופיוון קדושים בס וכרכז' ותומ' פס"ז ילקום בס ופיין ישל הול הות לך וקגיא הול שמלט י"ש וכ' ;
טנו) מילתך בס פרכין כה בקדושים ז' ב' כ"ב קה ב' פס"ז: טנו) מילתך בס ילקום בס :

אָ וְאִם-שְׁלֹשָׁ אֱלֹהָ לֹא יַעֲשֶׂה לְהָ יְחִינָּנוּ: יְאִם תִּלְתָּה אֵלֶיךָ

לשׁוֹן

אבן עזרא

מזהונתיה, ומצאו משורטיך (לטלה ז כח) זהנה הלחים (ז) גם יש שאר בשר, וימטר עליהם בעפר שאר (תה' עח כו) (ז) ויתכן לאחיזה וזה כן מה שיהיה בשלה (ז) : בסותה. כמשטו והשיעוריין ידועם מדברי קבלה (ז) : לעונתה. י"א כי פ"י ריזחה, וכמהו, וענתה שפה (הושג בז) גם שנייהם מנורות פעונת (ז), וכן וננה איים (ישע"י יג כב) (ז) וקרטוני אטרו ששונת רטו לעת השכיבת *) וכבר הראיתך בס' קהילה שטלה עת מזאת הגוזה (ז), ופי' לעונתה וננה איינו כ"א כמשטו (ז) : יא ואם. אוז דרכ קצחה כמו שלש סאים (ברא' ייח ז) (ז) כי הנבען השלש האלה (ז), ורבים חשבו כי השלש האלה הם שארה בסותה לעונתה (ז) וזה לא יתכן, כי אחר שאמր במשפט הבנות יעשה לה (פ' ט) וחוב הבנות אלה השלש (ז) ואין צורך להזכיר זה (ז), ועוד כי יפת תואר שהוא נבריה כתוב עליה, ומכור לא תמכינה בכיסף (דבר' בא יד) ואף כי זאת (ז), רק הנבען שהוא ואם אחת טלש אלה, שהוא לא ישאנה, ולא לבנו יעדנה, ולא יפדרנה (ז) תצא חנים בהיותה ברשותה (ז) וכמוهو אם יגע טמא נפש בכל אלה הייטמא (חני ב ז) פ"י באחד אלה (ז) וכמוהוא רבים, ואמר הנאון מה טעם לומר אין כיסף, אחר שאמր ויצאה חנים, והוא השיב, כי אם הלהה בבתו והוציא עלייה ברשותות לא תפרע לו כלום (ז) ולפי דעתך אין צורך ביאור, בדרך כי מה אתה ולא תהיה (טיב ב א) (ז) : (סיה"ק, וחנה בן ואם שליש אלה איינו על שארה בסותה לעונתה, כי אם על יעדת לו או לבנו, או הדרה, ובן, ואף לאמתך תעשה כן (דבר' טז יז) ישוב על הענק תעניק (שם) פ' יד) (ז). והעד שפי' כן, שאמר הכתוב בברונו בת, והטעם כי אם תאב יבנוד בבית למכראה לנברי, לא נזובנת אנחנו, ונוציא אותה מרשותו לא יטשול בה (ז) : ויצאה חנים. בהיותה בוגרת, וטעם אין כסף. אם מברת האב, כי נשארו לבנותה חמש שנים (ז) והיא הגיota קודס הומן (ז) לא יבקש מהאב כסף כדי החדשים שנשארו (ז) ולא יתכן שישוב ואם שלש אלה גג הקרובים (ז) בעבור ויצאה חנים אין כסף, ואין פ"ט משפט הבנות (ז) :

יהל אור

העת כוות : (בג) דעתו פה שפהי מן משלחותיך הווה על העיסכ עגמיה והוּה שלחן, ולע' כן דעתו למזהה יכ' כל סיפרס על כל עז סלזין צו הכלק, וציאן קרני הור סט הערת נלה : (בג) ונקרת הנסר טהר, וכן פ"י מה' זיל טס : (בג) וכן פ"י צפי' טהר זצרא : (בג) שיאן כתנות מה ה וס' וט' משלחת מספטים פ"ג : (בג) שיאן לות ר' : (בג) שיאן רשות ר' : *) וכן כתוב קרד"ק זצרא "עון" ווטונתא שעת הקנות לתחמי"ם : (בג) מלת "עת" גרדף עס זמן, עונה, מוער, וולדנעם להורות נבול, טעור, ויעול, וזומנה לפטולה זו למקורה מכ' סיתחה ופיין צפי' מה' זיל (קדמת ט' יה') : (בג) פ' לובן עקה מעין לות ר' : (בג) קרבויו חמת מסלט סליהס : (בג) פ' ציענס ל' כל הכלל הוללה והינו בותה דיברין מזוהין סייניזו ע"ז : (בג) עד סטהיש בונרת חשב האב סטהיש חמץ טניס : (בג) טמכר לו האב : (בג) עד ומן טמכר לו : (בג) טמכר כטוטח מהן דרך קדרה : (בג) וכן פ"י שחזקיי, גס קרדיז'ה כתוב, כפי סגנון כספטים הפסר לפרסן :

מקורי וbaaroi resh^ו : מה) מילתו צס, כתובות מו כ, פמ"ז מדריך הנדרש, ילקוט סכ"ג ושין קני הור כנ"ל כ
וכת : מט) מילתו צס, ילקוט סס :

ויצאה חָנָם אֵין כְּסֻף: סִיבַּתְּהָ
אִישׁ וְמֵת מֹתַת יוֹמָת: יְגַדֵּה וְאָשֶׁר לֹא
צָדָה וְהַאֲלֹהִים אֵנָה לִידָּו וְשָׁמְתָּי

אבן עזרא

ויצאה חָנָם . ר' יַחַד לְבַתְּהָרָה אֵישׁ . טעם לְהַזְכֵּר וְהַאֲחֵר זְבַר
 הַעֲבָד וְהַאֲמָת כִּי צְרִיךְ לְפָרֵשׂ מִשְׁפָט מִבָּה
 כָּלָל בְּסִימָנִין וְמֵתָה עָמוֹ עַזְבָּעָד שְׁתַבְיָה
 סִימָנִין וְאֵסָרְנוּ סִימָנִין קָדְשָׁסָרְנוּ סִימָנִין
 כָּלָל לְמַדְנוּ שְׁתַבְיָה טָנָה כְּעַבְדִּי הוּא כְּעַבְדִּי
 וְעַבְדָּךְ סִימָנִין וְמֵתָה כְּהַמּוֹר כְּהַנְזָקָן וְיַלְחָד
 חָנָם סִימָנִין קָדְשָׁוּ סִימָנִין לְפָנָים סִימָנִין תָּלָה
 צָקָן . הַזְּנוּ חָמָל שְׁתַבְיָה טָנָה כְּבָנָה גְּנָזָה וְאֵסָרְנוּ
 כְּהַמּוֹר סִימָנִין כְּיַחַד חָנָם זְנוּ כְּבָנָה שְׁתַבְיָה לְבַטְלָה
 כְּדַיְן לְמַלְאָקָה יְבָדֵל : (י'ב) מִבָּה אִישׁ וְמֵת . כַּמָּה כְּתוּבָה כְּהַמּוֹר כְּפָלָת רְוַמְּנִין וְמֵת שְׁבָדִי לְפָרֵשׂ מִמָּה
 בְּזָהָר כְּוֹלָס הַפְּלָטָה יְבָדֵל : (י'ג) מִבָּה אִישׁ וְמֵת . לְמַה נְפָנָה מִתְּהַלְלָה
 כְּהַמּוֹר מִכָּה חָיָה וְלֹא כְּהַמּוֹר וְחוֹיָה כִּי יַחַד עַד סִיכָה חָיָה . סִיכָה מִתְּהַלְלָה
 כְּהַמּוֹר וְחוֹיָה כְּקָטָן מִנְיָן תָּלָה כִּי יַחַד כָּל נְפָנָה הַפְּלָטָה חָיָה וְחוֹיָה
 חָיָה כְּקָטָן הַפְּלָטָה קָטָן סִיכָה וְסִיכָה יַחַד תָּלָה כִּי יַחַד עַד סִיכָה חָיָה . סִיכָה מִתְּהַלְלָה
 יַחַד כָּל נְפָנָה הַפְּלָטָה תָּלָה מִכָּה חָיָה שְׁהִינָו חָיָה עַד סִיכָה בְּנִימָה הַרְחִוי
 לְכִזְוּת חָיָה יְבָדֵל : (י'ג) וְאֵשֶׁר לֹא צָדָה . לֹא הַרְבָּה לוֹ וְלֹא נְתַכְוֵן יְבָדֵל . לְדַבָּר לְזֹן הַרְבָּה יְבָדֵל וְכַךְ
 הַזְּנוּ חָמָל וְחוֹיָה לְזֹן נְפָנָה לְקַחְתָּה יְבָדֵל וְלֹא יַתְּכַן לְזֹן לְדַבָּר כְּלִילָת חִוּוֹת
 הַזְּנוּ כּוֹפֵל כְּאֵל כְּפֹעַל שָׁלָה וְזָס דָבֵר בָּה זָהָב לְדַבָּר זָהָב וְפֹעַל שָׁלָה לְזֹן זָהָב
 פֹּעַל שָׁלָה לְדַבָּר זָהָב הַזְּנוּ פְּתַלְוָנוּ כְּתַלְנוּמוֹ וְלֹא כְּמַן לִשְׁבָּה סָא) וּמְנַחָּס חַבְרוּ כְּמַלְאָקָה
 לְדַבָּר סָא) וְחוֹיָה מְוֹדָה לוֹ וְחוֹיָה יַחַד מִתְּהַלְלָה שְׁהִינָו חָיָה כָּל נְמַלְאָקָה עַל לְדַבָּר
 הַנְּשָׁלוּ סָא) לְדַבָּר הַזְּנוּ סָא) וּמְלִין לְדַבָּר טָלָה יָמָלָן סָה) הַזְּנוּ חָיָה כָּל נְדַבָּר לְדַבָּר
 לְמַלְאָקָה לוֹ בָּסָס לְמַלְאָקָה וְחוֹיָה זָהָב יַחַד לְדַבָּר עַל סָה) מְלִין מִקְוָס לְזֹן הַזְּנוּ סָה) :
 וְהַאֲלָהִים אֲנָה לִיהְיוֹ . זֹמֵן לִיהְיוֹ לְזֹן תְּהִוָּה חָלִיךְ רַעַשׁ סָח) לְזֹן יְהִוָּה לְדַבָּר כָּל
 הַזְּנוּ סָה) מִתְּהַלְלָה כָּוֹת לִי ע') מְזֻדָּמָן לְמַלְאָקָה לִי טִילָה : וְהַאֲלָהִים אֲנָה לִיהְיוֹ . וְלִמְכָה הַלְּחָדָה זְמָת

יהל אור

הַגְּנוּת הַלְּה הַדְּלָלָה : (ס'ח) כ' , וְסִמְמִיךְ וְאַתְּ מִזְמְרָה כְּלָלָה שְׁהִוָּה קִינְיָן כְּכָפוֹ ,
 הַפְּרָסָה טָס פְּרָטָה הַעֲנָלִים בְּעַנְוּרָה כְּיוֹת הַעֲנָד
 כְּרָסָות הַהְלָדוֹן וְהַפְּסָר הַהְלָדוֹן , וְסִתְמָלִיל מִכָּה חָיָה
 וְמֵת , וְזָהָב כּוֹלָל כְּוֹלָס הַמְּלָאָמָה , וְזָהָב כְּנִיתָה דִּין : (ס'ג) טָעַן פְּסָוק כָּעַל "וְגַס בְּעַלְיוֹ
 דִּין הַמְּזִיד וְהַסּוּג , וְלִין מִכָּה הַבָּיוֹן , וְמִכָּה הַבָּיוֹן יְוֹמָת ,
 וְעַיִן

סִקְוּב ר'ש'י : ב') לְדַבָּר טו יַכְ : (ג') וְכוֹלָס צָלָג מִלְאָמָה : (ג'ב) עַיִן מִכְלָחָה צָס , קְלָטָן דַּה פְּס"ז יְלֻקּוֹת צָס : (ג'ג) גַּל תְּמָס
 מִזְמָרָה בְּכַתְבָּן רְבִ"י זָלָג , כּוֹלָס הַפְּלָטָה , וְלֹמְדָה פְּרָטָה , בְּכָנָס מִסְסָה , בְּכָנָס פְּרָטָה רְבִ"ה לְבַתְּהָרָה
 וְמֵת בְּכָנָיִלְיָה לְפָלָט גַּמְהָבָה כָּל כָּל הַחַד וְהַחַד (וְכָלָן) : (ג'ד) וַיַּקְרֵב כָּל יְזָה : (ג'ה) צָס : (ג'ו) מִכְלָחָה
 פְּסָיכָל' פְּתַח הַיְלָקָט צָלָג פְּסָיכָל' : (ג'ז) מִכְמָות זָהָב וְכָנָה כָּחָבָד וְלֹא כָּל הַרְבָּה יְלָקָט
 לְיַסְדָּק מִזְמָרָה כָּי לְדַבָּר זָהָב וְלִילָבָן לְזֹן הַיְלָקָט (רְכָכָל יְטָה וְיַכְמָן
 לְיַסְדָּק וְלִמְדָעָה מִזְמָרָה כָּי לְדַבָּר זָהָב וְלִילָבָן לְזֹן הַיְלָקָט חִוּוֹת חָיָה
 סִירָה הַגְּנוּת זָהָב זָהָב זָהָב זָהָב זָהָב זָהָב זָהָב זָהָב זָהָב זָהָב זָהָב זָהָב
 צָס לְדַבָּר טו יַכְ וְפָוָעָל לְדַבָּר : (ס'א) וַיַּתְּכַן סָה"ג לְנַסְתּוּפָה : (ס'ב) עַיִן מִחְנָתָה מִנְמָת בְּרָתָה , סִסְמָיָה חָוָתוֹ טָס כָּל יְזָה,
 גַּוְלָה לְדַבָּר (לִיכָה בְּגַג) יְלָזָה חָלָס (מִיכָה זָהָב) : (ס'ג) יְסָעִי זָהָב : (ס'ג) זָהָב כָּה : (ס'ג) זָהָב
 בְּסָעִוָּג נִיכָה : (ס'ז) וְעַיִן כְּנָגָר לְתֹבּוֹת שְׁלָמָה לְבָבָב כְּבָבָב וְכְבָבָב הַמְּלָאָמָה : (ס'ז)

אונקלוב

לֹא מִקְומָם אֲשֶׁר יַנֵּס שְׂמָה: ס דיעץק ל'תפּן: יונאי
ירשע גבר על תברה
ט מקטלה בנכיה נס
ד וביינדר איש על רעהו להרנו

רשי

מלפנינו כוֹחַ שָׁהַמְלִי דָוד כַּהֲצֵל יְהָמֵל מִסְלָן
פְּקָדָמוֹנִי מֶרְכָּזָעִים יְהָרְכָּט לְאָ) וּמִסְלָן הַקָּדָמוֹנִי
סְעוֹרָה פְּטוֹלֵה טְהִירָה מִסְלָן הַקָּבָ"ה טְהִירָה סְכוֹרָה
קָדָמוֹנוֹ טְלָל עֲוָלָס וְקִינָן חֲמָלָה תּוֹרָה מֶרְכָּזָעִים
יְהָרְכָּט וְשָׁהַלְכָּיס חָנָה לִידָו נִמְשָׁחָה פְּכָתָוב
מִדְבָּר בְּצָבֵיא בְּנֵי חָדָס חָמָל כְּלָג שָׁוָגָן וְחַתָּן
שְׁלָג מְזִיד וְלֹא כִּיו טְרִיס בְּדָבָר צִיעִידָו אֶת
לֹא נְסָלָג וּזְהָלָה גְּלָה וְקָבָ"ה מְזֻמָּן לְפָונְדָקָ
ה' זֶה שְׁלָג בְּמְזִיד יוֹטָב. מְחַת סְסָולָס וְזֶה
שְׁלָג שָׁוָגָן עֲוָלָה בְּסָמוֹלָס לְבָב) וּנְכָפָל טְלָל זֶה
שְׁלָג בְּמְזִיד וּשְׁוָלָגָו וּעְלָיו מְעִידָי' פְּלִיו וּמְחִינָי'
חוֹתוֹ לְגָלוֹת נִמְלָח זֶה שְׁלָג בְּשָׁוָגָן גְּוָלָה וְזֶה
שְׁלָג בְּמְזִיד נְסָלָג לְג') : וּשְׁמַתִּי לְךָ טְקוּם -
חָף בְּמִדְבָּר קִינּוֹס קְמָה וְלֹא זֶה מִקּוֹס קְוָלָטוֹ.
זֶה מְחַנָּה לְוַיָּה. (יל) וּבָי יְזִיד . לְמָה נְחָמֵל
לְפִי שְׁנָהָמָל מִכְסָה חַיָּס וְגַנוֹי' צְוָמָע חַנִּי חַפִּילָו
לְרוֹפָל שְׁקָמִית וְשְׁלִיחָה בֵּית דִין שְׁקָמִית בְּמַלְקוֹת
חַלְבָּעִים וְשְׁחָבָב שְׁמַכָּס חָטָט בְּנָו וְכָלָב הַלּוֹדָה
חָתָת. תְּלִמְדִידָו וְשָׁוָגָן תְּלִמְוֹד לְוָמָל וּבָי יְזִיד וְלֹא
שָׁוָגָן לְהָרָנוֹ בְּעַרְמָה וְלֹא שְׁלִיחָה בֵּית דִין
וּשְׁכָרָופָל וְכָלָודָה בְּנָו וּתְלִמְדִידָו שָׁחָט טְלָל פִי

יְהָל אֹר

יעין ציורי בס: (ב'ב) ופי' הדריך כס מורה,
וכן היוב"ע "כמיין": (ב'גנ) וכן ת"ה על ותרכז לו
(דבל' יט ה) "ויכמן ליה", וכן על "לה לדה" ת"ה
ודלאה כמן ליה" ז' ומדנו מוה כי לדה ותרכז כסון
ז' ח' חלק כס: (ב'ל) וכן פי' הדריך כס,
מחטוולג עלי טליתות: (ב'ה) כן הוו נמק"ג קהילות
מזה ונמק"ג דו"ו, וכן במג"ט ובחומשי רס"ג
הנגי' סימות זה ולה עתה במחצצת: (ב'ו) וכן
(ז) ופי' כס ה' ז' מן "הנה לידו" עניינו עילאה
נין זה: (זט) עיין נפי' ה' ז' כס: (זט) כן
המקור שהו במחצצת נמקוס הפעולה והמטרה,
בהמקור שהו במחצצת נמקוס הפעולה והמטרה,
הה' ז' כס, לדעת רביהם מנורות "תכלת" ולפי'
ועל זכי הסירוסים המלה כי מפעלי הכתל'
(הטו) התיו בקמן גדוֹל: (זט) כמ"ז (מ"ה ב'

אבן עזרא

וישא כר יב) (טנ) והגה הוא בענין או רב
זעושה במויד (טנ) ? אננה ליזו. כתו כי
מתאננה הוא לי (ט"ב ה) טבקש סבות
ועלילות שיטות זה טיד זה ולא עלתה
בטחשה (טנ) והשם סבב לו זה בעבור עון
אחר שעשה כדי שנילה טפוקו (טנ), וכתיב
לא יונגה לא צדיק כל און (טשי יב בא) (טנ) :
(ס"היך). ואשר לא צדה. כתו בצדיה (בטד'
לה) (טנ) ואתה צודה את נפשי (ש"א כר יב) וצדיה
הפה שגגה, כתו מתאננה הוא לי (ס"ב ח ז) (טנ),
זה הטעם סבב השם לירוי והכחו בלי הצדיה (טנ)
וזו הטעם יתברר לך בט' טי יתנו והיתה
לבכם וזה יהט (דבר' ה כו) (טנ) וטעם ושתתי
נק טקים, הם ערי מקל (טנ) (כת) :
צד ובי יזיד. טעם להרנו, כאילו כתיב
זידרנו בערטה (טנ), וכטודנו כי תחל לזונות
וירקא לא ט', שפי כי תחל נפש
לזונות (טנ) על בן אביה היא מהלلت (טנ),
זידרוע כי לשון חלול נס תחה טפלי'
הכפל (טנ) והם שניים טעים על בן הוארך
להפריש בין שנייהם, אמר כי תחל לזונות (טנ)
בי מלשון תחה יאמר תחל, כתו תחל לספור
(דבר' טז ט) (טנ) : טעם מזבח. דגה זה
הפסך הפסוק הראשון, שם כתוב ושותי לר
טקים והם ערי מקלט, רק הטעם שינוי אטי'ו
על טובי כאשר עשה יואב יוסת (טט)

הַלְּבָנִי אָדָר

מקוב רשיי: לא) ב"ה כל יד : לב) פין מכות ז ב זט כטהוילן מלטולס, דלו כטהוילן פולס היו תינכ גלוות
וכן כתכ נס' כוילון, וכן פוג כילקוט זכ"ג. וכן פוג כמדלען חגלת, וכמיכלת פ"ד פ"ז שענה כוכלט ז
ל"ג) מאילתל 55

בְּעָרָמָה מִעַם מִזְבֵּחַ תִּקְרֹב
לְמִתָּה: ס טו וִמְפֵה אֲבִיו וְאָמוֹ מִות
יְוָמָת: ס טו וִגְנֶב אֲישׁ וִמְכָרָן
יִגְמַצֵּא בִּידָוֹ מִות יְוָמָת: ס

אבן עדרא

טובחי יומת (זט) : (פייה'ק). ואם עשת בזדון
בערמה (זנ) עד שהרגנו הוא או אחר, אפילו שינוס
אליו להמלט קחוו מעל מזבחו ויטות, וזה הפטע
הפטוק הראשון (זט), כי בעבור שהשם אינה לידו (זט)
שם לו מקומות לנווט שם, וההורג בזדון אין לו טקומות
לנווט, כי טקום קדוש נלקח לטות (זט) : וטעם
מזבחו, טקום קדוש, ואין צורך להזכיר קדש
הקדושים (זט), כי אין חכמים נכנים שם, ואף
כי כי שהוא זר מזרע אהרן, גם יש לו טעם אחר,
אם היה ההורג אפילו כהן שהוא מקריב ובזה
לפני (זט) לא יונח בעבור שיישמש לפני (זט) לולי
דבר תקלה (זט), ויאטר הנאון, כי פ"י להרגנו
זהרנו, וכן לשכב את בת יעקב (ברא' לד) (זט),
טו ומכה. בעבור שהוביד מכחה איש ומת
(פ"י ב') הוציא לפרש כי יש טבה ולא מיתה
הטוכה שיטות (זט), כמו טבה אביו, ומכה
ישרת בעבור אחר (זט), ובבעבור כבוד האבות
הוציא לומר אפילו שלא יכם רק יקללים
יומת (זט) : (פייה'ק). ומכה אביו, הוכיר בתחילת
טבה איש ומת מות יומת (פ"י ב') גם הוא דרך כלל,
ואה"כ פרט, אם הכה ולא צדיה (זט) או בזדון, ואטר
בי המכחה האב ולא הוכיר ימת (זט), וחוז"ל אמרו
ים (זט) : וטעם ואמו. כן הוא, ומכה טושע
טז ונגב. אסר הנאון למה נבנת זה הפטוק
כתב לא ידבר רק על ההוה, כי הגנביבים

ידל אור

על מזבחו: (בג') טדרטו מעס מזבחו ולג' מל מזבחו, עיין הות קמט: (בג') וסכנ, וכפי' הלאורט פי' כן מדעת תלמו: (בג') פ' זימות המכה: (בג') ר'יל מכח חכיו זמכח חמו: (בג') פ' עין ברמביין אכיהר הטעס זהה: (בג') פ' טלה במתכוון: (בג') כי אםכח הסילן כליה מיתה קיינ: (בג') וכן כדרכו"ל (סננד' פד ב') היוו חייכ. מד טיעסה נכס חכורה, וכן קול במקילהה, מכח טית בה חזורה" וכאן פ' רציש ז"ל, והח' ז"ל ביאר זות, עד שטהיר המכה נרחות (פי' טמלהDIS להבארך טיהר ממנה דס (הח"כ) וכן קול דעתה בגון כספי' מלת חזורה (פ' כה) טיהר מכת לס: (בג') וכן גrhoה דעתה במא"ט:

ט כילתה בס, זומת פס טעיה, נגאל' נס ג, ילקוט סכ"ז, פס"ז
ילוקט סכ"ז פס"ז : לז) מכילתה בס ילקוט בס פס"ז :
סכ"ח פס"ז : לט) דנאל' כד ז : ט) מכילתה בס ועיין מלה
סא) פין נגאל' פס כ ועיין קני לול כפלה נט :
מגילחת

אונקלום

מִדְבָּתִי תְּדַבֵּרְנָה לְמֶמֶת:
בְּרוּדִימָתִי אֲבוֹתִי וְאֶםֶת:
אֲתָּקְטָלָא יְתַקְטָל:
טוֹרְדִּינְגִּיב נְפָשָׁא מְנוּבִי:
יְשָׂרָאֵל וַיְזִבְנָה וַיִּשְׂתַּחַבֵּת:
בִּידָּה אֲתָּקְטָלָא יְתַקְטָל:

۱۷

טפס מיזידין חין מעליהםן לד) : מעם מזבחיו.
הס שיט ככן ורולך לעכוד עכודש מתקחנו
למות לה) : (טו) ומכה אביו ואמו. לפि
שלמדו על כחוכל בחייבו סתום כחכלה מין
ולו בmittah כולדך לומד על כחוכל בחייב
שם כmittah וליינו חייב חלק בכחלה טיס
בש חוכרה לו) : אביו ואמו. זו וזה זס לי) :
מית יומת. בחנק לה) : (טו) ונגב איש ומברוי.
למה נהור לפי טהור מל כי ימלה חייך גוכב נפק
מלחיו לט) חין לי. חלק חייך שנגב נפק. חס
לו טומטוס הוא אנדרוגינוס שנגכו מניין תלמוד
לומד וגוכב חייך ומברוי. ולפי טהור מל כהן
וגוכב חייך חין לי חלק גוכב חייך. גוכב חייך
מנין תלמוד לומד וגוכב נפק לך הולרכו
טיקס מה טהור זה גלה זס ט) : ונמצא
בידו. טהורו עדיש שנגכו ומברוי ונמלח
ככל בידו קודס מלילה מא) : מות יומת.
בחנק כל מיטה טהור לה בטורם בטס בחנק
כי לא יומת עד שתהייה הבהנה נראה שיצא טנה
עצמו ואחר עמו, והוא ומכה אביו ומכה אמו (פס) ;
בין מכיה אביו ובין טהור אביו, והшиб כי ז

ידול

כח כט) : (צמ"ט) כן כו"ג (יומרי פה סע"ה, מנכ"ל
 לה נ) סדרשו מעס מזבחיו ולא מעל המזבח, ופי'
 רס"י ז"ל מעס מזבחיו, חס כהן הוה שכח ליעבד
 עבודה, ולא מפל מזבחיו, חס התחיל בעבודה חיין
 מפסיק לכח ליזון חלה מצליס עבודתו : (צג) כי
 העמരים הוה מושך על המזיד, כלל מעריות הוה
 מזיד, וחיין כל מזיד מעריות : (צג') וסמתי לך מקוס :
 (צג') פי' סהמלה לידו סכת הדר וכהן לה התחזין
 לך : (צג) וככ"כ מפרי מקלט : (צג') ובמקח"ת
 "מקוס קדש בקדושים" : (צג') נרחה טיפרט צפי'
 בקרל חפלו להן ועבודה צידו : (צג) וויה ליירג,
 וטה כו"ג כהנת המכילה מגיל שמגנוליס נפבודה
 מילו וויה ליירג" והמכילה חולקת וסוכרת טה

כלי מה זה, **זומג** פה סע"ה, **מגד'** נס 3, **ילקוט זכ"ז**, פס"ז:
ילקוט זכ"ז פס"ז : לז) **מכילתא** זה **ילקוט** פס: פס"ז :
זכ"ח פס"ז: לט) **דנ"ר** כד 2 : מ) **מכילתא** פה ועיין מלה
: סא) פ"ז **מגד'** פה כ ועיין קני הול כתלה לה :
מכילתא

אונקלום

שמות בא משפטים

842

י' וּמִקְלָל אֲבִיו וְאָמוֹ מֵות יוֹמָת : י' וְדִילּוֹט אֲבּוֹתֶיךָ וְאַמּוֹת
אֲתִקְטָלָא יְתִקְטָלָא: י' אֲרִים
סִיחָן וְכִידְרִיבָן אֲנָשִׁים וְהַפְּהָה-אִישׁ
אֲתִרְעָהוּ בְּאָבָן אוֹ בְּאָנְרוֹף וְלֹא יְתִמְרָה בְּאָבָן אֲלֹא

רש"

ס"ה טב) (וְתִפְסִיק טג) הַעֲנִין וְכֵמֶת וְגַוְגַּחַת
בֵּין מַכֶּה חֲבִיו וְהַמּוֹת לְמִקְלָל חֲבִיו וְהַמּוֹת.
וְנַחֲלָה לְיִסְעוֹ פְּלוֹגָתָה דְּמָלָס כָּלָמִינָה
הַכְּחָה לְקִלְלָה וּמִסְלָה מִקְסִינָה טר): (ז"ז) וְמִקְלָל
אֲבִיו וְאַטּוֹ. לִמְהַמְלָל לְפִי סְבָוָה חֻמָּר
חַיָּס חַטָּא יְקִלָּל חַטָּא חֲבִיו. חַטָּא קִלָּל חַטָּא חַיָּס
מַנְיָן ט"ל וְמִקְלָל חֲבִיו וְהַמּוֹת סְטָס בֵּין חַיָּס
וּבֵין חַטָּא חַטָּא חַטָּא לְמַה נַחֲלָה חַיָּס חַקָּל
יְקִלָּל לְסָולִיחָה חַטָּא הַקְּטָן טו): מֵות יוֹתָה.

צְמִיקָה וְכָל מַקּוֹס שְׁנַחְמָל דְּמָיו כָּו צְמִיקָה
וּבֵין חַבָּכָל כָּלָס בְּהָנָן יְרָגְמָו הַוְטָס דְּמִיקָס
בְּסָס טו) וְמִקְלָל חֲבִיו וְהַמּוֹת נַחֲלָה לְמַיְוָן
כָּו טח): (י"ח) וּבֵי יְרִיבָן אֲנָשִׁים. לִמְהַמְלָל
נַחֲלָה לְפִי שְׁנַחְמָל טַעַן תְּמַת עַיְן לְהַמְדָנוֹ
חַלְמָה דְּמַיְוָן חַיְכָלוֹ חַבָּל קַבָּת וּרְפָוי לְהַ

(שׁוֹפֵט ה' בָּא) (ז"ה) דָבָר שִׁינְרוֹף בַּיּוֹדוֹ (עט) וּבְכָה בְּלָשׁוֹן עֲרֵבִי: (פִּיהִיק). אוֹ בְּאָנְרוֹף. רַבָּר
קָשָׁה (ז"ט) וּבְדָבָר הַקְּדָתוֹנִים בָּעַלְיָן אֲנְרוֹפִים (סְנָהָר) מַט א) וּתְבִנָּה הַיּוֹת הַאַלְמָף נָסָף, וַיְהִי מְנוּרָת תְּחַת

יהל אור

(ז"ט) עַל כֵּן כָּנְכָה חַיָּכְמִיתָה: (ז"ט) דַעַת הַמְ' זֶל חַפְּלוּן
לְהַלְוָה כְּעָדָה שְׁכָנִיתוֹ לְרַצְוֹתָה אַלְמָן נִידָוֹן נְסֻוקְמִיכָה:
(ז"ט) מַוְעַךְ עַלְמָו וְאַחֲרָטָמו: (ז"ט) לְפִי שְׁהָוָיָס
בְּלָגְוִיס הַמְּלָה קַס בְּמַקּוֹס הַמְּהַלְוקָת, כִּי כָמוֹ סְפִי וּמַכְה
חֲבִיו וְהַמּוֹת, כָּוֹת חֲבִיו מַוְעַךְ חַמְוָן, כֵּן סְפִי וּמַכְרוֹ וּמַמְלָא
כִּיְלוֹ, הַוְעָדָה וּגְוֹגַגְתָּה וּמַכְרוֹ, הַוְעָדָה וּגְוֹגַגְתָּה וּמַמְלָא כִּיְלוֹ,
רוֹלָה לְוֹמָר שְׂהָה מַהְכִילָה כְּדִי לְמַכְרוֹ (רְדִי"ח): (ז"ט) כִּי
גַּס וְהַנְּקָרָה גַּנְגִּיכָה: (ז"ט) וְהַלְגָה הַהָּה כָּוֹלָל לְאַוְתָה
וְלָגָה קַטָּן הַוְעָדָה גַּדְלָה: (ז"ט) מַלְיָה שְׁרָכָה קִלְלוֹת גַּלְגָּלָה
הַוְרָתָה כְּסָס: (ז"ט) וְכֵן קַוְעָה (מַכְילָתָה מַסְפִּיטָה פ"ה)

וּמִקְלָל חֲבִיו וְהַמּוֹת כָּסָט קִדְוּשָׁה, וְכֵן קַוְעָה (סְפָרָה קִדְוּשָׁה) וְכֵן קַוְעָה
יְהָה חַיָּכְמִיכָה עַד שְׁקָלָס נִסְסָס, וְכֵן קַוְעָה זֶל
מִיתָה: (ז"ט) וְכֵן קַוְעָה (מַכְילָתָה מַסְפִּיטָה פ"ה) הַיְוָן לְיִהְיָה
מַכְלָמִיקָה: (ז"ט) לְהַרְוָף כִּיְלָה כְּכָפָה כָּלִי הַכְּפָה כִּיְלָה
לְהַכְּוֹת גַּהְגָּרָה רְכָע (י"ט) נִמְמָה כָּוֹלָה הַגְּרָרָה נִדְלָה (כְּלִים יוֹ"ב)
כָּמוֹ "כָּעָלִי הַגְּרָרָה" וְכֵן הַיְוָן לְיִהְיָה מַהְגָּרָפָן (פְּסָמִים נו ט): (ז"ט) וְכֵן הַיְוָן
הַגְּלָגָל, וְכֵתָב שְׁהָה מַכְתָּה יְלִי הַעֲנִין: (ז"ט) וְכֵן קַוְעָה דַעַת מְחַבְּרָת
(עט) וְכֵן פִּי רְיָה מַרְיָנָס שְׁהָה רְיָה זֶל גַּהְגָּמָה כְּשָׁרָסִי:
גַּל כְּהָמָה נְהָרָגָה עַצְר (פְּסָמִים נָה ב) וְיַהְמָר לְכָלִי שְׁנָוָלָפָן כְּשָׁרָסִי: (ז"ט) עַיְן
חוֹת

מַקְוָב וּרְשָׁי: מַבָּ) מַכְילָתָה צָס, סְנָהָר פָּל ב, יְלָקָעָה כְּכָט: מַגָּן וְסְפִּיטָה עַל מַקְטִינָה, מַוְעַךְ צָוֵל וְעַיְן נָס':
בְּכָתָב שְׁהָה מַסְפִּיק הַס כְּס מְלָכָי זֶל: טר) עַיְן סְנָהָר פָּה ב: מַה) וְיְקָלָמָה כְּט: מַוָּ) מַכְילָתָה צָס פְּסָמִים
יְלָקָעָה צָל: מַז) וְיְקָלָמָה כְּט: מַה) מַנְלָמָה צָס, סְנָהָר פָּה, פְּלָגָה פְּסָמִים יְלָקָעָה צָס:

אבן עזרא

הַיְוָן קָטָנים, וְנַנְדָלוּ בָּאָרֶץ נְכִירָה לֹא יִכְרֹו
אֲבוֹתֵיכֶם וַיִּתְכַּן שִׁכְוּם וַיְקָלָלָם וְהַעֲנֵשׂ עַל
הַגְּנָב (טט) זֶל) וְנַמְצָא בַּיּוֹדוֹ בְּשָׂוֹק לְפָנֵי הַטְּבָרִי
יְוָתָה (טט) (ל"א) : (פִּיהִיק, וְכֵן (טט) וְגַגְבָּ אִישׁ
וּמְכָרוֹ, וְגַגְבָּ אִישׁ וְגַגְבָּ בַּיּוֹדוֹ (טט) וְוַהְיָה אִישׁ
יִשְׂרָאֵל קָטָן אוֹ גָּדוֹל, וַיְהִי טָעַם הַנְּדוּג שִׁגְנָנוּ
לְבּוֹ (טט) וְחַקְטָן כְּמִשְׁטָעוֹ (טט): יְזָן וְמִקְלָל.
טְצָאנוּ קָלָה בּוֹכִירָה הַשָּׁם, כָּמוֹ, וַיְקָלָלָם
בְּשָׂמֶן הַהָּקָלָה בּוֹכִירָה הַשָּׁם, נָס בְּלָא וּבְרוֹן הַשָּׁם (טט):
וְפִיהִיק. וְמִקְלָל אֲבִיו. נָס חַכְטָינוּ אַטְרוֹ עַד
שְׂתָהִיה הַקְּלָה בּוֹכִירָה הַשָּׁם, כָּמוֹ וַיְקָלִים בְּשָׂמֶן
(טט ב ב בָּד) (טט) וַיֹּאמֶר הַגְּנוֹן כִּי נְגַנְּסָה פְּסָוִיק
וְגַגְבָּ אִישׁ בֵּין טְכָה וּמַקְלָל, כִּי רַבִּי הַגְּנוּבִים
הַגְּנוּבִים הַמְּמַתָּים וְלֹא יִכְרֹו אֲבוֹתֵיכֶם, וַיִּתְכַּן
שִׁכְוּם אוֹ יִקְלָלָם וְהַמּוֹת לֹא יִדְעַו וְהַעֲוָן עַל
רְאֵש הַגְּנָב (טט), וְטָעַם וַיְקָלִילָיִם אוֹ מַתִּים (טט):
וְיְתִחְיָה וְכֵי יְרִיבָן. אַטְרָה הַגְּנוֹן בְּאָנְרוֹף כָּמוֹ
בָּעַלְיָן אֲנְרוֹפִים (סְנָהָר) מַט א) (טט) * דָבָר חֹק
וְקָשָׁה (טט) וְרַבִּי טְרִינָה אַטְרָה כִּי הַאַלְמָף נָסָף
כָּטוֹ אַלְמָף אַוְרָעִי (אַיּוֹב לֹא בָּב) טְגָנָה תְּגַנְּסָה
(שׁוֹפֵט ה' בָּא) (טט) דָבָר שִׁינְרוֹף בַּיּוֹדוֹ (עט) וּבְכָה בְּלָשׁוֹן עֲרֵבִי:

קרני אור

ס"י וְסְמָתִי נֶל מַקּוֹס, כְּסָסִי פְּלִיס לְטָבָת: (ל) וְכֵן פְּלִמְגִינָה
וְסְטוּלָה עַל שְׁחָרָה וְלְכִינָה זֶלֶת נִסְסָס כְּגָנְהָן בְּ
סְעָלִים, וְסָוָה גַּמְלָאִיר פְּטַט ס' ז, וְעַיְן חִילּוּסִי רֵיחָם סְס
וְשִׁין תּוֹלְדוֹת כְּעָרָן לְקָלָס גַּזְגָּז בְּיַד הַאֲלָס 44: (לא) מַנְזָה
סְפָכָה סְכִיָּה מַלְיָה גִּינְגָה עַס פְּלִי מַלְיָה, וְכֵן עַדִּים
בְּזִוְיָדוֹ שָׁס גַּמְלָה כְּגָנְגָה קְדָמָה, שָׁלָס גַּגְגָה
וּמַכְלָיִם בְּכִיּוֹתוֹ עַדִּין כְּרָצִים זֶל גַּגְגָה הַיְיָתָה
פִּין (פְּגַז, טט ז) וְכִמְלָאָה וְכִלְבָּסִי כְּלָן, וְגַדְאָכָן
מַפְּקָעִיר פְּגַז, וְדַעַת הַמְ' זֶל פִּין יְכָל הָלָ: * סְלָמָג מ'
וְמַקְלָל חֲבִיו וְהַמּוֹת כָּסָט לְמַפְּוֹרָת, וְכֵן קַוְעָה (ל) וְכֵן פְּלִמְגִינָה

בברמייז ולא ימות ימות ונפל למשבב; יט אמ'יקנים יקום ויבליך בברא על זהתתך בחוץ על משענתו

אבן עזרא

טנרטותיהם (יואל א יז) וטעמו חתיכת עיר (יא) כיPsi טרידות הגנרים (יא) ונפל למשבב. חוליו, כמו כל שוכנו הפקת חוליו (תה' פא ד) (יא): יט אם יקום. על חז' נסמרק שפי על פל צוליו וכתו יב): זונקה המבה. וכי חעל פל דטך טישרג זש קלף קרג הלא למלך כלן טחוכיס הוטו עד סנלהה חס יטרפל זש וכן מצמעו כסקס זש וסלך טל מצענקו חז זונקה המכלה חכל עד סלא יקוס זש לא נקה שבתת הבית מעת (רוות ב ז) שהוא מנורת ישב (יא) והטעם זון ישיבה בבית שובה בל' מלאתו, והעד על זה הפירוש, שהוא הפך והתהלך בחוץ: ורפא ירפא. לאות שנtan רשות לרופאים לרפא המבאות והפצעים שייראו בחוץ (יא) רק כל חלי שהוא פנוי בנוף ביד השם לרופאו, וכן בתוב כי הוא יכאי וייחבש (איוב ה יח) (יא) וכותוב באסא נס בחלי לא דרש את ה' כי אם ברופאים (דדה'ב טו יב) (יא) והנה הכתוב הפריש, כי לא אמר לרפא ירפא מן הבניין הקל (יא) רק לרפא שהוא מהבניין הכבד (יא) ועוד אפרש זה היב בפרשזה הזאת, והכטינו קבלו דבריהם אחרים עם אלה שניהם (יא) כאשר קבלו בשיטים עם קטרות סטמים ואינם בתובים (יא): (פיה'ק. והנה על משענתו, כמו, ואיש טענתו בידו (וכרייה ח ד) (יא) וחחכמים אטרו שפי על טענתו בעצמו והטעם שיא ישען עלי אחר (יא) (לן) וטעם הפי

קרני אור

הוות צטו: (טף) וכן פי' קרמץ' כסם מהרויים כי חנרוף רנג למפר, מלטן עפל, וכן ת"ה "ככומאי" וכן היוכ"ע כיסע' נמ' 7, ועיין קרמץ' ז' ז' ושיין חמיעי תרגומת וככליג מה טקיירו טז': (טפנ) הכתוב יהמר כס "עכוזו פרלוות תחת [לג] וכחות לות ויז' סכמי גמלת מעשנתו מסכים יותל מרגפותים" ופי' ה' ז' נס ר' מריאום וויל' הטעפות פרЛОות, כס גרגרי הקעה והשורה כל' יטמעאל דיק ממ"ז מעשנתו בכתיו וגף חמל פל הזרועים כס תחת מרגפותיהם, והטעט כעפלי, וכלה יפלט לו צהנרוף, וטול'ג' נסף': (טפנ) וכן ת"ה "ויטול נטולן" פי' להולי טמבלו ממלה'תו: (טפנ) וכן ת"ה וכן פי' רט' ז' פה וכטנדין עה רע'ב: (טפנ) וכן קוח צדרויל' (סנהדר') כס מכייתה מטפטיים פז') מנideal שהוכסן הוטו עד שנורפה: (טפנ) בסכתה הרכליה סכת ממלה'תו: (טפנ) וברטו "סכת" וכפי' הקלי פי' כן כס הנון: (טפנ) וכן מקור, ע"מ לרפת: (טפנ) פי' מה צהמרו ז' ז' (ט'ק פה ה) "ורפף ירפא, מכחן סנתנה רשות לרופף לרופחות", ג' חמלו הלא במלך סכהן טכחות מדנרכ: (טג) וכן דעת ה' ז' נחלה בין רפוחות פלמי מכות מז', וכןין רפוחות הולי פנימיות, כי הרחצון מוחר והכני חמור: (טג) וכן כתב כס' (יסול מורה טפל הצעיע) "זהמת סייח המעלת בגולה סנתן כס ליטרול", כי חס יטמרו מנות כסם חיין גורץ לרופחות עס כסם, כלסר עס הסה (לה'ג טו יב) וטפסו סכתוב" ושיין למטה כה כה: (טג) פי' כי לא חמר ירפא ירפא מתקל': (טג) רק ירפא יבגא מתקל, כי צקן מורה על רפוחות הצע'ו, ורפא בוגד בוגד על רפוחות כנ'ה, וכטעס צוז כתב רכ'ת, כי הרפומה בכ'ל היה אל' עז' גער זטלה וכה סיסגול כסם והמסקה המר, האל רפואה כל' רק'ת נמת ותין כס גער כל'ן, כי גראת ז' תעסיר ול' יוסיף טאנ' עמה: (טג) הכתוב יהמר רק סכתו יתן ורפא ירפא, והס צניט "סכת ורפוי" וחוז' קכלו עוד צלפה, כס נוק ולער וכצת, וכן חוז' כנ' (טג) פג' (טג) סמייך כהויל בחרכו מטוס חמסה לדבrios, והס נוק ולער ורפוי וסכת וכצת: (טג) כסמנין הקטלה מנו רוז' (כריתות ו ה) יה סמניס, לה' כי מינס התווים צפירות סכתוב, ושיין למטה נל' ז' פ' ה' ז' ז' וככורי כס: (טג) ויה פ' על מעשנתו סנתן עלי: (טג) עין גות ספ' :

טוק'ב רשי': טט) היל נעל וכותת יופיע מכתווים התחיט: ג) מילוח פס' ילקיט צל'ט פס' ז: נא) וטילך רבי' כסנין סחרגנוס לPsi במאמות סכתוב, וטפל למככב, צל'ט יוכל לילך, והוא ימן לו נעל רפו', ולכן מכיר סתג'ון טט'ם הפלנו נכטול מליכס (דנק טוב): נב) דהס נפלט פל מקלו סלא ערין כס' מליכס בטלך נטמך על גמקן, ופיין מילוח כס כתבות נג'ב, סנהדר' פט' ג, ת'ג, ילקוט זט' :

שמות כא משפטים

ונקה המכח רק שבתו יתנו ורפא
ירפא: ס שני כ יכין בה איש אחד
עבדו או את-אמתו בשבט ומאת

ל'ז

המכלת נ) : רק שבתו. בטול מלהיכנו
מחמת פחוליו לס קאפס ידו והוא לנלו לויהין
בטול מלהיכנו מטעם החוליה כחוילו סוח שומר
קסוחין טוריף אף לא חל פחוליה היו ריחוי
למלהכת יד ולגל וגוויל כבל נפן לו מחמת
זקו דמי ידו ולגלו סניהם. יד מהת יד לנלו
פחמת לנלו יט) : ורופא. לריגומו. יקסלט
סקל פלופף נח) : (כ) וכי יכה איש את עבדו
או את אמו. בעבד כגעני הכתוב מדבר
או היו הילו הילו בעברי תלמוד לומל כי כספו
גוויל מה כספו קני לו עולמית אף עבד
כך קני לו עולמית יט) והלי קיה כלל מכח
הייס ומת יט) הילו נח הכתוב וטול יהוד
מן כלל לטיזות גדרון בדין יוס והוא יומיס טהור
ילו מות מהת ידו וטה מות לטת פטול:
בשבט. צחיק בו כדי לטמיון הכתוב מדבר
או היו חפילו חיין בו כדי לטמיון תלמוד

ויחבשנו (חוושע ו א) וטעם אשר לא תוכל להרפה (במד' כח כו) כאשר תרפא ממכות בן אדם *) : ב וכוי יכה. אך ספק כי משפט הישראלי בין חפשי בין נסכר שווה בכל דמשפטים, על כן לא יתכן להיות זה עבד עברי (פז) ועוד כי באחדינה כתוב כי כספו הוא (פי) והנה זה העבד והאטה חזע הכתוב עליהם מהם תקנו עבד ואטה (ויקרא כה פד) (פיו) ונפתח ביתם בשבט (אי) שהיה מנדו לhabותם בנו (אי), ורגה כל החולקים על חבטינו בעל טרם יסמכו עליהם במלת נכם (פי), כי הגקרה על

ידל אור

מק'ב ר'ש: נג) מכילתו צס, סתוות צס, פגדי צס, חומצחו נ'ק פ'ץ, ילקוט צס, פמ'ז: נד) מכילתו צס, נ'ק פ'ט
ב, ילקוט צס: נה) מה צפוי ל'ץ. פל דנלי הדרנו טיסנס לו זכל כריסטו כמתפקידו, וכאן חמל נ'ק כזיתם ה'ן אה לו קה' לרשותו אוו לך לכת-סחים לו יון לו כלוס (וכלוון) ופיין מכילתו פ'ז
נ'ק צס לו: נו) מכילתו פ'ז ילקוט צל'ד פמ'ז מלך ה'ן ג' נ'ק כזאת, מכם ומזה, ופיין כח'לה יוסף בchap
ט'ס ק'ס ז'ל וככיו היה הכלל וה'ן כי יכח כל נס'ן ה'ל, הכל מכה ה'ל ומטה, מכם ולהי אה'ס, וכיון דהין אה'ס
קייכת נ'ק פ'ס פ'ס כוון לה'ט ומכה שין נמלט נ'ק:

אונקלוט **שםות בא משפטיים** קעג 345

**תְּהִזֵּת יְהָה אֶתְרֹנָא יַתְּרֹן: תְּהִתְּ יְהָדָה נְקָם יַנְקָם: בָּא אֲךָ אַסְמָה
בְּגָרָם אָם יוֹמָא אוֹ תְּרִין זָהָב נְקָם יַנְקָם: בָּא אֲךָ אַסְמָה
יוֹמָן יַתְּקָם לֹא זָהָב נְקָם כְּיָ**

אבן עורה

דריכים רבים (פס' 16) והנה לא תועל להם הסברא במקומות הזה, והאבות קבלו כי זאת כמו חרב נוקמת נקם ברית (ויקרא כו כה) (פס' 3) (פייה). אמרו הטעויים כי זה עבר טהיר, וכן עבר עברי, ושי' ינקם להבות אדוני (פייה), וחכמי העתיקו כי ינקם יכח נקמת העבר הטעו שיזהר האדון בחרב (פייה) ואחר שטצאנן חרב נוקמת נקם ברית (ויקרא כו כה) (פס' 3) נקם נקמת נקמת בני ישראל (במד' לא ב) (אי) עובנו הפירוש הראשון, ואמר הנגן כי תחייב לא הוכיר הבן יהוביך העבר בעבור שהאב חומל על בנו (אי) לא יקסם. אך מילר הוא פטור על יומיים נס' כ"ט הללו יוס סכום יומיים וחוץ שם פועלן הוא כמו ינקם שהוא סכני

נפעל (אי) והבותים אמרו (אי), כי פי' ינקם נקמה נדוללה לישר אותו (אי), ואם יעדוד יום אחד תהיה הנקמה פחותה, ואם יומם לא יוקם כלל, ורואיתם שלא מצאנו בטויות ב"ד מלת נקמה, ואמרו כי חרב נוקמת אינה דרינה, ועוד אחר שאמר הכתוב יום מה צריך יותר יומם, וכל זה היה קשה עליהם שיירגן האדון בעבר מות העבר והגה אשיב עליהם, ומה לא פי' הכתוב מהו הנקמה בגודלה או הקטנה, והנה נרדף אחר הכתובים, ינקם נקמת בני ישראל (במד' לא ב) ונחרנו הטעויים כולם, והנה אמר שמשון כי אם נקמתי בהם (שופ' טו ז) ואחריו בתוכו ייך אותם שוק (שם פ' ח) ואנקמה ינקם אחת (שם ט' כח) ומתו בבית (אי) וחרב פיטיות בידך (תהי' קפט ז) ואחריו לעשות נקמה בניים (שם פ' ז), כי דם עבדיו יוקם (דברי ל' ב טנ), והנה דם יורה על ההרינה (אי) ועל זה הדרך כל דילשון (אי) והכתוב שאטר זה המיטה במלת נקמה (אי) כי האדון טהנול בעבריו (אי) בעבר היוטו ברשותו (אי) ולהן כי לא יוכל להבות בבר ישראל אחיו (אי) והוא שאמר (אי) יום או יומם, והגה כמו שהוא עלי פ' שניים עדים (שם י' ז) (אי), והם אמרו

קרני אור

מות יומת: (תקנ) וכמו סייגר נפסוק כ"ט לך מעתה גלויז וכמו מעתה כטולס כי נמייה: (תקנ) כן פוח נג' (סאלר) נב' כ' (תקנ) וכון הצעה חמ' זיל' צפ' הילוך (פ') כתולקיס חומלייס כי ינקם פוח פל דיליס לניש ז' (תקנ) מה ציפרטו הטעויים נקמה גלווה ליפר לחוטו: (תקנ) כן זיל' טעננס בmittah טיף כי הילון (תקנ) מה מיטה מטווה ולתייז פנס טהיס, ומאנך זס פל זמן קיפריש מהטב כל רוח נס' במויל: (חיט) סהנוקמה טיה בחרב: (תקנ) ונארנו המלניות: (תקנ) ווין הילר מאי טילה הילר חת' בנו מלת מות: (תקנ) מהטלי פ' ג' (תקנ) וכטיזס גומחהות וכטיניס חמורו, וכוונתו לטנן וסקליהוט: (תקנ) וכן פ' נפי' נפי' הילר (פ' ג' כ' טהמכליטיס יפלטו לטלות לדוניו: (תקנ) וכן כתוב וויל סנית פל כסרייס ועל כל כס' (ט' ז' ונהרנו כולם: (תקנ) וטפיכת דס כו' במרב, וכן סס (ט' מ' וכפ' מא') חס טנווי נרף חרבוי וגנו' הצעה נקס לזרוי, אלכילד קלי מילס וחרכוי תולכל נזר: (תקנ). חמ' זיל' ייכר מה טפי' צפ' כי טהנוקמה פיה פל דרכיס רכיס (מיין חות תפ'ו) ויינו קפסוקים טמוייס טהנוקמה הויה צהרכ, ונס גמג' נקמה נמייה גלויז מרב, ווינו רליה מטמאון סכתוב זו' ייך חותם שוק על יירך' ווינו מכורה במא, וכן בגסילת הבית שנחרנו כולם, אך זיל' קיבלו טמייה טהילון פה הו' צסיף: (תקנ) צי' הטעס שלמר הכתוב טמייה פל הילון טהרגן חת' עכדו גלען נקמה: (תקנ) עיין לטנטולות טיחנונג פל עכדו, וכן תהי', פל להתגלל עליינו (כרל' מג' ח' ליהרברג עלה). (תקנ) ווילס זו' כמדתו, צומת כהדר סמית: (תקנ) וחרצ' הכתוב סמפסה הו' בילל' יי' יי' נפנד ככגעני וכטפהה אכגענית, גם כעכרי וכעכריים כי כס כויה נגי' יסלהל נכל הילר: (תקנ) עטה יפלט הפלחוב יוס ה' יומיס מה טקאה שלס מיזס למיל פטור אפנוי ימיס ג' כל טכנ: (תקנ) טקאה ג' ב'

בפקורי ובאגדי דש': (תקנ) נמל' נס' ג' נס' מליחת סס' גלקוט סס' פס' ט' ט' פל' ט' ט' ט' ט' ויקרג' ט' ט' :

שמות בא משפטים

אונקלוס

בְּסֶפֹּו הָאֵ: סַבְּ וּבִידְיַנְגְּצָוּ אֲנָשִׁים
וּנְגַפּוּ אֲשָׂה תְּרֵהָ וַיַּצָּאוּ יְלָדִיהָ
וְלֹא יְהִי אָסָן עֲנוּשׁ יְעַנֵּשׁ כְּאַשְׁר

רישוי

זה מעת לעת סב). לא יקס כי כספו הוא. כי החר טכחו חף על פי טכה מעת לעת קולד סמת חייכ סב): (כב) וכי ינצו אנסים. זה עס זה ונתקוין להכות חט פכilio וטכה חט פלה סב): (כב) וונגפו. אין נגיפה אליה לקון רחיפה וכלהס סה) כמו פן פגנווכ כהונן רגליך סו) וצטלאס ימגנווכ לגליקס סו) ולוחנן נגף סה): ולא יהיה אפטן. נלהקה סט): ענווש יענש. נקס דמי ולדות לנעל טמן הומת כמה סיטס להוויס להמלר צוק להטלות ברמיש בסגיל קריאונס ע): ענווש יענש. יגנו מומנו ממון עא)

(סיהיק. וטעם אם יום. יום שלם שהוא כ"ד שעות (פע) ובפע פ' ויהל אריך מעת (פע): וטעם או יומיים. השעות הנזכרות בשני ימים (פע): כי כספו הוא. טמו כאשר נתן כספו הוא צריך ליסרו (פע) גם יש אוטר לא יוקם כי הוא חומל עי כספו (פע)): כב וכי ינצו. אלה האנשים הם עבריים, שהם גזעים סנה זה זה (פע) וכן כתוב לטה תה רעד רטעה ב יג (פע): וונגפו. כולל

אבן עזרא

שלא ידע טעמו (פע) אם כן ישימו זו עטו (פע) וחכטינו זיל אחריו כי טעם יום או יומיים שתהיינה השעות סרבעה ועשרים שעות ביום (פע), ובאשר התבכלנו בו (פע) מצאנו שייאמר בשבט, שהוא שבט טופר, כמו אתה בשבט תבנו (טשי כב יד) (פע), והנה האדון רוצה ליסרו (פע), ולא הוביד (פע) הכתוב כאשר יטית האדון עבדו טה הדין שיחי עליו (פע) כי מנהן האדון לחוטל על כספו שלא להחטתו כאשר יחתול אפילו עלי בחטתו (פע), והשם ציווה כאשר יסר האדון את עבדו שלא יסרנו טופר אבורי, כי בראשותו שנפשו יצאתה תחת השבט ינחנו (פע) ואמ לא ינחנו ידרוג בעבורו (פע) כי רחטי השם על כל מעשי, וכתויב ברוד, ודם לרוב שפכת (דריה כב ח) ולא היו טישראל (פע): (סיהיק. וטעם אם יום. יום שלם שהוא כ"ד שעות (פע) ובפע פ' ויהל אריך מעת (פע): וטעם או יומיים. השעות הנזכרות בשני ימים (פע): כי כספו הוא. טמו כאשר נתן כספו הוא צריך ליסרו (פע) וגם אוטר לא יוקם כי הוא חומל עי כספו (פע)): כב וכי ינצו. אלה האנשים הם עבריים, שהם גזעים סנה זה זה (פע) וכן כתוב לטה תה רעד רטעה ב יג (פע): וונגפו. כולל

יהל אור

פה, ומוקם בסוף בטוי מהפטוק חסר "ולג כי מיטרל", ומפקח רפי, לא פה "והקס לוה" וכו': צבלה: (חלה) הכותים יולמדו כן: (תלה) יטלו נס יוס לו יומיים עמו טנס זה גם ידעו: (תלה) וכן הואר (מכילתא פ"ז) "כילד יתקיימו עני מקרות הלו יוס טהור כיוםים ויוםים סגן כויס", אף כילד משץ לעת, וכן תיזכ"ע "אין יומת מל מעידן לעידן, והוא תרין יומין קטיעין" וכן פ"י הרלב"ג יוס לו יומיים, יוס נקס סהו מתקיימת הצעמת על סונו למקוט סנית, והוא יומיים כימיים כסייטה סיום הצלס": (תלה) היה זיל יחזק לעת חוי"ל בימות הלוון לא כלעת בכחות, ויכלר "וככלר הפטכלנו צו", פ"י חמר העון בעין הזה קיינו יכוליס לומר כי דעת התורה נמלת נקס ינקס חינה מיתה, לפי נקס נתקוין זה להמיתו הלו ליסרו, ואפילו כדי ננטו בכחות מיתה לפי סמת תחת ידו, כמו סינגר: (תלה) כמו וויש ערבי וויש בית לאתמי" (פס): (תלה) כמו וויש ערבי וויש נחיר יוס איה (כרחי ה ה) וכורלו מל מעיל"ט: חות חלה: (חלה) סימנתו לו: (חלה) וויאן הלא מתקוין להפטcid ממונו ולכנית טבדו טהור קניין והנס יס לו רשות להקטתו צבנתו סנו מכיה נס חות כספו, ולג היה כוונתו להמיתו, לא יוקם: צנו, וכתיב חוזך סבטו סונא צנו (מלל זג כל): (תלה) להוציאו על דרכו: (תלה) לפי דעתך מן כו עשי הכהנה: (תלה) וויאן רליה טהור הכהנה, סמלה, ולג טוכיר" מד "על כהנתו" מה יכולס מקום מלכתי

ג"כ חס מתקיימת עדות נזניש למה פרט לך צבלה: (חלה) הכותים יולמדו כן: (תלה) יטלו נס יוס לו יומיים עמו טנס זה גם ידעו: (תלה) וכן הואר (מכילתא פ"ז) "כילד יתקיימו עני מקרות הלו יוס טהור כיוםים ויוםים סגן כויס", אף כילד משץ לעת, וכן תיזכ"ע "אין יומת מל מעידן לעידן, והוא תרין יומין קטיעין" וכן פ"י הרלב"ג יוס לו יומיים, יוס נקס סהו מתקיימת הצעמת על סונו למקוט סנית, והוא יומיים כימיים כסייטה סיום הצלס": (תלה) היה זיל יחזק לעת חוי"ל בימות הלוון לא כלעת בכחות, ויכלר "וככלר הפטכלנו צו", פ"י חמר העון בעין הזה קיינו יכוליס לומר כי דעת התורה נמלת נקס ינקס חינה מיתה, לפי נקס נתקוין זה להמיתו הלו ליסרו, ואפילו כדי ננטו בכחות מיתה לפי סמת תחת ידו, כמו סינגר: (תלה) כמו וויש ערבי וויש בית לאתמי" (פס): (תלה) כמו וויש ערבי וויש נחיר יוס איה (כרחי ה ה) וכורלו מל מעיל"ט: חות חלה: (חלה) סימנתו לו: (חלה) וויאן הלא מתקוין להפטcid ממונו ולכנית טבדו טהור קניין והנס יס לו רשות להקטתו צבנתו סנו מכיה נס חות כספו, ולג היה כוונתו להמיתו, לא יוקם: צנו, וכתיב חוזך סבטו סונא צנו (מלל זג כל): (תלה) להוציאו על דרכו: (תלה) לפי דעתך מן כו עשי הכהנה: (תלה) וויאן רליה טהור הכהנה, סמלה, ולג טוכיר" מד "על כהנתו" מה יכולס מקום מלכתי

מקוב' רשי: סב) מכילתא סס ילקוט סלה פס"ז ופען יסן הול הות תלה: סג) מכילתא סס: סד) בלהט"י בלה נתקוין נלהס הלהס וזה נום חייכין, פ"ז מכילתא פ"ה ילקוט צלה: סה) וגם עיין מיחס: טו) חס זג כי: כז) יממי זג טז: סח) יט"י ח יד: טט) הלה נולדות: ע) מכילתא זב ילקוט סס פס"ז, מדרס גנדס: עא) נתקוין עונס הלהס כממון וכלהס חמוץ כל מצלומי חער קלי עונס, ופען מכילתא זב ילקוט סס פס"ז:

אונקלוס

שםות בא משפטים קעד 347

**בעה דאפקהו ויתן על ישות עליון בעל האשה ונתן
טיפר בינה: נב ואמ מושך יהא ותנן נפשא בפללים: נב ואם אסונ יהה**

אבן עודה

שניהם (אי), כי פעם יהיה פירוש זה או
זה (אי) ובן באש ישרפו אותו ואתהן (ויקרא
כ) זאת או זאת (אי) ואם שניהם ישראלים דין
עליו טעם עליך (אי) וזה האשה היא ישראלית;
אחד להם (אי) וזה האשה היא ישראלית;
ולא יהיה אסון. באשה: עונש יענש,
בעבור הילדים שיצאו ומתו (אי): כאשר
כבן ואם אסון יהיה. אבי הילדים (אי) אם יעשה
ישית עליון. אבן הילדים (אי) אם יעשה
בחפכו הנונת. (אי), ואם לאו יתן עפי ביד (אי) כטו ופלנו אלהים (ש"א ב כה) (אי) 3
(ספה). וכי יגצנו. בנין נפעל והנו"ן שרש (פס) מגורת אהוב מזבח (משלי יז יט) כטו מריבת (פס) 4
ונגנו. זה או זה (פס), ובן באש ישרפו אותו ואתהן (ויקרא ב יד) זאת או זאת (פס): ילדיה.
ואם לא היה אחד (פס): וטעם החרחה. (פס) בעבור שהוא עומדת כספה (פס) היינו חשבים כי
אין ממשם זאת כמשפט כל הנחרחן (פס), וטעם כאשר ישית עליון בעל האשה, אם יקבע
למלאות רצון הבעל יתן לו, והוא ילק אל המקום הנבחר לכהנים או אל מקום השפט, ואם לא ירצה
יתחת את אשר ישית עליון (פס) ילק בית דין ויתן על פיהם והטעם בדבר פליילים או ממשם (פס):
פליליים. מגורת ופלנו אלהים (ש"א ב כה) (פס): ואם אסון יהה. לאשה יומת (פס) כי בתהה אמר
ובci יגצנו יהוא נתכוין לעשות דעת לרעהו, ואם לא נתכוין להרוג האשה ירוג עלייה (פס) ולא על בנייה, כי
איןינו חיים עד אתה לאoir העולם (פס) רק עונש עליהם (פס): בן ואם אסון יהה. לאשה (פס) ויש
מחלקה (פס), אוטרים כי ימות הנונת בעבור שמחשבתו להרוג אחיו יומת, וראיתם כי על

ריש

כמו וממנו הוציאו מהה כסוף עב): כאשר ישית עליון וגנו. כקיתבעו ככטול בכ"ד לכטית
עליו טעם עליך (אי): ונתן. סמכה דמי
לדורות: בפללים. על פי סדייס ער):
כלהק: ונתחה נפש בלהק: ונתחה נפש

יהל אור

מדתיכ, סני גנסיס עכרים ניס (גמלה ב יג)
ול"ל מטה, למס תכח רטך (פס): (חנוך) סניכס
לפרט לוויה יליה קרזיס, לדמתס נרה חיין
געפו הוותה כדרך מקרת ולג' ככוגנה, כנוון סנלה
לכפריל צינוקס: (חנוך) וככל כנווי ארנישס למלה
מסס, יהה פ"י ונגנו, ונגנו למלה מהס, הטעפי
סכוון לבון כוֹלֵל: (חנוך) וכן פ"י ה"ה ז"ל טס ז' ות
לו ועת, אה סיתה ה"ה מ"הו תטרף כנת, וכן
הפק הדב"ר: (חנוך) ולהה מהס עכו"ס חיון דין
להה להס, כי הטעס מ"ה מ"ה מ"ה מ"ה טל הולדות:
(חנוך) ווסלס דמי ולדות לבעל, וכן כוֹן (מכילתא
פ"ח) לג' יסיך חסן צהלה, טנא יסכס צולדות:
(חנוך) כי סומת הכניס טל אני פיליז לג' מל כעל
ההסה, אה חיינו אה נזניש, וגס לג' ה"ה ה"ה, וכן
כוֹן (מכילתא סס) ל"ט סילמלר כל"ר ישית טליו
כעל ה"ה טל ה"ה טל ה"ה טל ה"ה טל ה"ה טל ה"ה
מניד צהילנו חייכ ג"ה לבעל ה"הו: (חנוך) פ"י
צקונגע יתפצל עמו לרדו, וכמקיג קהנות מהס
וכן דז"ו, וכן צנזר יחק פג"י בהחפוץ: (חנוך) פ"י
סכלויניס וכזופטיס יספנו בינייס: (חנוך) פ"י
טייטנו קלין, והכא ה"ה ז"ל יפרט דז"ו ונתן
היה וו"ז המחלוקת, ופי' הקחוב, כוֹן ציתן, ה"ז
כל"ר ישית טליו הבטל, לו כפסק סכלויניס, ועיין
כרכז"ן מה סכתין פ"ז, ועיין כמיינן תרגומת להג"
ריש צרלון, מה סכתיר טל הרכז"ן צוה: פ' זכמה במקסה: (חנוך) ה"סן כוֹן מקרת מות
(חנוך) סרכו נ"ה: (חנוך) ווועטל טל מנטיבת
קאה: (חנוך) עיין מיתה: (חנוך) עיין (סנחד' עט ג') מלכות
גוט

טקווי ובאווי רשו: עב) לנכלי כב' יט: עג) וגו קרי הכתול וקורי על כ"ז, וככ"ז כוֹן כוֹן כזומן כזיטענונג בכתול:

אונקלום

וְנַחֲתָה נֶפֶשׁ קְהֻתָּה נֶפֶשׁ : כִּי עֵינָא
קְהֻתָּה עֵין שֵׂין קְהֻתָּה שֵׂין יָד קְהֻתָּה
שֵׂין יָד אַתְּלָף יָד אַרְגָּלָא
תְּלָף עֵינָא שֵׂין תְּלָף עֵינָא : כִּי עֵינָא

לשון

תחת נפש. לכוטינו חולקים בדבך יס
חוואליים נפס ממס עה) ויק חמளיס ממון עז
חכלה לך נפס ממש קומפלקון לכרוג לתק זה
וככל זה זה פועל מתייחס עז) ומצלם
ליולטי דמיו כמו סקיה נמל בזוק: (כד) עין
תחת עין. סימול עין חביבו נתן לו דמי
עינו כמה צפמנעו דמיו למכלול בזוק וכן
כולם וכן נטילת חכלה ממש כמו זדרבו
חת עין, שנ תחת שנ (פס) כי אחריו כתיב
שר רב סעריה, לא נובך לפרש זה הפסוק
יסירה שלישית אור עינוי, איך יתכן שיזכה
יר עינו כלו (פס) וייתר קשה הבואה והפצע
יטות ואין הרעת סובלות (פס), אמר לו בן
ס באדם בן ינתן בו (ויקרא כד כ) (פס)
הנה טעטו בן ינתן עליו עונש (פס) ובן זוטא
(פס) והגאון השיב, הנה שפטון אמר,
שפטון לא לכת נשותיהם ונתנם לאחדרים,
היה חטפה עני מה יהיה עונשו, והגאון
הענוי יתכן שייעשר וישלם רק העור לא
לך דרך מצות התורה פירוש שלם אם לא
התורה טן האבות בן קיבלנו תורה שבעל מה
וז ראוי להיותו עינו תחת עינו אם לא יתן
עט אם יהיה הפטקה נעד (פס) כי אם יכרת
לאבה, והוביר הריגל שהוא יותר קשה מהיד,
יעתוי, כי הוביר אלה האברים על הגות

בן עזר

הילדים כתוב ענש יענש (פ'ח) ועל טות האשה כתוב ונחת נפש תחת נפש (פ'ט), ואם הוא עונש (ט') מה יתרון לטות האשה יותר סן הילדים (טט) ואם אמרנו שהם בני עונשים (טט) לטה שינה הכתוב לוטר נפש תחת נפש (טט) זמלהוקת אחרית אוטרת כי המתכוין להרונג את זה והרג את זה לא יומת (טט) ושינה הכתוב לוטר נפש תחת נפש (טט) כי עונש הנפש יותר מהילדים הרבה טוד (טט) וראיתם הכתוב דבאו אחדריו עין תחת עין, שאין בטשטו רק דוא כפר (טט) ונזכר זאת הטרשה בעבור עין בטשטו עין העבר ושלו (טט) : בר עין, בטשטו (ט) כי אם אדם הבה עין חבירו, מבה באת בלי תוספת וטງעת, או יהשיך זה והחברה, כי אם היו במקום מסוכן אולי זוטא והלא כתוב במקומות אחר, כאשר יתנו וזהנו השיב לו יש לנו בית תחת על (טט), השיב לו כאשר עשה בן יעשה לו (שם פ' יט) כאשר עשו לו בן עשיתם להם (שופט טו יא) רק נטלים השיב להם (טט), ובן זוטא השיב אלה שב אם עור יעור עין פקח מה יעשה לו (טט) יוכל לשלם לעולם, והבל לא נובל לפרש נסתוך על דברי חז"ל (טט) כי כאשר קבלנו אין הפרש ביניהם, והגנה יהיה פ"ז עין תחת כפרו (טט) ואסר הנאון כי יש שנ שהעונש שלו עד יהליפה (טט), והוביר היד, כי היא בעלת כי לא יובל אדם ללכמת ברנל אחת, ולפי

ישראל אור

בזה : (תעה) ספי' פונס ממון : (חעט) ופי' צוולי נפס ממס : (חט) וחס חמרנו בסנס בנס חחת נפס כו"ה פולס ממון : (חטב) ולמה חלקן הכתוב, אצמckerת "מה יתלוון לאשכח" : (חטב) ר"ל כי הייליס הס צני פונס מיתה, כלומר טבענורס יומת הנוגף, זהה שלמר מס ימעס יהיה טומו מות : (חפג) פי' מה קעס זינא כתוב לאנו שלמר טל מות זהה נפס חחת נפס, אהר טאנישט האני מות : (חפל) כן כו"ה דעתך רבי ול"ס (סנהדר' עט ה) ומיין (מכילתא פ"ז) : (חפה) אף טאמכוון בז' הווע פונס ממון : (ז' פ"ז) והייליס טמדיין לה גולדו היין לרוי טיביה מספקטס כנפס האגדל : (חפו) ופי' דמי פין, וכן דעת רזיל (ב"ק פד ה, מכילתא טס) : (חפח) טכונס כס כוסר ממון : (חפט) לין עבד כנעני : (חט) כסזוטו ממס : (חלה) וליין בזה השוואת קיוסר ולמיטפט : (חלה) פי' וליין הדעת סובכלתו : הלכ' (מכילתא ס"ט קדושים כד ב') מיין אוות (חלה) ונרכש טלה ילקה טל המתומים כפל חלה

תקומת מקו"ב רשי' עה) דעת ח'ק מכילה בז' פק'ז; עז) דעת לרני מילתך, סיכל' פק'ג ועוד ב' ילקוט זלו: עז) מד פיתכו'ז
לו, פין יכל לזר לנטחן;

חַלְפָת רֶגֶל: כה בּוֹאָה
חַלְפָת בּוֹאָה פְּרִעָא: חַלְפָת
פְּרִעָא מְשֻׁקּוּפֵי: חַלְפָת

אבן עזרא

ברוב, כי כאשר יכה אדם חבירו, או יכנס
בעין שהוא עומד בוגנו, או בטה שעומד
בוגנו וישבר שניו, או בידי שבת ללחם, או
יונן בעד פניו, או ברגל בברחו ספניו (אג) :
(ספיק), והטכחים יפרשו כל אלה הנזקרים שהט-
במשטעם (אקו) [לו] וטעתי כי התורה אמרה כי יש
בופר לכולם, והנה יהיה טרי עין תחת עין, כי תחובל
חייב שיזקיאו עינו תחת העין שהוציא, רק אם יתן
בופר עיניו (אקו) וזה כטעם וגם בעליו יומת (פ' כת) יא-
ח"כ אם כפר יושתعلיו (פ' ל) (אקו) ובפט' אמור
אל הכהנים אריך מעט (אקו) וטעם להזכיר עין
ושן ייד ורגל (אקו) כי יוכל אדם לעשות
בעין אחת אם נעדרה אחותה, מה שלא יוכל
אדם לעשות כן ביד אחת, גם יעשה ביר אחת
טה שלא יוכל לעשות כן ברגל אחת, גם יש שנ
שהעונש מעט, והוא שנ העבר עד חיותו בן שכע-
שנים (פ' כת), ויא כי אלה האיברים הם בחוץ
לazorך בן אדם, העין לראות, כי רובו המלאכות
תליות בה, והידים הם האווניות (אקו) והרגלים
השניים, בעבר שיאתית
ילשאת חנוף, והזכיר שיאתית

פּוֹרֶה שְׁנִים הַדָּבָר, נִסְמַח יְזִיק שֶׁלֹּא יִתְחַנֵּן הַטָּאכֵל, וַיְשַׁם מְלָאכֹת תְּלוּיוֹת בְּדָבָר, וְלֹא הַזֵּיכֵר הַכְּתוּב
חוֹזֵן, כי הַוָּא מִצְדָּה חֲפְנִים, וַיְשַׁם יְתֵה אֲרֻחּוֹת עַקְלָלוֹת וְלֹא תָבָא לִידֵי נִזְקָק כְּהֶרְהֶר מִדְבָּר חֹזֵן (אֲקִיל) [לו]
נִסְמַח לֹא הַזֵּיכֵר הַאֲפָר, כי אם יִגְזַּק יִמּוֹת חָדָרִים (אֲקִיל), בָּתְה כּוֹיִה. סְפָנוֹת אַש בְּמִשְׁמָעוֹ (אֲקִיל) יִיָּא
בַּי סְפָעַ להַזֵּיכֵר דָם (אֲקִיל) וְחַבּוֹרָה סְפָה בְּלֵי דָם (אֲקִיל), וְדַגְאָן אָמַר כי סְפָעַ שְׁבִירָת עַם

כלהן אל

חוליגאנום ווּגְנַטְנִיכּוּס האבל כחמו פְּלִיאָס ווּסְפִּיו אֲרִינְתָּס,
מיין נֶם' הַפְּכָלֹת פְּפִי' קְטוּבָה וּכְתַלְמוֹד, נְפָלָכְכּוּל
לְדוֹקְכָן עֲפָלְלִים, מֵסְסָהְלִיכְרִיךְ נֶסֶס: [לו] וכן (מגילת
תשנִית פ' ז') "בְּסִיעָה נִיחּוֹסִים אֲוּמְרִים פִּין תְּמִתָּה פִּין, בְּזִין
תְּמִתָּה בְּזִין, כְּפִילָל הַדָּס בְּזִין בְּלָמְדָה יִסְלָל חַתְּבָה בְּזִין, סְמָה
חַתְּבָה בְּזִין בְּלָמְדָה יִסְלָל חַתְּבָה, יִסְמָה חַתְּבָה בְּזִין בְּזִין כְּלָחָד"
וּמיין נִמְגַּת טְרוֹאִיָּה לְחוֹלָל כְּלָבָב בְּחַכָּס פְּמִין מִגְּשָׁס
גְּלָהָסְכָעָב וְזָס כְּפָלָס דְּסְנִיָּה מֵהַבְּכָל חַמְפָס חַכְמִים
בְּלָבָב חַיָּר נּוֹכֵל לִיְמָס כְּדִינִיס שְׂנוּכְלִיס כְּפִילּוּזִי סְמִקְלָהָוָת
כְּלָבָב כְּלָבָב לְלוֹקִים וְלָגָל לְלָפָת פְּלָזְזִים, כְּלָי כְּכָק פְּלָק
כְּלָבָב לְקָק לְלוֹקִים וְלָגָל לְלָפָת פְּלָזְזִים, כְּלָי כְּכָק פְּלָק
הַ, כְּיָה אַוְמָל פִּין תְּמִתָּה עַיִן מִמְּזָה וְבֵן תְּהִלָּה פִּינָּה חַלְפָּה
עַיִן מִיְּזָה, וּפִין כְּנֶלֶב, וְכָלָחָה וְזָמָלָה, מֵסְסָהְלִיכְרִיךְ כּוֹס
פְּלָל תְּלִגְוִיטָו בְּלָל הַוְּנָקָלָס: [לו] וְאֶבֶּה סְהֻזּוֹן הַעֲפָזִי סְטוּוֹרָת
לְסְמִינָת קִיל סְפָקְלָהָוָת סְסָס נְתָנוֹן סְהֻזּוֹן נְמֹזָן, עַס
כְּלָזָה, הַיָּן נְזָקוּ כְּלָכָר, לְפִי בְּנָפָלָס הַבָּל כְּפָלִים כְּפָלִים
פְּלָס חִזְקָה, וּקְוּלָהָוָס הַוְּתוֹ עַלְסָה הַכְּנִיָּה, וְיָצָא לוּ נְכָל
חַלְחוֹת פְּקָלָהָוָת, וְכָבָס יְהִי בְּכָוָה הַלְּדוֹן בְּקָכָפָה לְוָס לוּ

נס נג' כזעיר הפטיס, כי כהשתתס יסנית
כלכול, ונעל חותיות בומף (פי' פמונס מהפטיס) ותק' כי ככטוב הווער, כווער ניג שפטיס
(יסטי' נו יט) והווער הדנור, נס ווועי כל הארגן צפה לאחת (ברא' יונ' א') וכענור. סאנדור יונט
מהפטיס נקלחת הלסן טלייס, ויסוד קדנור Kas על טנט מערכות, וווער יתכן לאיות כפחות
מנס, ונס ריאלה, וגרון ומזה, וטיק, ולסן, ופטיס, וסניס': (תקין) וכן פ' רט"י ז"ל:
(תקין) פגע כווע מכא בטוחה לאט האצאל ומוליע דס: (תקינו) חנורס כווע מאה סאנדר כה
וועינס

ב"ק פג ב יתקוּן צל"ז: עט) פ"ז פ"ל מהלך כס,

אונקלום

ר' שמי

לזכותינו בפ' חמוץ כל עח): (ככ) כויה תחת כויה.
מכות האן ועד עכשו דבל בחבל טיק נא פחת
דמיס ועכשו בסחין בה פחת דמיס הלא נעל
כגון כויה בקסוף נעל לפניו חומדים כמה חדש
כיויה צול רולך נטול לטיפות מילטעל כך עט):
פצע. כיון מהה כמונייה דס ספלט הפת
בשלו נפלידול בלעיז הכל לפי מה טהור
חש יט בו פחת דמיס כוון נזק וחס נפל
למצב כוון טבת ולפי וצפת ולווע. ומקלה
זה יתר טוח ונפלוח כל עט) לרצונו לזכותינו
לחיב טל פלטן חפיו במקומות נזק טהור
על פי גנוון לו דמי ידו חיין פוטליין הומו
מן נעל לומל טוחיל וקנעה ידו יט מלוי
לחתחת נכל מה טירלה הלא חומדים יט לו
לחתחת בסט טהיינו מילטעל כל כך וזה מפה
בברזל ולוועו: חברה. כיון מהה טהרט

ידל אור

תקם : (תקג) ומcas תקיס . טל יתר הכליריס :
(תקל) כפזוטס ממס : (תקה) עין הות תק :
(תקו) עין בפי כה' זיל ונדורי סס : (תקו) עין
בפי כה' זיל (ויקרא כל יט יט) : (תקח) כה'
זיל יפלט למש כתוב הכתוב כסלה הוז , נתחלת
עין ולח"כ צן ולח"כ יד ורגל , ולמלה תפם
קרוג הלו הכליריס : (תקט) מפני שאנויות הרהוניות
הבר לממו לקלל נרחות ימיו , הגט . נק שעירים
במפר , וימוקו ויטוקו בעודתס יום יום ויעמדו
טל טמלס עד סנה האביבית , ומני זו ימולו
לנפלו חחת לחת ומלחמות החריקן חמולדינה :
(תקי) מלון מטה ידי אהן (ס"ה ז כ) כי
כל המלחמות נעטה נס : (תקיח) ז' חס יכה עליו :
(תקיך) זצמתק"מ גוסף מוד פה מה' זיל ולחין
עננה מהתיכתו , כי יתחכו בחכמה ונטרמה ,
נס לא קוציר הפטיס , כי בעשותם יסנית
כלכול , ובעל הותיות בומף (פי' טמולס מהזב
(יסע' ז יט) והות הדבור , נס וישי כל הגרן
להפטיס נקרלהת מלון טליהס , וייסוד הדבור
מכס , זס ריהה , וגרון ומזה , וחייק , ולזון ,
(תקיד) פלט כוּן מכש לפותם הות הכלר ומוליג

שמות בא משפטים

אונקלות

תחת חבורה: ס' בו וק"י בפה איש משקופי: ט' ואריו ימתי גבר ית עינא דעבזה או ית עינא דאמתת ויתפלגה לבר חורין יפטרגה חלף עיניה: ט' ואם שנא דעבזה או עינו: בו ואם-שין עבדו או-שין

רישוי

כלר כה ותינו يولח מלך סמלדים טכטל כנגו פא) לanon חמורה טק"ה כלע"ז כמו ונמל חכלגולותיו פב) וכלהמו משקופי ל' חמטה בטודול"ה כלע"ז וכן סדרות קלים פג) טקיון קדוס מכוטות ברום. וכן על קמיסקוּף פד) על כס סדרת נוקט עליו: (כו) את עין עבדו. כגעני פה) אבל עברי היו يولח צנן וען כמו קמלנו אבל גם מלא כלהם העדיס פז): תחת עינו. וכן בכ"ד רחטי הרים חולצות סידיס והרגליים וקטי חזניים ובומוטס ורוחק בגויה טהור ניר סחמה פז). ולמה נחמל סן וען מה עין סנכרהumo הף כל סנכרהumo מה עין סנכרהumo הף כל סנכרהumo וכלי סן גם נכרהumo. והם נחמל סן וגם נחמל עין כיימי חומל חפי' סן תינוק טיך

העבד העברי. ואם יעלן שני הפירושים בקבוק אונקלות ויהיו שווים (פז) תבריע הקבלה את האמת (פז): בז' זאמ שן. דבר הכהוב על הוהה ברוב באשר הוכרתי (פז) ובן יצא בראשי איברים.

יהל אור

ותויה يولחה, ומראות כנזר מתחנה וקללה מפצע: גלון, וטוד סיתעכט סס נכלת קול פד ביגין כחוט פה סנחו בקהל: (לח) כן כו (חנומונג ב מה חות כה). חס רלה געיגו וכנייל כפיו נפיכון חמל סקכ"ב הס ילקה חד מן פפנדיזס גמיטו הוי נביגו יה למלות' וכן ילבן סמליאל כוה ננ"ר פ' לו כ, נק"ו, מה וכן כווג סמליאל כוה ננ"ר פ' לו כ, נק"ו, מה טפנס, פ. לפי כלום יקלו גלי סולו מג סרות ציכינטו (תקתו) עיין חות סס: (תקין) זיל טבות אש: (חקיח) וכפי' המלוך פי' כן כסס 'ה' הגוזן: (תקיט) עיין טרי רד"ק סרט מגר: (חקק) וילדנער סס ילקה חד מן פפנדיזס גמיטו הוי נביגו יה למלות' וכן ילבן סמליאל כוה ננ"ר פ' לו כ, נק"ו, מה מספט טנד יטרכלי כמספט בן מורי, טה"ז לסלם רק דמי העין: (תקכל) וכן כתג (למעלה פ' כ). כי לא מלהנו מלחת עכרי כ"ה על צבי יעקב' לך חפס כה' זיל הלאן הזה מעין יעקב': (תקכט) וסוח גר טער, המקלל עליו לאמר ז' מנות צבי נח, וען (למעלה כ, ט) קרי הור הערת לה: (תקכו) פ' מדוע נזכיר סכתוב רק טין וטן: (תקכו) טרחה ערות הני, ע"כ הזכיר עין, נט ויגד לטני אהיו כהן (גרה' ט כב) ט"כ הזכיר סן, וען קרי הור: (תקכט) כמ"כ (פ' יט): (תקכט) עיין חות הקכט: (תקכל) פיוות המכחות ופי' הקכלה הף הס יכין טויס: (תקכל) סהמזה כהנת סהמזה כהנת: (תקכל) עין כפ"

אבן עזרא

חברה טכת דם (פז): (סיה"ק). כויה. היה נלך ותינו יולח מלך סמלדים טכטל סכת אש (פז): פצע. לרוץ העצם, וכן חכה וטוע (פ"א ב לו) (פז): וחברה. היה הטבה בבר ובעור שתעשה להה נקראת בן, בעור שתחבר אליה. כי יחת רעה, וכי דם שאיגו וק (פז): בן וכי יכח. צוה השם שיצא העבר חפשי תחת עינו או שני (פז) שלא יהא אדוני אכזרי שיבנו מה נטיצה (פז) כי אם ישחית עינו או אPsiלו שני יצא מרשותו חפשי ויאבד מטונו (פז): (סיה"ק). את עין עבדו. אמרו הקדונים כי זה איננו ישראי, כי משפטו כו החרשי (פז) כי שהוא טין יעקב (פז) וזה עבדו מתהדר מהנים שב לדת ישראל (פז), ויאבר הנאון כי טעם עין ושן (פז) בעור חם שראה נם ויגד (פז) (לח), והנבן בעני כי הכתוב דבר על ההוח, כי הטבה את אחר בפנים, וכן אין אמר מסוכן כוין ושן, בין הטבה באבן או בעץ או ביד (פז) גם זה מוסר לאדון שלא יוסר עבדו יותר מdead, ויפחד אם יכננו, יעשה דבר שלא יטשול בו לעלים (פז), והטבחים אמרו, כי זה הוא השבד העברי. ואם יעלן שני הפירושים בקבוק אונקלות ויהיו שווים (פז) תבריע הקבלה את האמת (פז): בז' זאמ שן. דבר הכהוב על הוהה ברוב באשר הוכרתי (פז) ובן יצא בראשי איברים.

קרני אור

טפנס, פ. לפי כלום יקלו גלי סולו מג סרות ציכינטו גלון, וטוד סיתעכט סס נכלת קול פד ביגין כחוט פה סנחו בקהל: (לח) כן כו (חנומונג ב מה חות כה). חס רלה געיגו וכנייל כפיו נפיכון חמל סקכ"ב הס ילקה חד מן פפנדיזס גמיטו הוי נביגו יה למלות' וכן ילבן סמליאל כוה ננ"ר פ' לו כ, נק"ו, מה מספט טנד יטרכלי כמספט בן מורי, טה"ז לסלם רק דמי העין: (תקכל) וכן כתג (למעלה פ' כ). כי לא מלהנו מלחת עכרי כ"ה על צבי יעקב' לך חפס כה' זיל הלאן הזה מעין יעקב': (תקכט) וסוח גר טער, המקלל עליו לאמר ז' מנות צבי נח, וען (למעלה כ, ט) קרי הור הערת לה: (תקכו) פ' מדוע נזזכיר סכתוב רק טין וטן: (תקכו) טרחה ערות הני, ע"כ הזכיר עין, נט ויגד לטני אהיו כהן (גרה' ט כב) ט"כ הזכיר סן, וען קרי הור: (תקכט) כמ"כ (פ' יט): (תקכט) עיין חות הקכט: (תקכל) פיוות המכחות ופי' הקכלה הף הס יכין טויס: (תקכל) סהמזה כהנת סהמזה כהנת: (תקכל) עין כפ"

מקוב' רשי': פא) זיל סמלדים כפול כנבו (ס' אליטס): טב) יממי יג' כב: פג) נחל' מה' כב: פד) לטיל' יג' ז' פה) מכילה פ' עיקום כלע' פס': פו) ולייף טבקיסל פנלי' נכליה: פו) עין מאיגת סס קדזין כה גנעים פ' מז' ילקום סס וען יבל הול חות תקלד:

אמתו יפל לחשבי ישלהנו תחת
ישנו; פ בת וביוגה שור את איש
או את אשה ומת סקל יסכל
הרשור ולא יאל את בשרו ובעל

אַבְנָן עֹזֶר

כפי הקבלה (אלא) : (פיה"ק) . נם הם קבלו כי יצא העבר בכל ראי אברים (זאת) על בן אמרתי , כי הכתוב באר הנמצא תמיד (אלא) , וסתך בנשאים על התורה בעל פה (אלא) : **בוח וכי יגח** . הוזיבר זאת הסדרה , בעבר אם ינה השור עבר או אמרה (זאת) , וזה האיש והאמת (אלא) ישראלים , והוביר האשח ולא עשה בן בפטוק טבה איש ומתת (פ' יב) (אלא) כי מנהג הלשון להזכיר הנכבד שהוא הזרב , והוא הדין לנקבה , והוביד האשח עתה , בעבר שיש טקומות שאין מנהג האשח לאזאת חוץ מהעיר לשדה אל מקום שם השורים , שלא יהשוב אדם ויערעד ויאמר לסתה שנחת המנהג . ובעבר כי כתוב אחורי או בן ינה או בת ינח (ע' לא) כי משפט מבה איש שווה הוא יהיה נדיל בשנים או שלא יערעד בעל השור על האבות שהיתה טעם ולא יאל את בשרו כמו הנבלה אמרו כי כל מקום שבתוב בו לא יאל (זאת) נקי . טעונש (זאת) : (פיה"ק) . כי יגח . מהבנין מקומות שאין מנהג הנשים לילכת אל מקום שם הביאת (זאת) שיצאה ממנה הצדינה . וזה הפי' בגדוד יגח . נער קטן . או נערה קטנה . שלא יאמר אדם לסתה

קרני אור

וועס פנד יוֹאַה צְבָן ועַיִן מַסְכָּה וַיְלֹא וַיְגַד", וכן כוֹנֶה
צְמַמֵּל סָהָה כְּפָסְזָן מַפְטָהָה כֹּה כָּז בִּתְחַל בִּיהּוֹל, "מִפְנֵי
וְסָכָל כְּנַעַן יוֹאַה צְבָן ועַיִן לְפִי סַחַס הַנִּי כְּנַעַן כֹּה
נַעֲנַעַן חַת עֲרֻות הַבָּיִז וְסַגְיָה לְבָנִי הַחוֹז, וְלֹא כּוֹט לְהַנִּיאַל,
בְּגַלְגָּל שְׂסָטָן זִיכְרָיו, לְאַחַת חִילּוֹתָו הַלְּגָם בְּכַבְּדוֹ נְבָפָלָת
זְבִינָו וְסִינָו": [לְטָן] וְאַחֲלַתָּה פָ"ג לִמְדָה מִן וְאַיִלָּה כִּי יַיְשָׁב
בְּלָנְפָס הַדָּס (וַיַּקְרֵיחַ כָּד יְהִי) לְהַבְּנִיא חַת טַבְכָּה חַת
בְּשַׁבְּבָה וְהַתְּפִקְטָן: [מְ] וְזָהָב פִּי סְלָגְבָּג, לְאַרְיָה כָּל חַת
בְּבָבָל וְלֹא יַקְטוּ מִמְּנוּ, כִּי פְּהַנְּגָה כּוֹחַ מִין מִמְּנִי סְפָנָה
וְלֹא קִיפָּה אַכְיָץ לְוָמֵל נְכָהָן זָהָב יַהְכָּל חַת בְּזָהָל וְחַת

מקוב רשי: פח) עין מכילתו בס קדוזין כל ב ילקוט בס, פס"ז: פט) עין מכילתו פ"ז, כ"ק כל ב, ילקוט ס"ט
פס"ז: צ) כ"ק מג ה, קלוטין נוב, ועין מכילתו בס מה צללים פ"ז, וכן נפקחים נו ב מלחמך ל' חנכו,
ילקוט בס, פס"ז, מלך חנלה:

אונקלז

אמתו יפי
שנו : ס ב
או אתי
השעור ולא

שנא דאמתה יפל לבר
חוין יפטרינה תקרת שענה:
כח ואריך יכח תורה ית
גברא או ית אהתא
וימות אהרגמא תרגום
תורה ולא יתאכל ית

רשות

לה חליפין נך נחמל עין פח) : (כח) וכי
ינה שיר. ה'חל צול ויחל כל כהמה וחיש
וטעף ה'לט שלכל סכתוב בכווה פט) : ולא
יאבל את בשרו. ממשמע טנה' סקל יסקל
ה'קל חייני יודע טהו נבל ונכלה ה'סורה
ב'ה'ילא ה'לט מה ת"ל ונ' האכל ה'ת ב'לו
ט'ה'ילו ט'ה'ילו נ'ה'יל ט'ג'מל ד'ינו ה'ק'ול
ב'ה'ילא ב'ה'ילא מניין ת"ל וב'על ה'ז'ול נ'קי
כה'דס ה'ח'ומ'ל לה'ב'ילו יה' פ'לו' נ'קי מ'כ'ס'יו
ויה'ין לו ב'ה'ס ט'ג'ה'ס'ל כ'ל'וס ז'ה' מ'ל'ס'ו א'
ופ'ס'ו'נו כ'מ'ש'מ'פ'ו ל'פי ט'ג'ה'יל ב'מו'ע'ל ו'ג'ס'
ב'ג'ל'יו י'ומ'ת כ'ו'ל'ך ל'ומ'ר ב'ג'ס ו'ב'על ה'ס'ול

קטן ולטן. והזכיר הבן והבת שם קטניות
עליהם לשטרם (עמ' 2): סקול יסקל השור.
שיאבלנה נר שער או נברי (עמ' 2), וקדמונינו
הוא אסור בהנאה (עמ' 1): ובעל השור
הקל (עמ' 2) וטעם להוכיד או את האשה, בעבר טיש
השולרים, כמו בשדות, שלא יתשב אדם לוטר היא
גהינה איזש או אשא (ב' בט') (עמ' 2) וכן טעם או בן

יְהֹל אָר

כפי' בקיצור פ' כה : (תקלן) ונמכלתך, וכן ה' כה
בנ' (קדושים כה ה') סתפסו שנ ועין לדונמל,
שה"ה ציוויל נכל רחבי היוצרים טליתם הוורדים :
(תקלד) נקדוטין כה ה', ובגעuis פ"ז נ"ז, קהטי^ב
כה רחבי היוצרים והלו כן, רחבי הנטשות יליים
ורגניות, ורחבי חזון, ורחים מהונס, ורחים
הנויש, ורחים לדיס סבאלת, ועיגן פ"י רט"י
וז' (פ' כז ד"ה תחת עינו) סימוכוב רחבי^ב
חזון לחתיס, ונח יהצוב לדוי האה, ובקדושים
ובגעuis יהצנו רחבי חזון לחד, וכן לדוי
הטה לחד עוי"ס, אבל שנ ועין מפודטים כתוליה :
(תקלן) יפרנס הסמיכות : (תקלה) ג'ל "ואהא"
כתב צלח יטלה על קלעת סהממית حت הקטניות לה
מהס ונח יתחייב בעליו, ולפיקד חמץ בכתוב, כ
כה : (תקמן) יאנבל צ'ורי הייד : (חקמן) כן הול
מחמר ל' מהנו ח'ר חוליעור : (מקמל) ממיטה
ענין הדריפה. והמבה בקרן : (תקמן) פ"י פ"ז

בְּשָׂרֶב

אונקלום

בשרה ובריה דתורה יהיו
ובאה: יט ואמ תור נהג
היא מאטפלי ומדקמותה
ויפסחן בבריה ולא
נטריה ויקטול בברא או
אתה אורה תורא יתרגם ואף
בריה יתקטול: לאם מטען
ישון עלה ויתן פורקן

ריש'

נקו: (כט) מתבול שלשים. קרי סלק
כניות צא): והועד בבבליות. ל' כתלה
בגדים כמו כעל העיד גנו קהייך צב): והמית
איש וגוי. לפיכך נטהל כי יגמ חין לי חלון
סקמיתו כנימכח. סמיתו בכטיכס. דחיפה.
בתם ואם. אין ספק כי אין כופר לטומתי
ביד (א"ז) על בן אטרו טעתי הדרת כי ונפ
יוסת, סיטהו בידיו שטיס (א"ז) הנה יהה
זה יוסת לפיכך דעתך בטוי עין תחת עין, שהוא
ראוי שיטות אם לא יתנן כופר נפשו (א"ז) וטא
וכל זה, בעבור שהוא בהוב יומת ולא
יטות (א"ז) (טב): (ב) אם כופר יושת עליו. חס

קדום אותו היום (א"ז), ואין לנו צורך ליטוש הנאות שאטר שטומו שיודע בבני
שלשה פעבים (א"ז): והועד. אהורה בעדים כשרים (א"ז), וטעתי הדרת אמרו כי ונפ
בבליין יומת. שהוא סיטה בידיו שכיס, ונכון הוא כי אין כפר גמוטים בבית דין (א"ז):
אם יתכן להיווט כטו צין תחת עין, כי חייב הוא שיטות אם יתנן פריוון נפשו (א"ז):

יהל אור

כה: (תקמ"ח) פי' בעבור חלה טויהה הבן והכת,
לען ספק מהו מקודם כלכללה: [טא] עין יכול היה,
וכן פי' סכמיכן דפת חומכים, ועין נגילה וכלהה וטלה
מק סקפיו פ"ז: [טב] עין בנתמ"ט שלמה להזות דעת
אט' ולא פס דעת סכמיכן זל. ופק העיל סמפהל פ"ז,
כי אין דרכי טויל נקיה לחיל, וכן כלכתי כיה
אל דעת כת' זל, כי מה שנטה יומת נעהל יודע:
בגיה, וכן קום גמילתך פ"ג, וכן פי' רס"ז:
(תקג) כי כן כחוג ולען תקמו כפר לנפה רולה (כמל' נה זל): (תקג) וכן קום (מל' ג"ה פ"ז)
שאין גותים פדרוון למומחים כדי טוים, וכן חוויכ"ט
ומוק מרים יתקטל כמיותה דמתה מלען מן טמיה" פ"י, סחיב מיתה כדי זאים, סלכין יתען
פליוון נפסו, סהט הפ"י יומת כידי אלס אין מועל פדרוון, וכן (סנאל' טו ז) למלו מות
זימת המכנה דומם קום (כמל' נה) על רליהו מהה כורנו, ווי' תהה כורנו על רליהו סורו:
(תקג) וכן ת"ה יתקטל פ"י סרחיי הווער זילג זילג כפר ופיין קרני חור:
(תקג) פ"י מה טריכין היו לפרט כן, סחים תסיס פכוניה מיתה כדי זאים היה זל' ימות
בקל, ומה שנטה יומת ר"ל בגניין צלה נוכר בס פוטלו, ומטעו כדי מהר, וכן פי' סמ' זל' על, וכוזר הקרכ
יומת (כמל' זי גה) "ובית דין יmittoco" וכן קום דעת ר"ט (סנאל' פל' ז): (תקג) תמול כל מהר על הכרוכ
על היום השער הקרכ ליום שטיחל זו, ועל המטה גמל גס על יוס הרחוק, והס חטמך גליון נס מלה
"טלאס" היה כוונת טהיר על היום הג' כתנבר ונטה גס על זמן רחוק, נס חמוץ גס טלאס בטיזות סולן
מלך (ט"ג ז): (תקג) עיין בג' (צ"ק בג סמ"ב) פלונת לתוכיו ורביה, ועין מכילתה פ"ז וכחוטה"ט
ס"י קד: (תקג) עיין בג' (סס כל ז): (תקג) עיין חות תקג: (תקג) עיין חות תקג:

בקו'ב רשי': צא) מכילתו סס צ"ק בג ב' ילקוט סס פס' צב) כליה מג ג': צג) מכילתה סס ועין יכל חות תקג:
צר) כמל' נה כל' צה) מכילתו סס פס' צו ג:

שמות בא משפטים

352

השור נקי: בט ואם שור נגחה הולא
מתבול שלשם והועד בבבליין
ולא ישמרנו והמית איש או אשה
השור יסכל ונמ-בבליין יומת:
לאם בפרק יונשת עליון ונחן פדיין

אבן עזרא

לא שברז אבות הנער אליו, כי לויל היהו נער היה
ברוח טפניו ונבייט, ובכבוד אלה שניהם בא נס
הראשון (פקה), וטעם ולא יאב, אם ישחרנו אדם קודם
שיסקל (זקט), ויחנן ישחרנו אדניו והוא לא ירע
אם נהגה (זק), וקדבינו העתיקו כי כל
מקום שנארב בו לא יכול הוא אסור בחנאה (פקה):
בט ואם. אין ספק כי אין כופר לטומתי
ביד (א"ז) על בן אטרו טעתי הדרת כי ונפ
יוסת, סיטהו בידיו שטיס (א"ז) הנה יהה
זה יוסת לפיכך דעתך בטוי עין תחת עין, שהוא
ראוי שיטות אם לא יתנן כופר נפשו (א"ז) וטא
וכל זה, בעבור שהוא בהוב יומת ולא
יטות (א"ז) (טב): (טב) מתבול שלשים.

קרני אור

ההס כאותו למנוט הכלילו ננד, כי מפי כהו נסכל
וכן ספק מהו מקודם כלכללה: [טא] עין יכול היה,
וכן פי' סכמיכן דפת חומכים, ועין נגילה וכלהה וטלה
מק סקפיו פ"ז: [טב] עין בנתמ"ט שלמה להזות דעת
אט' ולא פס דעת סכמיכן זל. ופק העיל סמפהל פ"ז,
כי אין דרכי טויל נקיה לחיל, וכן כלכתי כיה
אל דעת כת' זל, כי מה שנטה יומת נעהל יודע:
(תקג) כי כן כחוג ולען תקמו כפר לנפה רולה (כמל' נה זל): (תקג) וכן קום (מל' ג"ה פ"ז)
שאין גותים פדרוון למומחים כדי טוים, וכן חוויכ"ט
ומוק מרים יתקטל כמיותה דמתה מלען מן טמיה" פ"י, סחיב מיתה כדי זאים, סלכין יתען
פליוון נפסו, סהט הפ"י יומת כידי אלס אין מועל פדרוון, וכן (סנאל' טו ז) למלו מות
זימת המכנה דומם קום (כמל' נה) על רליהו מהה כורנו, ווי' תהה כורנו על רליהו סורו:
(תקג) וכן ת"ה יתקטל פ"י סרחיי הווער זילג זילג כפר ופיין קרני חור:
(תקג) פ"י מה טריכין היו לפרט כן, סחים תסיס פכוניה מיתה כדי זאים היה זל' ימות
בקל, ומה שנטה יומת ר"ל בגניין צלה נוכר בס פוטלו, ומטעו כדי מהר, וכן פי' סמ' זל' על, וכוזר הקרכ
יומת (כמל' זי גה) "ובית דין יmittoco" וכן קום דעת ר"ט (סנאל' פל' ז): (תקג) תמול כל מהר על הכרוכ
על היום השער הקרכ ליום שטיחל זו, ועל המטה גמל גס על יוס הרחוק, והס חטמך גליון נס מלה
"טלאס" היה כוונת טהיר על היום הג' כתנבר ונטה גס על זמן רחוק, נס חמוץ גס טלאס בטיזות סולן
מלך (ט"ג ז): (תקג) עיין בג' (צ"ק בג סמ"ב) פלונת לתוכיו ורביה, ועין מכילתה פ"ז וכחוטה"ט
ס"י קד: (תקג) עיין בג' (סס כל ז): (תקג) עיין חות תקג: (תקג) עיין חות תקג:

בקו'ב רשי': צא) מכילתו סס צ"ק בג ב' ילקוט סס פס' צב) כליה מג ג': צג) מכילתה סס ועין יכל חות תקג:
צר) כמל' נה כל' צה) מכילתו סס פס' צו ג:

ונקלום
נפשה כל דישון נפשו בכלל אשראיונשת עליון:
ישראל יגח אויבת יגח במשפט
לבת ישראל יגח בדין הינה יגח אם עבד יגח
לעבדא יגח תורה או אמרתא בפסח תלתין
סלאו יתנו לרובנה תורה יסכל:
יתרגם: לא ואריו יפתח

אבן עוזרא

נסור זה רצה רק נענט (פ' 46) בעבורו שלא שמר שעשו להו קשור (אפקט) או השוד התיר עצמו שלא נקש כראוי, או שלא מצא הפתה שנור ויצא והויק. ישת עליה על פי הדיןין (אפקט): (פי' 46). אם כפר יושת עליון. אל התבה (אפקט) כי אין זה כתוב מחייב ולא תקו כפר (כבר לה לא) כי כתוב שם. לנפש רוצח (אפקט) ובצל שור נהג אינו רוצח בודין (אפקט): לא או בן או בת. שניהם ישראלים (אפקט) כי בתיב אחריו, אם עבד (פ' לב) (אפקט), והשם שם עונש על בעל השור כי קשה בעיניו שתמיה בהמה אדם שנברא בצלם אליהם (אפקט) על בן נסכל השור (אפקט): (פי' 46). אם עבד. אמרו חכינו שהוא בןני (אפקט) ולפי דעתו מחד הגוים (אפקט), ולא הוא רוחק בעני נם כנעני. וכסף שלשים שקלים דמי העבד האבצאי בימי חם (אפקט) [טנו] והזכירם אמרו כי הוא צבר עברי (אפקט) וטמא שלשים יהו חטה שקלים בכלי שנה (אפקט): **לן וכי יפתח איש בור.** שהיה ברוי (אפקט) והזכיר זה כי אין השם חפץ שתנות בהפה הנם שלא לצורך אדם, ועוד כי יזק בעל

קרני אור

(אפקט) כן כוון כדי גמנסט ומקין קלות מטה וכן (הפקט) פ' כי ני לודס, והוא בצד ימינו: [טג] וכדייזל (עריין י' ג') "ההה בקמיה לך סגנום סכגדים ואמ' במקין דו"ז, וגוממי רס' ג' וכן בספרי חומשיים כדי' "נטסה" וטשות הווא: (תקסב) ושהיה רק גמלות אמירותו בלה סמל כרלו: (תקמן) סיילו פלייניס לטי טו סל כרואג: (תקספ) פ' מה שתיר שתוכה ליקח כפר: (תקספ) "לנס רומה השר כוון רסט למוטה" סמה סקסופון האדר כוון רסט למוטה, ריל כל שמייך מיטס גידי הדר: (תקספ) ומחרר כלו קרנו כוון ב"ד רטמן למס טליו כפר: (תקספ) ונמליחת גמל בסגנום גראיס בכלל: (תקספ) כי הטע וסחמה מפני סלילים נטימות גנדר יטרול הגדלן צייניס: (תקספ) וומר שכתוב מיד כל קיה הדרסנו וגוי כי כלס הלהיס פסק את קהלים (כרלח' ט, ס' ו') ועין קרני הור הערש יט סס: (תקע) ובנעליס עינסו כפר: (תקע) וכן כוון (מכילתא פ' ה') ככגעני הכתוב מדבר: (תקע) טס סכיכות הרכן כינן, וכן פ' חמ' ז' (פ' ד) כי על סגעה נויס כתוב לה תהיה כל גממה (7כ' כ' טו): (תקע) חין זה פליאן נפטו, הילם דמי הנק טgres לאלוני ממלס לו, וכן קיה מקה סטגדיס הוו: (תקע) קלעתם למעלה פ' ג': (תקע) למסה בניות כנות טנד פכרי: (תקע) ונמרה מלאכתו כזר ונלה כמות ותחס

מקו"ב רשי: צו) נמתק ככ' כד: צו) כד' (טפטו מlein זמיס: צח) מכילה צס, זגדיק כו' ג' וט' ג', מכות כ' ווין פלון גפסו, דמי יוק ר' נט' כל ר' נן גזוק דמי מזוק וכ'ס גילקוט רמו ס' ט': צט' מכילתא פ' ה', כ'ק מג' ב' ומד' ג' ילקוט צמ' פס' ק) מכילתא צס: קא) מכילתא צס, טליתן יל' ג', ועין קרני הור סכל מג': קב) כ'ק לו' ב', ופין לכ' סס ד'ק סס' לוי, עז' יוק ג', נכלות מט' ג' ועין ר' ז' צס,

ריש'

זה היה מלו וסלי כוון כמו חס כה' מלוק צו' לanon מלך זו מוספטו קיסינו טלי' ב' כ' כופר צו': ונתן פדרון נפשו. דמי ניוק דברי לבי יטמאלל. לר' הומר דמי מזיק צח): (למ) או בן יינה. בן סכו' קטן: או בת. קסיל קענכה לפני סגול גמל וסמידים הי' ח'ו' חק' יכול חלון טל בגודלים תנ'ל הי' ג' נ' ג' וגו' לחיב' פל סקניניס בגודלים צט': (לט) אם עבד או אמה. כגעnis קטן: שלשים שקלים יתן. גוילת הכתוב כוון בנ' סכו' סוס הילך זו' בין שחיינו סוס הילך דינל קא) וכזקל מסקלנו ד' זוכיס טס חלי' הונקי' למסקל כישר כל קלוני"ח קב): (לט) וכי יפתח איש בור.

ידל אור

(הפקט) כן כוון כדי גמנסט ומקין קלות מטה וכן (הפקט) רס' ג' וכן בספרי חומשיים כדי' "נטסה" וטשות הווא: (תקסב) ושהיה רק גמלות אמירותו בלה סמל כרלו: (תקמן) סיילו פלייניס לטי טו סל כרואג: (תקספ) פ' מה שתיר שתוכה ליקח כפר: (תקספ) "לנס רומה השר כוון רסט למוטה" סמה סקסופון האדר כוון רסט למוטה, ריל כל שמייך מיטס גידי הדר: (תקספ) ומחרר כלו קרנו כוון ב"ד רטמן למס טליו כפר: (תקספ) ונמליחת גמל בסגנום גראיס בכלל: (תקספ) כי הטע וסחמה מפני סלילים נטימות גנדר יטרול הגדלן צייניס: (תקספ) וומר שכתוב מיד כל קיה הדרסנו וגוי כי כלס הלהיס פסק את קהלים (כרלח' ט, ס' ו') ועין קרני הור הערש יט סס: (תקע) ובנעליס עינסו כפר: (תקע) וכן כוון (מכילתא פ' ה') ככגעני הכתוב מדבר: (תקע) טס סכיכות הרכן כינן, וכן פ' חמ' ז' (פ' ד) כי על סגעה נויס כתוב לה תהיה כל גממה (7כ' כ' טו): (תקע) חין זה פליאן נפטו, הילם דמי הנק טgres לאלוני ממלס לו, וכן קיה מקה סטגדיס הוו: (תקע) קלעתם למעלה פ' ג': (תקע) למסה בניות כנות טנד פכרי: (תקע) ונמרה מלאכתו כזר ונלה כמות ותחס

יברחה איש בר ולא יכשנו ונפל שטחה שור או חמורתם: לד בעל הבור ישלם כסף ישיב לבעל והמת יהודה-לו: ס לה וביינוף שור איש את-שור רעהו וממת ומכרו

רשי

שטייש מכווכת וגלטו : או כי יכרה . למה נחמל חס על הפתיחה חייכ על הכלויות לא כל סגן הילו לנכיה כולה היל כולה טהור חייכ גג) : ולא יכטנו . שה היל כמסנו פטול גדר) וחופל בלאות הכלויות דבב הכתוב מה) : שור או חט/or . טוח . סדין הכל באהם ומיל קבל מוקוס טהור צול וממול חנו למדין חומו צול צול מצחת טהור מלאן למן ינות טהור וחתולך קי) מה לפהן כל באהם ומיל כצול טורי נחמל במקום היל וכל במתוך גז) חף כהן כל באהם ומיל כצול וליה היל כצול טור וממול היל צול וליה היל ממל וליה כליים מה) : (גד) בעל הבור . בטל התקלה חע"פ טהין פנור טלו טענו בלאות הכלויות טטהו הכתוב בטליו להתחייב מלאו בזקיו גג) : וחפילו סובין קי) (ואה לדמייך מיטב קדו ו"ק דב"ק רב כוונת ברייך דרב יקסע קיא) רוזו מיטב טוח דחי לא מזדכן טהון מזדכן הכל) : גדים ומלים לו חמץ עלייה תפלווי נזקו גיב) : בין ברגליים בין טנטכו בקיניו כוון הכל שור איש . טור טל חייך קי) : וטברו את לי' טהmitt טול קוח לי' בין טהנכלו

ידל אוד

(תקענ) ומס כתורה עליו: (תקעה) וף כתפו: יקייה לו לניזק וכו' מגיד שצמין למי נבלתו
 (תקעט) כן כוונ' (כ"ק ג ב): (תקוף) וכן ומזכה לו למי נזקי, וכן כוון כוונ' (כ"ק י, ז)
 וכון פ"י רס"י ז"ל: (תקפל) כן פ"י אלכסנדרס כתוב הה' זיל (יסול מורה שער ב) "ונפל צמה צור לו
 חמור. נזהה בנהמלה יותר, וככל משפט הפסום והפלד לפי הפט, כיוון שמתלט כל למיו נליאן הווע
 ונגנוּלָם וכן כוונ' בדרוי' זיל (כ"ק נל ז) אהד צור סחתת יקייה למיוק חכםיס פילסן לניזק
 כי שחת הניכלה לניזק הווע: (תקפה) שטין חות ויהל כל נחמת לנפילת כבור וכו': (תקפה) עזלו
 הניכלה ווינטלה נדמים ומצלט לו המזיק טליה הכתוג כהלו כוונ' ברשותו: (תקפב) להתחייב עליו
 תנומאי נזקי: (תקפו) מפחית למיו: (תקפו) פ"י
 נזקי: (תקפג) וכן כוונ' (מכילתא פ' יה) והמת

את-השׂור הַחֲלֵי וְחַצּוֹן אֶת-פְּסָפוֹ
וְגַם אֶת-הַמִּתְּבָּאָה יְחַצּוֹן: לו או נָדָע
בְּיַרְשׁוֹר נָגַח הוּא מִתְמֻולֶּה שְׁלֹשָׁם
וְלֹא יִשְׁמַרְנוּ בְּעָלֵין שְׁבָם יִשְׁקָם
שׂוֹר פְּתַחַת הַשׂוֹר וְהַמִּתְּבָּאָה-לוֹ:
ס לו בְּיַרְשׁוֹר יִגְנְבֵּא-אִישׁ שׂוֹר או-שְׁהָ

אָמֵן עֹזֶל

הוּא (פ' ז), וְכֵן הַוָּא שׂוֹר רַעֲהוֹ (פ' יז), וְאֶن
לְשׂוֹר רִיעַ רָק בֶּן זָהָא לְבָדָן (פ' יז) וְזֶה הַשִּׁיר
שַׁהְוָא הַמִּשְׁלָם בְּעֵלָיו חָצֵי נָזָק (פ' יט):
(ס' יז). אֶת שׂוֹר רַעֲהוֹ, שׂוֹר סְטוּךְ אֶל רַעֲהוֹ,
בְּהַסְמָךְ שׂוֹר אֶל אִישׁ (פ' יט), וְאַיְלָוּ הַיָּה כְּדָבָרִ בֶּן
נוֹטָא (פ' יט) הַיָּה כְּתוּב אֶת הַשׂוֹר שַׁהְוָא רַעֲהוֹ,
יְמִשְׁפָט שִׁיחָצֹן הַחַי וְהַמֶּת בְּהַיּוֹת הַנְּגָוף וְהַנוּנָךְ
שְׁוּיִים (פ' יט) וְטִשְׁפָט הַמְּשֻׁוִים לְאַהוְכִיר הַכְּתוּב, רַק הַיָּה
בְּקַבְּלָה, וְאֵין לְנוּ צָורָךְ לְהַוְכִיר כֹּל שַׁהְוָא חָקָוק בְּנוּיִקְוִין):
לֹא אָנוּ נָוְדָע, וְאִם הַיָּה הַשׂוֹר מָעוֹד יִשְׁלָם
לְגַזְוק שְׁלָמָם (פ' יט) וְהַוְכִיר הַכְּתוּב דָּבָר הַשׂוֹר עַד
שְׁנִינֵּעַ אֶל כִּי יִגְנְבֵּא אִישׁ שׂוֹר אָנוּ שָׁה, וּבְלִ
וּה בַּעֲבוּר הַעֲבָד שַׁהְוָא נִמְכֵר בְּגַנְגְּבָתוֹ, כִּי
בְּזַהֲלָל כִּי תְּקִנָּה עֲבָד עֲבָרִי (פ' יט): (ס' יז).
וְהַמֶּת יִהְיֶה לוֹ. עַל דָּרְשָׁת אִתְהָנִי צָוָלָם
בְּרָאשׁוֹן (פ' יט) וְמַהְדָוָה): לוֹ כִּי יִגְנְבֵ. אָמַר ר'
שְׁוּעָה, הָוָסִיף הַשֵּׁם עַל עֲוֹנֵשׁ הַשׂוֹר יוֹתֵר טָן
שָׁהָה, כִּי לֹא יוּבְלֵל לְהַסְתִּיר הַשׂוֹר בְּמַוְהָשָׁה,
מִן קְסֹוִין תְּלִמוֹד לְקָשְׁוִין קְזִוִּין סְכָמָסְתָּלָס
מִיוֹ בְּקָבֵיל כְּמִיתָּס נָוטָל חָלֵי הַפְּמָתָּה וּסְולָק
יִסְלָס חָלוֹי לְלִמְדָה שְׁחִין הַתְּסִיס מְסָלָס חָלָח
גְּבָלָס וּחָס חִינָּס מְגַעַת לְחָלֵי נָזָק יִפְסִיד.
מְחוֹת זוֹ הָיוּ חִינּוֹ כְּנָטָל חָלָח חַטְּסָרְסָר
עַלְיָס קְטוֹ): (לוֹ) אָנוּ נָוְדָע. הָוּ לוֹ סִיק
סְלָקָס הַלְּיָגָן, נְגִיחָות קְטוֹ): שְׁלָמָם יִשְׁלָם שׂוֹר.
עַלְיָס קְמוֹזִיק פָּלָר סְיִסְמָלָס נִזְקָק כָּל

קרני אור

שיגוף צור חת סור רעהו: (תקפח) פ"י כי צור צור חת הולג דינר: [טדר] ועין גראמ"ז מה שכתבה ביתחן לפלא
סמור להיט, ... צל חיט: (תקפח) טפי צור ע"ל ספץ, וסמת. יכיה לו למייק סמבלס נתזומיין האלו
צל רעהו: (תקא) ריע צל צור: (תקא) ושהלי פיכניפכו ניזוק בחצנוון, ועל צני פלטנות כלין צור צור
נוק יכיה מנוטו: (תקא) ופי צור צל חיט חת ציר רעהו: (תקא) גן הוות (מכילתא פ' יב, ב"ק לד א) "בצווים הכתוב מלכרי"
כי חי חפסל להעמיד מלמר התורה הולג צטנוי הפוריות צויס צערך דמייס, ושיעין רצוי: (תקא) יפלט מלת
חו" כמו "חס": (תקא) ופי מיד נ"ל שמכלוכו בונבחו: (תקא) כמו טפי רזיל צפ' נל ניזוק:

מגנִי

אונקלום

רִמָּאָת וַיַּבְנֵן יְהוָה תּוֹרָה
הָאָרֶץ וַיַּפְלִגֵּן יְהוָה פְּסָפָה
וְאָפָרָה דְּמִימִתָּא יַפְלִגֵּן:
לֹא אָתַּה יְדֻעָה אֱלֹהִים תּוֹרָה
גַּתְּה הָאָרֶץ מְאַתְּמָלֵי
וּמְקַפּוֹה וְלֹא גַּטְּרָה
כְּרָה שְׁלָמָא יְשַׁלֵּם תּוֹרָה
הַלְּתָף תּוֹרָה יְמִיתָה יְהָא
דִּילָת: לֹא אֱלֹהִים יְגַנְּבֶנְךָ
תּוֹרָה אֲמָר וַיַּפְסָפָה אָז

ל-ט

זוכֶה כְּלָבֵשׂ בַּיִן סְכִיחָה זֹהַ מַעַט כְּפָנוּטָל
זֶה חָלֵי הַחַי וְחָלֵי הַמִּתְּוֹהַחַי חָלֵי הַחַי וְחָלֵי הַמִּתְּ
נִיְלָהּ כֹּל הַיּוֹם פְּסִיד חָלֵי נֹזֶק שְׁכִינָה הַמִּתְּ
לְמַדְנוֹ זְכָתָס מַזְלָס חָלֵי נֹזֶק זָמָן הַזְּוּן
חָתָה לְמַד לְצָהִין זְוּן כִּי דִין זְתָס לְזָלָס
חָלֵי נֹזֶק לְהַזְּרָה פְּחוֹת וְלֹא יוֹתֶר הוּא יִכּוֹל הַחַי
בְּצָהִין זְוּן בְּרָמִים כְּצָהָן חַיִיס הַמִּלְאָמָר
וְחָלֵי הַהֲזִיכָּס הַסְּמִינָה הַמְּלָתָן כְּנָמָס זְמָזִיק
זְוּתָרָה כְּלָבֵשׂ כְּצָהִילָה זֹהַ לִימָר לְטוּבָד
כוּבָּדִים הַרְבָּה יוֹתֶר מַדְמִי זֹול סְמָזִיק וְלַיְהָ
הַפְּאָל שְׁיָהָנוֹל הַכְּתוּב שְׁיָהָן סְמָזִיק כְּפָלָ
הַזְּוּן פְּעָמִים זְסִינָה כְּנוֹזָק כְּוֹטָל הַרְבָּה יוֹתֶר מַדְמִי
נוֹזֶק זָלָס שְׁחָלֵי דְמִי זֹול סְמָזִיק זְוּן יוֹתֶר
מַכְלָל דְמִי זֹול סְנִינָה וְהָס הַמְּלָתָן כְּן סְלִי
הַס חַמּוֹר מִנוּוֹתָד עַל כְּלָחָךְ לְהַזְּרָה הַכְּתוּב
הַלְּהָ זְזִוּן וְלַאֲדָךְ זְתָס מַזְלָס חָלֵי נֹזֶק
חָלֵי נֹזֶק זְמִינָה לוֹ הַת כְּנָהָה וּמָה זְפָמָתוֹ זֶ
וּלְמָה הַמִּל הַכְּתוּב בְּלָסְוֹן קְזָה וְלֹא הַמִּל
מְגֻופָו וְהָס נָגָה וּמִת הַיּוֹן זְנִינָה כְּוֹטָל הַלְּהָ
הַזְּוּן זֹול זֹהַ מְנַחָה זְנָגָה זֹול זֹהַ מְמַזָּה
כְּתָמִיבָה זְתָס לְחַיִיבָה הַת בְּעָלָיו לְזָלָס מִן הַ
תָּס הַלְּהָ כְּוֹדְעָלִי זֹול נָגָה הַזְּהָרָה לְיָוָס וּמְתַמָּלָ
נוֹזֶק זָלָס : וְהַמִּתְּ יְהֹוָה לוֹ. גְּנִינָה וּעְלָיו יְ

הַל אָר

שיגוף צור התי שור רעהו: (תקפח) פ"י כי צור צור הולך דינר: [מר] ועיין ברכמ"ז מה בכתה שיתכן לפלא
סמוֹך ליהוּס, ... צל היה: (תקפח) טפי צור ע"ל ספקט, וסמלה. יסיה לו למזיך סמלס נתבזומין האלו
צל רעהו: (תקב) ריעט צל צור: (תקב) זהחלי סיכנייטו נזוק חמוץון, ועל צני סלזנות כלין צור סור
נוזק יסיה מונטו: (תקב) ופי' צור צל היה התי
סיל רעהו: (תקב) כי רעהו תוחר לסרור: (תקב) בגין (מכילתא פ' יב, ב"ק נ"ד ח) "בצוויס הכתוב מלכרא"
כי חי היפסר להעמיד מהלמר כתורה הלאה צפפני הפוריס צויס גערך דמייס, ועיין רצוי: (תקב) יפלט מלת
זו" כמו "הס": (תקב) ופי' מיד נ"ל שמכלוּס כנאנחו: (תקב) כמו טפי' רז'ל צפ' נל נזוק:

שםות כא כב משפטים

**וְטַבּוֹת אֶל מִכְרָנוֹ חֲמִשָּׁה בְּלָקָר
יְשָׁלֵם פְּתַח תְּשׂוֹר וְאַרְבָּע-צָאן
פְּתַח תְּשָׂה: כְּב אֶסְמִינְמַחְתָּרָת**

רשות

זוקו קיז) : (ה) חמשה בקר ונו'. חמל ר' יומן
בן זכרי חם מקוס על כבון כל בליות
סול סולר ברגליו וליה נטוצה בו פגנְבָּ
לנופחו על כתפו מסלס ר' טה שנופחו על
כתפו מסלס ר' כוחיל וכטוצה בו קיח).
הר'ם בה ולחא כמה גדולה כמה כל
מלחכה סול שבעלו ממלחכתו ר' טה כל
בעלו ממלחכתו ד' קיט) : תחת השור. תחת
השה. שנין שכתוב לומל טין מדת האלומי
ר' וט' כוונת הלאה בסול וטה בלבד קב) :
(ה) אם במחתרת. כספי הוטר הטענה *

יקרא ב', ט) (א) (ט) : (פיה'ק + אם במתחרת).
 שאמר הכתוב, אם זרחה השמש עליו ירענו כי
 אני אדרס ידראוו, ובוליה אין משיע, ויתכן שיתרכז
 כמו דם (ט) כי בן דבריו בו (ויקרא כ ט) רמו בנטשו
 גל הארבע (ט) וחכמי הרפואות יודו בן (ט) והפעם
 חרנו ביום, יאמר לו חרי בני ארם עברים ונפוזאים

ידל אונר

(תקנת) וכן הוו (מכילתא ס' יב) מוגמר ר' מאיר,
מלאי שכיוון השור גדול יותר שכוון עוסה מלואכה,
והוכיה מוש כמה חכינא מלואכה **לפניהם** מי שומר
והיא כפולה, שור זיס לו מלואכה מסלס חמיסה,
שה שמיין לו מלואכה מסלס ארכעה, וכן הוו כנ'
(ב"ק עט ז') שור טבלו מלואכם חמיסה, שה
סלח בטלו ממלואכתו ד': (תקנת) זלה יגנווב:
(תר) כ"כ למטה כב נ: (תרה) אם מסר לו
מכר למי, וכן הוו (מכילתא טט) סלמא **מה**
טביהה שמיינה יכולת לחזיר, אף מכירה שמיינה
יכולת לחזיר", אבל אם השיג בחזרה הנגנה יפלס
בניס: (תרז) אין רותה: (תרג) עיין חות תקנת:
(ה) כשהיה מותר את הבית וכוקע צער לאכינם
זהה נלייה: (ב) המכה החותה אין לו
עון רליה: (ג) כן פי' רפי' ו"ל דמייס לו
כחי הוו **חפוג**: (ד) אם נוגמר שמיין הוא
מדמים קיס, אך נפרע **הייט דמייס** ואם פי'
טהיר מיתה, וכן תיובע טט נבר חיוב קצולן:
יב': (ו) ספי' חפר: (ז) פי' אין לו היוב מיתה נמי
כמו שהילך כחוב לט: (ט) פי' הוּ נושא כל הכלבנה
ל לט וכלהורי טט: (י"ג) פי' אין מי טיבקע דמו
(ג'ז'ו)

בזבז רשי : קי) מכון צבאי מסלן כנכילה, מכילתו פירוי, נ"ק י, ב פס' י ייקוט זמ"ג : קי(מילוח פירז, נ"ק פס ב, הופתול נ"ק פז, ילקות זמ"ע, פס' י, ופיין זמ"ג פ"ל ז, פנס חמל: קי(מילוח זב נ"ד ז, מוקחת יב ייקוט זב, פס' י: קב) וגמילוח זב נכויה ייס וצין נ"ק פז ב פס' י ייקוט זב:
א) פין פיכך פג ט :

אנן עזרא

לא יוכל לנגבו רק הרגיל יותר באותנות הנניבת
והגאון אמר בעבור הגוכ שיבא לבעל השוד
יותר מהשלה כי בו יתרוש (פרק) : (פיה"ק, יישלם,
ארבע צאן, אולי יפהר (פרק) ואם היו חיים
ישלם שנים (פרק) ויתבין שיעשה תשובה להשבה
הנניבת (פרק), ומונע השוד חטור בצדור שני דברים,
האחד כי נבנת השרה קלה והוא ישאנו בסתר (פרק)
והשני כי בשוד יתרוש האדם, ובганב שורו יזקנו
רב (פרק) {טה} ;

א אם במחתרת ימצא הנגב, בלילה (ט) כי
ביום לא יחתור, והכחוב הבא
אתריו לעדר „אם זרחה השמש“: ופי אין לו
דמים. אין על הורנו שפיכות דמים (ט), ויש
לעתה סן הטעירים דמים חיים (ט), אם כן
מה הוא איש דמים (שיב טז ח) (ט) דמו בו
טשטש, חתר בחשך בתים (איוב כד טז) (ט), ואחר
זהחותר בלילה יחתור, כי ביום לא יוכל, כי ביום
הנגב במל הבית, על כן אין לו דמים (ט) ודמים
(שם יוז יד) ונקרא בן בעבוד היותו אחר, והוא גוטל
אין מי שיבקש דמו לנואו (יח) [כ] ואס בצל הבית

סְרִגְיָן אַרְ

המשמעות של דברי רשותנו: [טה] יסודו נפ' מה מכת' סג', כתוב, כי תשלומי נכסת פנקי כופיף לו מהד מסני בגינויתך קילך יותר, כי כהן ירעו מוקנחים וכח העש. להיפך לטעמם, ווותרג מס שטרפצל לנוננס פוך כלילך, גמןך כנקר ירעו מפוזרים מהר וויל היפצל לטעמם ותרכז כס סגננס:

(א) וסדרל כבינ פלו כזה, וכחוב כי עטנו נטלה, כי כודי דמים כמו חייס, כי הדר כויה כהפטן, חייט דמים, כי תליך קילך, ופניט גוף דמים, וכן דמיו כו, כי מליכת קילך, וככוננה בפינט דמו ומיתחו חיינס תליך חילך כו, וכן ולג' תביס דמים כביגין (דב' כב' ח') פכוואט בעינט דמים, האן אין לו דמים חיינס מליכת הנכס, אך כיו כמוצמפה וכו', ווועטל כטהיגמל כס' כס' ובלאיחריו כויה כגענ, ולגו נפל כבנית, והיא טפס אין לו דיזיס, איזו נאיבג כהן חלטתי: נפל דס, האן כויה נחביב כמות, וויא סכלנו גנילט קניין קעל, וכן כויה דנט לרבי אכתע, אין לו דמים, אין זו כל'ת, כיון דנט לרבי אכתע, אין לו דמים, אין זו כל'ת, סלי כויה כאת מפייקו, דמים לו כויה טוח, וליאחכ כויה אויס ישדרנו כען כבנית: (ב) וסדרל סוכיהם מוס מס סכתוב סת' זעל כפ' כקהל ווועטפס אין מי זינקע דמו (ג) וכן סס פוי סחיב מיטכ', וכן ת"ה סס קעלאה ה סיטיליגנו: (ה) מה סכתוב דמים גאנזון רזיס הכל ערער לימות טנאלט: (ו) וכמקה"מ "זרו כנ" וויאן למעלא

ימצא הנגב וההה ומה אין לו
דמים: ב אם זורתה המשמש עליון
דמים לו שלם ישלים אם אין לו
ונמבר בנהרתו: ב אם הימצא

אנו עזרה

בכל מקום לסתה לא הראיתם שהיתה חותר (יב) (ג) : ב אם זרחה המשמש, שלם ישלים, שב אל הבתוב לטעלה חטשה בקר ישלים ונוי (לטאליה בא לו) (יב) כתו לעת נבריא (שם שם ח) (יב) ואף לאטהך תעשה בן (דברי טו יז) כי הוא שב אל הפטוק העליון .. העניק תעניך לו (שם פ' יד) (ט) : וنمבר בנגנתו . בעבר נגנתו (ט) : (פיה'ק . וטעם שלם ישלים . שב אל הנגב החוי שאמר בעדו שלם ישלים שור (ט) וنمבר בית דין יטכרנו , והיה נתכן להטבר כדי נגנתו (יח) לולי שהיה קבלה ביד אבותינו כי לא יטבר עד שתהייה נגנתו בוגדר שומתו (יט) גם הוא הנכון ותאמת) : ג אם המצאה . זה הפטוק כולל כל בהטה (ט) חכמים קיבלו (ט) נורית הבתוב לתשלומי אקי נפקות : רטיים לו . כמו סול מסוכן : שלם ישלים . בגנוב ממון בגנוב וחילכו חייכ נפלת עלווי י) לך לו טעה החלטת לומדי וכאנך צעל שכית נגדו סטלו צו צלא יקלגוכו יאיס לו אין בגנוב כס כה על עסקי המצאה המצאה בידו . כלקו צלא מכח

קרני אור

לדעתן גוֹלֶל: (יב) ובמקרה"מ נוקף טול מה' ויל זומס כפסוק תמלנו הרכזוניס בכח חוויל לנוכח: (ג) פין יכל מושך והין כן דעת רכישת חינוך (בכיוון כפל מגיד מזנכח צס) ונדרס (ככוס"ע ל贛ת להורגך השכס לקורנו) והנה כת' זיל יפרס פה אף שאות כיזס וליה הרחו לו טבהה יותר, רק תקלב (לד מט) בכיוון לרינו נחיי כלו כוכלת צמו, וכן פה הג' בזאת מקומות מילר לו זמוקס טמיין אנטיס וזה היה במקומות מילר היה שנטפככ צס עד הקקל דמיס לו, מיזכ הין לו דמיס ורסלי בעל הסית להמיתו וכן הוה במקילה, וכן הוה דעתה הכרמץ' (הלוות הנכחה פ"ט) זלא יהלוק כו' יוס ולילך ועיין קריי הול': (יג) כי נזה הכתוב היו מדבר בעניין שנכח אלה במנין הערינה כהפר אמר דמיס לו, ח"כ מה טהמר זלט יפלס כו' על הכתוב למעלה "המזה בקר יפלס": (יד) זלא ימסול למכרה, שב אל טחוב וליה חול הלחון. (טו) וכן פי' הה' זאל צס כי חיין ההזה נרכעת': (טו) הסית היה במקומות כטנור, פי', וליה כטינור נגנתו חול דוקה צס טניס, ועיין היה יט': (ו) זאל יפלס תחת האול': (ויה) פי' צעד כמה שנכח: (ויט) וכן כו' (מכילתא פ' יג) ר' יפהה חומר אה גנט ספות מהה צאוכו היו נמלר, יותר ממה שצוא כרכוזות צוק במל הנכח, אה רנה למוכר ימזור, וכן להו כותב לו טנער, וכן בג' (קלוזין יט ח) לר' חליימוד אה כיה גניינו כנד ממכט נמלר, וכן להו ושין התחז'ת מה טהיר נזה: (כ) זכפל וליה צור וטה כלבד, וה' לד' וכו': (כט) פי' הצל מכמיס קיבלו

מקוב רשי: ב) עין מילתו פ"ג, סנד' פנ' ה', ילקוט זמ"ב, פס"ז מדרש הגדה: ג) שם ופס': ד) פין מילוח שם בגדי' שם ופיין ל"ז' שם, פס"ז: א) פין קלני הור כטלה ה': ו) עין כלמנ'ן מה נאפיה פ"ז ומין נס' יה"ל ונחורה'ג נתיך פ"ג, ונלחומ'ב מס פ"הלו כה' וכלה'ס ז'ל כהליך נס פ"ס, וסת' ר' ר'יל (ישرون מה' ב' ג') כתכ' כי סדי פה ה' נמל'ת ה' תhalbוד ול'ו נמלכת', ול'ו ניונ'ס, ומ'צ' דחק ר'ט' ז'ל נפ'ת' צהונקלם לפק' ה' זט' חאלם, אך האIRON ביט' פ'ג גווחה'ג מטענת' כת'ו', וכן קיתס (פ'ג' ל"ז' ז'ל, וכל'ל'ת' הם עיני דטהרא (כל'ס' ז'ל'ת') נפלת פלווי, דקיינו' ה'ס' סילת יהיל ה'לו דמי' ה', ועינ' דסיכלה כו' כמו לקיני ה'ט'ס' פ"ס':

רשי

אין לו דמיים. אין זו רלייחס סלי כוּה
כמפט מעיקלו. כלן למדפק טולס הא כה
לקלגך פאקס לשרנו זול לקלגך כה ב)
טאcli יודע כוּה טהיין חלס מיטמיך גלמו
ולווחט טנטילין ממונו צפניז וצוטק לפיך
על מכת כן כה טהס יטמול בועל קמנון
כגנו ייגלגו ג): (ב) אם זרחה השמש
עליו. אין זה הלא כמיין מקל הא בROL
לך פדרבל טיס לו טLOSEס מהך קאטס זה
טהוּ טLOSEס צוֹלטס קר פזום לך טהיינו
כה ליגלוג ד) האילו יטמול בועל קמנון
כגנו כגון הא שחותל לנוגוב ממון רבן
וילווע טראטאי טהוב על רבן ותינו כה על טע
ויליחס שיין הא ייגלגו בועל טבית ה)
מייטה. ואונקלום טטרגס הא עינן דטדייח
טהס מלחוּכוּ מליס קולדס טהוּ בועל טבית
דמיים לו הייך עליו הא קרגו טמיהחל טיס כ
פזום וליה ייגלוג הות בועל קמנון: (ג) אם

אונקלז

שמות כב משפטים

358

אשר בחרה ישבח בידה
נגבטה מטור עד חמר
עד אמר אכן מין על
תדר תרין ישם : ה ארי
יאכאל גבר תקל או ברם
וישלח ית בעירה ויבול
בחקל אחר שפר חקיה
ושפר פרמה ישם :
ה ארי תפוק גור ונשכח

תפָּצָא בִּידֹו הַגְּנָבָה מִשּׁוֹר עֵד-
הַמּוֹר עֶדְיָשָׂה חַיִים שְׁנִים יִשְׁלָם:
סְלִישִׁי דִּכְיִיבְעַרְאָישׁ שְׂדָה אֹזֶ-
בְּרָם וִשְׁלָה אַתְּ-בְּעִירָה בָּעוּרוֹ קְרִי
וּבְעָרָבָה אַחֲרָמִיטָב שְׂדָהוּ
וּמִיטָב בְּרָמוּ יִשְׁלָם: סְהִתְצָא

רשוי

ולא מכר (ט) : משור עד חמוץ. כל דבר
בכל מטלומי כפל בין כסיך צו רום חיים
בין טלית צו רום חיים (ח) טלי נחמל
בקראח החל על זה על קלמה על אל חקרה
ונגו' יקס סניות לרעלו : חיים שניים ישם.
ונגו' יקס לו מתייס הלא חיים הוא דמי
חיים (ט) : (ט) כי יבער. את בעורה. ובער.
קולס לסון בסמה כמו חכם ובעירנו (ט) :
בי יבער. يولיך בכתומיו נסלה וכレス טל
חכילו ויזיק חומו בקהל מקטה הלו هو
בשלם ית בעירה הוא בכיעול (א). ופילסו
רבותינו וסלח סוח נוקי מדרך-כך רגל.
ובעל סוח נוקי סגן הולוכלה ומצעלה (ט) :
בשדה אחר. נסלה טל חיים החל (ט) :
מיטב שדהו ישם. קמין הפת סוקן ויחס כל לוט
מניעב צדוקיו (ט) חס טיח נוקו סלע יtan לו. למדך בכתום
סקוקין טמין להס בעילית (ט) : (ט) כי תצא אש. חפלו מעלה (ט) :

יהל אור

קיילו : (ט) לשם טicho הוא מכורו : (ט) וכן פי
רשי ויל : (ט) "מהכין הכלד הנוסף" וכן
בין הסpiel ועין קרי הור : (ט) פ"י נסלה
טל חרס החר, וכן פ"י רטי זל "נסלה טל חיים
החר" מפני סריין שדה בסיס נקודה בסולם
סיל סמכה, ומפני שחר המתואר כסוף מלת
"חדס" והינוי תוחר לסהה, טלית היה כן, כי
לו נקדו בזלה כמו, אלו תלci נלקוט בזלה החר
(רות ב ח) וכן ת"ה נמקל אהמן, ר"ל נסלה
טל חרס החר : (ט) פ"י ז"י סירות נכסים,
והכר מלת "פירות" הף וכער נסלה היה בעירה, וכן סה"ז
במלת בעירה מקום ויזו, כאוילסרי לנפן עריה (ברוך מת יו) : (ט) מכין הפעיל : (ט) כמס"כ וסלה,
בטעוכס לנכת בס, ועין (מקילתך פ' יד) סומה למזו מס' מרנו קרלו : (ט) סלה
כיה לצלס לו קרקע יtan לו שוה נוקו מיטב סדרתו : (ט) כי סלה הילו הכתומות מן המיטב :

אבן עוזא

אדבעה והמשה בשיר ושה בלבד (ט) :
ה כי יבער. נב זה דבק. באשר לטעה
שהוניר טיבא הגז על יד השור, ואומר
כי יבער איש טורה אנחנו ובעירנו (בטדי)
ט (ט) היה מהבנין הדרונש (ט) (ט) :
ושעם ובער בשרה אחר. אדם אחר (ט)
ובטודו אתה בערתם הכרם (ישע) נ יד) (ט) :
ופיה"ק. כי יבער איש. רעה, טורה ובעירנו
(בטדי, ט) ונגידו (ט) בהבנין הכבד הנוסף (ט) :
ובער. מ dredos, וכן ואחים בערתם הכרם (ישע) נ
ז) ובגבור שהיא פoid (ט) אמר הבתוב מיטב (ט) ואם
אין לו שדה והן לו דמי שדה טוב משדה רעהו (ט) (ה) :
ה כי התצא אש. נס וה דבק. כי ידבר על
זק השדה, ושם המבער אין כטו יבער
נק השדה, ושם המבער אין כטו יבער
ה שדה, ושם המבער אין כטו יבער

קרני אור

מזה יט (ט) מ"ט בימי ח' (ט) מס' צרכוב גפי' הרכבת
ויה טכניין גאנטס ליטן טס, ולטוי לבניה (ט)
בנטוג ניגוג הקול (ט) מהכין כגדה הנוסף. וגער מהדונוב,
הה'יך גדקטי גבאי רהנ"ט ג"י, ומלהתי כחד מטה
(ט) (ט) ליטל יעד) כחוב נס, ויכעל מלטן ולחמת
זערינו מאין פכד, וגער גבאי לחם גאנטס, רק טוח
טאנין גאנטס וכמוה ויחס גאנטס פכלס, ובחל עאנטס
בנטה קס"ל מלהתי "ואמאר כי ינער זיון מגודת זיהנו
זערינו זטב לאט החר) מהו רק טוח מהכין גאנטס
וכאטו ויחס גאנטס פכלס (ט) (ט) (ה) עין (מלטה פ'
והכר מלת "פירות" הף וכער נסלה החר, הדר החר, וסלה היה בעירה, וכן סה"ז
במלת בעירה מקום ויזו, כאוילסרי לנפן עריה (ברוך מת יו) : (ט) מכין הפעיל : (ט) כמס"כ וסלה,
בטעוכס לנכת בס, ועין (מקילתך פ' יד) סומה למזו מס' מרנו קרלו : (ט) סלה
כיה לצלס לו קרקע יtan לו שוה נוקו מיטב סדרתו : (ט) כי סלה הילו הכתומות מן המיטב :

ט (ט) אבילתו בס נ"ק סד ב' ילקוט זמ"ג פס"ז : ח) נ"ק ב' ב' : ט) לט' פצט הכתום תיים נס'ז אלו גלעטום
אמנו, הטל לט' זה המדריך נס'ז לט' החרוי חיים בנים, לאלו מאבלים בערת הנבנה, דס'ז חיים זי
דמי חיים : (ט) גמ"ד כ"ד : ט) וכנה טלה דבנות ביטול גמוקס זה, גלט לט' נס'ז נס'ז גג'ת גג'ת מלחמות וגעילו : (ט) פין נ'ק
ב' ב' : ט) ובז'ה טל נס'ז מבדה מונה על כסמיות ופי' בלוט הילל פול נפל בערת, עין יהל הור הות נ'ק : (ט) פין
נ'ק ז' ב' : ט) וכס' זלט זל זון : טו) מגילות פ' יד, נ'ק ב' ב' פס"ז : טו) גה לעאלך בערת נס'ז הכתום הילל מלחמו

גמתקין פין מילת פ' יד, ילקוט זמ"ג, פס"ז, ופי' יהל הור הות נ'ק :

שםות כב משפטים קפ' 359

אֲשׁוֹבֵת כְּבָשָׂמִים וְנַאֲכֵל גְּדִישָׁ
אוֹהֶקְמָה אֲוֹהֶשְׁבָּה שְׁלָמָם יְשָׁלָם
הַמְּבָעָר אֶת־הַבָּעָרָה: סִיכִּיתָן
אִישׁ אֶל־דָּרְעָתוֹ בְּסֻף אֹזְבָּלִים
לְשָׁמֶר וְגַנְבֵּב מִבֵּית הָאִישׁ אַםְ-
יִמְצָא הַגַּנְבָּב יְשָׁלָם שְׁנָים: אַםְ-
לֹא יִמְצָא הַגַּנְבָּב וְגַנְבָּב בַּעַל־
הַבָּיִת אֶל־הָאֱלֹהִים אַם־לֹא שְׁלָחָ

אונקלוט

בובין ניכר גדיישין או קטנא או מקלה שלמא ; שלם ד אדי קית דלקתא : ארי יטן גבר לחרבה כספ או מנין למטר ויתגבעון מבית גברא אם ישתחח גנבא ישגמ על מד פירין : אם לא ישתחח גנבא ויתקבר פרי דיביגא זיקדים גיניא

אבן עזרא

איש (ס' ד) אעפ"י שם מבני אחד, כי טלית אש תורה עליו, וזאת הדרך richtig בלשון הקדש לאמר סלה שוה, והוא שני טעים בטוטו בלחמי החמור חפור חטורותים (שופ' טו טו) (ט), רוכבים על שלשים ערים, ושלשים ערים להם שם (ט), וזאת השנית ערים (ט), והעד, להם יקרו חות יאור (שם) : (סיפה), כי תצא אש. בעבור שלא נשמר להסיד הקוצים יונש, ואם אין טויד (ט) על כן החל כי תצא (ט). ובא פסוק התבער אחר כי יבר איש, והוא דרך צחות: גדריש. האיות (ט) הקטה. טרם קציר (ט) או השדה, בעבור הזורע (ט). והקדוטוניס העתיקו את כל אשר בשדה שיש טנהגו בו להיות (ט), וכן סטומל כזו סטו כעל סכית: ונקרב.

קויצים. קלודונ"ט גלע"ז: ונאבל גדייש. טלחכם בקוליס עד קגניט גנדיס לו לקטס כמחוגלת בקרקע: או השדה. טלחכם לת גירו ולרייך נceil חומס פעס צניא (ט): שלם ישלם המבעיר. חע"פ סקליק בטור טלו וסיה יהה מעולם פ"ז קוליס טמלמה חייכ לטלים לפי טלה סמל מה נחלתו טלה תלם וטזוק (ט): (ט) ונקב סבית האיש. לפי דרכיו (ט): אם ימצא הגנב. יטלים גנבן טניס לבטלים (ט): (ט) אם לא ימצא הגנב. וכן סטומל כזו סטו כעל סכית: ונקרב.

ידבר להשלים שיטפי הנויות (ט): (סיפה). בסוף או כלים לשמר. הוא שומר חנם (ט) גנבן באמת, או השוטר אמר כן (ט): אין אם לא שלח ידו. תורה כי ונקרב בעל הבית שבואה היא לפ"ז הדינין (ט) על כן אחוריו על כל דבר פשע שפשע הנשבע (ט), או ישועה אטר, כי פשע הוא שיצא מרשותו, כתו או תפשע אדרום סתחת יד יהודה (ט'יב ח' ב'ב) (ט), והנה על כל דבר פשע בועל הבא אחוריו (ט) וכל דבר שיצא מרשות הבעלים,

יהל אור

(ט) פ"ז נלמי כל חמוץ עצייני ממורים חמירים: (ט) וכלהzon מלפון עיד פרה: (ט) וחונשי טפוח: (ט) וחונש ותינו מתכוין חייכ: (ט) וכן קו (מכילה) לט' יד למא כי חלה אך, חלה כל הכתוב לטעות מה קלהון, וכלהון מתכוין כמתכוין: (ט) קו תכויה קלוון מונדצת על פקרקע: (ט) (ט) המונכרת לקרקע וטומדת לקלור, ונקלות אתכלה קולדס טקלות קמה, לפי סטייה קמה כלהון כלאות: (ט) שכהויה נמהה גלה נתכאל פלין: (ט) טין (מכילה) פ' יד, ציק ס, א: (ט) רוזל חמרו (כ' מ' ג' ז') ל' סומרים כס, סומר סבר, גאנל כל הכתוב זהה להוילט מלמר כומר מנס, סומר סבר כוואל, וגאנר, ודיניאס כלני, סכל טפנה טיסיה לאלס עס חבי�, גין

טק'ב רשי: ט) כנון פסitos זה תוווט (אייפס; ואכח החות פהו ונתקזית פד זנווק לחרובה פזס אהכת, פין כ' פ' פ' פ' :

אונקלזם

শמוֹת כב מִשְׁפָטִים

360

אם לא אוישיט זלה בטה
דמסר ליה חברה: ח על
כל פתרום בחוב על תור
על חמר על אפר על
כוב: על כל אבדתא כי
יימר ארי היא דיו לקדם
היניא ייעול דין פרנידון
היא יתבין היניא ישלים
על מיל תרין לחרבה:

ירשען אלדים ישם שנים

ידו במלאת רעהו: ח על-בל-בל-
דבר-פשע על-שור על-חמור על-
שה על-שלמה על-בל-אל-אבדה
אשר יאמר ביריהו זה עד
האלדים יבא דבר-שניהם אשר
ירשען אלדים ישם שנים

רש"

אל הדיין לדון עס זה וליקנעם לו סלא
סלח ידו בטלו (א): (ח) על כל דבר פשע:
סימלו סקלן בזבונתו סייעו עלייס סלא
עלמו גנבו וירקוטו חלשים על פי כתulis:
ישלים שנים לרעהו. למדך בכטוב בזבונען
בפקdon לומל גגנכ סימנו ונמלו סלא עלמו
גנבו מצלס תשלומי כפל וליימי בזמן
בנטבע וחיכ בלו טריס. סך לר.
ונקלב צעל הבית אל החלשים. קלייב וו
צבונה סיה. מהו חומל בזבונען הוא חיינו
אלח לדין שכון סכח לדין וכפל לומל גגנכח
מיד יתמייב בכלל חס כל עלי טהור צירו. נחמל כלון סלימות יד ונחמל למטה סלימות
יד צבונען כי מיה צין טניכס חס לה סלח ידו מה לפן בזבונען חיון בזבונען (ב):
אשר יאמר כי הוא זה. לפי פצוטו חכל יחמל כעד כי כו ושה סנקנעם פליו kali

יהל אור

צין צומר פכר. צין צומר מנט מהר ימול
המלח כי הו וו, רונה לומר פך פיך קלדר,
והמלח חומר נחפן וו עד אלחיס יכה דנער
טניכס: (א) חסר ירישון קלויינס עפי פדים
יסלם ניס לערוואו: (מח) צעל הכסף יקריך לה
כעל הבית אל הקלויינס, ווינה הכתוב צעל
הבית 'להצומר טניכס מרכותו, מוס טיט לה
טיט, טהמפיקד הפקיד נידו, וכן תיוכעט
ויתקריב מרוי צויה לקס דיבעה: (מע) טט
טיט הא' ויל, כי פ' מלחה מה צויכל הולס
לעשות בכחו וברשותו, גס הממון יקריך כך כמו
הס נס לה צלח וו נמלחת רעהו: (ג) וויל יורה
על בזבונען, וכן כו דעת רשי ויל וכן פ'
כמלו נחאי' וטינן. ברכץ' וועוין קרני הור:
(ה) פ' מה בלמר, חס יתלה הגנכח יאלס זיין,
לכעל בקס: (גכ) וכן פ' רט' זיל גט' פצוטו
חסר יחמל העד כי הו זה סנקנעם פליו kali
הו אולק: (גנ) מלת פטט כולל כל הופני מהה,
נס פטטו צעלת ידו סלא כגען, חס יטוט ביטס אלמור
כפו סלהר זה, וטינן כל'ג' טטמל ג'ג פ', וכחכ
בגס כת'ג' הייט סונכ מא' טמאנס צמלת חס לה סכח ווינק'ו גט
לה סלח יד, חור סול פ' בטתקינה טיטה פ' הויג' סנופט פיע' ווינק'ו גט

אבן עוזרא

בין שננגב, בין שאבדה וכחשה בה ולא הוודה (ט):
(פה'יך). ונקרב בעל הבית. בעל הכסף
יקריבו אל הדיניין (ט): במלאת רעהו.
כמו לרגל הפלאה (ברא' גנ' יד) ושם
פרשתיו (ט), וטעם אם לא יודת כל
השבועה (ט) (ו) ישם שנים יבאל הכסף (ט)
ואם השיבר ישרג לו מטנו יכח שנים מהנגב:
ח אשר יאמר. העד כי הוא זה (ט): אשר
ירשען אלדים. אם ירישען האלדים השומר
בי הוא עצמו גנבו, או בחש האבדה שצאה
ונעשה נגב עליה: (פה'יך). על כל דבר
פשע. יש לו שני פירושים, האחד עלי כי דבר
שיטש אדם ווינבנו (ט) והשני כל דבר שיצא
מיד יתמייב בכלל חס כל עלי טהור צירו. נחמל כלון בזבונען חיון בזבונען (ב):
אשר יאמר כי הוא זה. לפי פצוטו חכל יחמל כעד כי כו ושה סנקנעם פליו kali

קרני אור

יל (ג'ק ו' ב') פלונתחס צוה יה' בלאו כל יוק וו'ין
פלוטו כל מוק: (ו) עין יכל הור, ופ' ז' כתוב בז'ל
בקנות גלול טטו סלומלייס כן, בפיו כל 'הס נ' ג'
בז'ל בזבונען סניפס (ח'יך וו' נטול), כנוו, חס לה
כלחצ'ל דכלהס בז'וון כהמ'ס לבס (גמ'ד יד כת' ח'
לה' כלחצ'ל דמיטי כן פיה (יבט' יד כת'). וכן הוה
בככית, כי כל כהומל 'הס נ' כוונתו נך וו'ך וככינס
לי חס לה' פביחי, ח'ו חס לה' הפעס נך וו'ך וככינס
כלחצ'ל פטט בז'ומת פטט הוא יעסס נך וו'ך, וככינס
בבככונס לנטול הומלייס 'הס' בז' מלה 'ה' חס
מוחט ופ' דלון נפל, וו'ס ה'ק' אכל ח'ב נ' (גמ'ה'
יל כת') בז' לח'ת, חס תבוקל לי (פס כת' כת') בז'ה
טפוקו לי ווינס כהלה, וה'ס כהמ'ו חס לה' בז' ז'ו.
חס טיטס כבונגה לבז' בזבונען חס' כבונגה טיטס בז'ה'ז'
בז' לח' ידו נמלחת רטז, נפיכ' יומל כי ח'ז' חס לה'
סאמז' כהן לבז' בזבונען ה'ל'ג' אצטמו, ה'ל'ג' סאמק'ל ק'ל
וינק'ו וינק'ו נטט אכל אכנית ה'ל'ג' הא'ל'ז', למ'ן יונכל' הא'
לה' ז'ל' ז'ו נמלחת רטז. וויניז'ו כה' ז' ז' פ' ז' ז'
טונס, ה'ל'ג' נחקי'ת סטפיטס ולפי' ייחות טויס, וו'ס
טונס, ה'ל'ג' נחקי'ת סטפיטס ולפי' ייחות טויס, וו'ס
טונס יטוט צעלת ידו סלא כגען, חס יטוט ביטס אלמור
כפו סלהר זה, וטינן כל'ג' טטמל ג'ג פ', וכחכ
בגס כת'ג' הייט סונכ מא' טמאנס צמלת חס לה סכח ווינק'ו גט

טוקוי ובאווי רשי': (בא) מפוגתבזס ד'ג' פג'ג: (בב) אלולת צט:

שמות כב משפטים קפה 161

**לְרַעָהוּ סֵטֶכִיְתָן אִישׁ אֶל-רַעָהוּ
חַמּוֹר אֹוֹשָׂור אֹוֹשָׂה וּכְלִיבָּהָמָה
לְשִׁמְרָה וּמִתְ אֹוֹגְשָׁבָר אֹוֹגְשָׁבָה
אַיִן רָאָה: שְׁבָעָת יְהֻודָה תְּהִיאָה
בֵּין שְׁנֵי הַמִּזְבֵּחַ אַסְמָלָא שְׁלָחָה יָדוֹ
בְּמַלְאָכָת רַעָהוּ וּלְקָח בְּעַלְיוֹ וְלֹא
יִשְׁלָם: יָא וְאַסְמָלָבָא יִגְנְבָה מִעַמּוֹ**

אבן עוזרא

מתחת רשות בעליו כסעם ויפשע אדורם (מ"ב ת' ב'ב) (ט'ו): על שור. ואחר שהוכיר בתחלה כסע או כלים, אמר כי גם כן משפט שור וכל אבדה, ואם ימצא הנגנב בידי השומר ישלם שנים, כי הוא עשה עצמו גנב, וכן על האבדה שלא הודה בה, וידע לטוי. הוא (ט'ו): וטעם אשר ירשיען אלהים. את הנגנב או בעל החיטה הוא אשר הטעיא בידו האבדה: ט כי יתן. זה שוטר שכר (ט'ז): (פיה"ק). חמור או שור או שה וכל במתה לשטמר. זה שוטר שכר, והוכיח עט שוטר חанс כסע או כלים, בעבר שאין טורה בשטרות (ט), וחדר כי שוטר שכר, והראשון שומר חанс שאמר ישלים לעלייו (ט' יא) (ט'ו), והראשון ונקרב (ט'ז): וטעם ומית. על פי השוטר (ט): נשבהה. שלקחו נדור באנונט (ט'ז): י במלאתך רעהו. בטו לרגל הטלאכה אשר לפניו (בראי' לנ' יד) (ט'ז) ולא יכח טמננו רק השבועה (ט'ז): (פיה"ק). שבועות ה'. היה בשרה בשרה בין שנייהם: ולקח. המת או הנשבר (ט'ז) ולקח השבועה בנשנה (ט'ז):

אור

כן סמתק: (ט'ז) וכן קו (מכילתא ס' טז) סמכ�ו לסתיס, פ"י סוללים מזווים, וכן פ"ז רס"ז: (ט'ז) הכוונה צפקdon טמבר בירו, וכן ת"ז במא דטמר ליה הכריה, והויליך פפקdon בלאון מלוחכה, ... עיין חות מת: (ט'ז) ולג' יטלאס: (ט'ז) וכן הום (מכילתא טז) ולחת צמלוו מרhn חלומו צפקdon הצענו, וצמיריה כו' חינה להלן בסכ"ר: (ט'ז) סמייכו הכתוב לאסס על הנגנבה: (ט'ז) ואל טומר חанс חמר ונקרב געל הכתיה. אל טקוחה הנגנבה וכמ"ט (כ"ק י', ב') טקורת נגלה באלטס ופטרו הכתוב מהגנבה: (ק) הסומר יומר על הגזוק: (ט'ז) כי הונא לנטו, ע"כ יקמ' געלז

ט'ז רשי': ט'ז מכייח סס כ"ק קו ב' כ"מ ז' ב כתובות י"ה ט"ז, ופיין נרמ"ז וכלה"ס מה סכתכ נזה' ט'ז
ט'ז ס"ב רשי': ט'ז מכייח סס כ"ק קו ב' כ"מ ז' ב כתובות י"ה ט"ז, ופיין נרמ"ז וכלה"ס מה סכתכ נזה'

אונקלום

• ארי יון גבר לחברה חמר או חור או אחר וכל בעירא ליטר ומית או אחים או אשתי לית דחוי: מומטה די ליה במחה דמסר לה תברה ויקבּי טרה טגה מומטה ולא ישם: אם ארגנְבָּא יתגנְבָּ

ריש'

כו' חלך עד סדיין יכל דבר צניכס ויהקרו לסת עדות חס כקרים הס וילקיטו כטומר זה יקס סיס וויס ירטינו חת כטריס סטמלו זוממן יטמו הס סיס לסטומר. ולזיל דרכו כי סוח וס ללמד טלון מתייבין חוטו בזועה חלך חס כן פודס במקلت לומל קר וכך חני מיעכ נך וסמותל נגנְבָּא ממעי ב'': (ט) כי יtan איש אל רעהו המזר או שור. פלקה רלהטונס כטומלה צטומל חанс לפיך פטול צו חת טגנְבָּה כמו סכתוב וגונב מביית סחים חס לחו ימלח סגנְבָּה ונקלב געל הבית לנטזועס למלה צפועל טלמו בזזועה זו ופלחה זו חמו. כט'ט לפיך חיינו פטור חס נגנְבָּה כמו סכתוב חס גנוב גנוב ממעמי צלט חעל פל סחים כמו מה מעלו חס נסכל חס נטבש בחזקס ט'ז לסתיס: אין רואה. סייד כדבל כד: (ט) שבעת ה' תהיה. יאנט סקן כוח כדבליו וכוח לה סלה ב' יד לסתטט ב' יד וחל כר. נחנסת פיעכ בחולנסיס ב'': (ט) ולקח בעליו. הנטזועס ב'': ולקח הנשבר (ט'ז): ולקח השבועה בנשנה (ט'ז):

יהל

משילה בוגנְבָּה ווגנְבָּה: (נ'ל) סמלדו נו וילחו מרסותו: (נ'ל) יונסה ניכ עלייה: (ט'ז) צטומר סכ' מלצר טלון דרכ' לשטמר בסמות כל החרוס כ"ז נסכל, וסוא הייב' בוגנְבָּה והכלה ופטור צלונסן: (ט'ז) ויט טורה צטמירת הכתובה להוילן ולהכין נהאלין ולטאקוון, וכטפקdon על מנת לסומרן מנגנְבָּה וחביבס צפקdon הצענו, וצמיריה כו' חינה להלן בסכ"ר: (ט'ז) סמייכו הכתוב לאסס על הנגנבה: (ט'ז) ואל טומר חанс חמר ונקרב געל הכתיה. אל טקוחה הנגנבה וכמ"ט (כ"ק י', ב') טקורת נגלה באלטס ופטרו הכתוב מהגנבה: (ק) הסומר יומר על הגזוק: (ט'ז) כי הונא לנטו, ע"כ יקמ'

ט'ז רשי': ט'ז מכייח סס כ"ק קו ב' כ"מ ז' ב כתובות י"ה ט"ז, ופיין נרמ"ז וכלה"ס מה סכתכ נזה'

שמות כב משפטים

אונקלות

טעמה ישם לטרוזו : י אם אַתְּ בָּרָא יִתְּבִּרְיתִי סהדיין דתבירה לא ישאל ישלם : יג ואריו ישאל גבר מן תבריה ויתבר או מית מריה לית עטה שלמא ישם : יד אם מריה עטה לא ישם אם אגרא היא על באגרה :

ישם לבעליו : יב אם טרף יטרף יבאהו עד הטרפה לא ישם : כ יכ יישאל איש מעם רעהו ונשבר או מות בעליו אין עמו ישם ישם : יד אם רבעליו עמו לא ישם אם ישבר הוא בא

רשוי

(יב) אם טרף יטרף. ע"י חיש רעה : יבאהו עד. יכilo עדין לטיפה בחלונם וכפטור יג) : השרפפה לא ישם. חינו חומל טרפה לו יטפס הלו הטיפה יס טריפה סתום מצלם ויס טרפה מהינו מצלם. טרפה זוכח חלי ודוכ נחץ בח) וגמיה מצלם. טרפה זוכח חלי ודוכ נחץ בח) חינו מצלם ומוי ליחך יט) לדון כן טורי כתיב ומית לו . ז: נטבל לו נטבה מה מיתה קהיין יכול להילחן סדר ובכיה קהיין יכול להילחן לו : (יג) זכרי ישאל. בז' למחרך פל קוקול סתום חייכ בלהונסין לא) : בעליין אין עשו. הס צפלו סל שור חינו מס קזוחל במלוחתו לא) : (יד) אם בעליין עמו . בז' קזוחה צהוות מלוחה בז' סתום במלוחה שלימה (טו) : (פיה"ק) בא בשברו . בא יו זה

לחיות עמו בטעט טבילה ומיתה לא) : אס שביר הוא. הס הקוכר חינו סתום הלו סכל נז' בפכוו ליד הקוכר זהה ולזה בפכוו סכלו נסתמס ולחין לו מסקט סתום בטעט טהלה חינו לריך

ידה אור

בז' פ"ט: (ו) וכן טו (מלילת פ"ט) יניאפו סל, צפלו האנעה ולו יטס : (טו) נטמו מן הנגניות יכיא לאכז לו דרכ מאנגלס סאל לניות לו לעד, וכג' ומटורפים, וכן טו (מלילת פט) טהפרפה (כ"ק יט ה) יכilo פודס נגיד, מפלס מלון נקג טהפרה לו נזלה חייכ לטלים : (סז) ובכינוי דה סב יאל פל (נלה' מט כז) טרכו טוד' דס"ט נאכל טן אל הגקרף סאנטול ממנו יניאלו נז' למלוות בנטרפה ונחנסה ממנו : (סח) טים לחתונה מה יט לרוועה לאזיל כל כר מועל לאזיל כל נז' אוד קרני אור

בז' פ"ט: (ט) עיין חות טז : (ע) ווילט לטען סטאליל סל האול טהערין תט' במתו נטיגל כן פול : (סט) עיין חות טז : (ט) וכון כתב טרכס, צפלו לו עמו נמלכת חווה הכהמה לטפי בפסט : יותר מהרקיי פל ננטברת ומתה : (טח) וכון כתב טרכס, צפלו לו עמו נמלכת חווה הכהמה לטפי בפסט : (טט) עיין (כ"ט נז ב) וכון פ"י רט"ז ז"ל וכון פ"י טרכס, ומדריך מלכיס היפלו נמלכת חמרת, הס הווע פמו נמלכת פטוד כטומל מונצבר לו מות : (עג) פ"י סכיה סטאליל נמלכת סאנטול : (על) כן כו' גני' נמק'ג קהנות מטה וכון דמק'ג לויז' וכון כהומטי ווין מנטה תקנ'ג', וכחוומטי רט'ג'ג' נטיג'ט וועוד נטמא נדפסיס יט נקדחה הדר מלט בזריך וכני' אחר השלים : (טט) זיטoit

מקוב' רשי' : (טז) כן כו' גני' כ"ק יט ה , ונמלכת פטיז ליטול פטאלס. בגונס, ולפעת ד' נתן זט' יניאלו פט טרפה יולין

סנטלאס האל טאליס, ווילט פט כמו פט נטת יונכ'ט טאליג'ג' כ' טפיאוטיס ימד : (טח) מלילת פט'ג', וטס נט

טאנט ונטאלס : (טט) פ"י מי למת נחוך " לדון כן, החלק בין הלי נחוץ : ל) מלילת פט : לא) ואולא הות סטואל

טאנט בטומליס לחייכ טז פיען כפ"ע פיען מלילת פט : לא) פיען מלילת פט, נ"ט נז' ה, וט' נז' :

לד) פל אך הוועס זט' נטמא ד' צט' , גווע ווילט פ"י פנטו:

בְּשֶׁבֶרְךָ: ס טו וּכִידִיבַּרְתָּה אִישׁ
בְּתֹולָה אֲשֶׁר לְאִאָרְשָׁה וְשַׁבֵּב
עַמְּהָ מִתְּרָ יִמְהַרְגָּה לוּ לְאִשָּׁה:
טו אַסְמָמָן יִמְאָן אֲבִיהָ לְתַתָּה לוּ
בְּכֶסֶף יִשְׁקָל כִּמְהָרָה הַבְּתוּלָה: ס
י' תְּרַשָּׂא לֹא תִּתְחַיָּה :

אבן עזרא

הילקו צו מכמי יאללה שכורו שלקח (טו): טו אשר לא ארצה, כי המאורשה אעפ"י שלא נבעלה נקראת אשות רעהו (ט): מהר ימהרנה. כמו טוהר בעניין קשרו (ט) כמו אחר מהרו (טה) טו ד (טז) כי גורת מהרה לא תמצא בסעלים רק מהבנין הרוגש בכל המכרא (ט): פה יטלל. מהר ימהרנה (טז): טוהר ימהרנה. פסוק לה מועלם כמפעט חיט להצטו טכווב לה כמותה ויקאנת לה): (טז) כטהר הבתולות. טוויל קלוב כי כסף כל לטופס חתתולה ומוכב עמה בלחונים לט) סגולמר ונתן סוליט כסוכב עמה להבי סגולר (טז) כסופיס כסף ט: (יז) מבשפה לא תהיה. הללו מומת בגית דין ומלח זכריס ומלח חמיסים כסף ט: (יז) מבשפה לא תהיה. אין מבשפה. טעם להזכיר זה אחר הבתולות, כי הטעותם יתאוו דרך כשפים למלאות

קרני אור

כגדיס, ורכ"ז ז"ל פ"י, פ"ג צלל: [ח] ואלמן ז"כ צביג פלו"ז כוס, וכחכ לי עלי דילן ספצעת בכוכבה פל סגולות וסגולות טהון מחלת גמרושתו לילכי סגולין, ופס גוורת היל הנוק, ט"י טהונק יכול תמורה היכר, וכן כו"ז כתרנום ירוזלמי חיון חנירג הווע מלן פסידיה גלגריה, וכן דעת רמנמן: (טז) ולעתם קרמץ ספי מפסוק "היל

בדכתיים (לכרים כב כל): (טמ) סיתקער פמה לאיומה לו לאטה: (טט) זאטס פירוטו ג"כ מפינן קאואר סיתקער עס היל מהר: (ט) כמו ואלט טהר (טט ד יד): (טט) וכן פ"י אט כת' ז"ל, טוויל מנזרת מהר ימהרנה, סיתקער עס היל האמר: (טט) וכן חי"ל (כתוכות לה כ) סמואר המפתח קלוב חמיסים כסף כמו טולוים חיון ציניעס היל טהוונט לה יוכל לטחלה כל ימיו, והמפתח תלוי נס צו היס ירלה ליטט האורה: (טט) פ"י כי היל"ר וכח"ה הס מלא טלאה בה פפי" בוה פ"י טיהול זה כמורר הבתולות: (טט) כן הויל (טט"ז) וו"מ כטהר כמה ר', סגן מלון זוי דכספ", וככטלי התוטס' על התורה מצעי וולת צטס ר"י הקסיד, וכגה מוחרת הבתולות חמיסים כסף, והס חמיסים פלעים והפלט הרגנעה דינירין קרי מלון זוי לכתוכה דחווייטל, טהווע הויל הדריגר. (טט) כן הויל צנ' (כתוכות לט ה) המפתח נתן צלט דכרים והלויים הילכטה, המפתח נתן צטט ופנס וקינס, מושיף טלו"ז הווע טנוון לאת הילער" פ"י כי המפתח יטס ווילת הקנים הבנות והפנס, טהווע הילו הילמיס כסף דמי הבנות והפנס, האל הס קאם, וווע מיטס גוותס מפניע מה טנאנה מזה, וכחולוים יטס גס גפר: (טט) והמלר הויל

מקו"ב רשי"ז לה) וכוואקנו מכמי יאללה מהוקן צו הילד מיטס: לו) פין נ"מ לא נ, כפוגת גראם ול"ז: לו) עיין לריכ"ז מה בטפן פל רצ"ז ז"ל, ונגלו"ג בטפן פל אלמן ז"ל, וכחכ בטפן מילנס פל רצ"ז ז"ל, ועיין כמיין תלגנומל קליטיך לנילר צו: לח) מילגאף פ"ז, תיזכ"ט, פס"ז מדרכ טגדס, ילקוט זמ"ז: לט) פ"כ היל נס היל סידיפה מכילוח צם כתנותי ט וווח כ, פס"ז: מ) לדיל' כט כט ווילט הילכטה דינילין, כי מיטן זוי לכתוכה דחווייטל טטוו ספער קדיל, וו"מ כטהר כמה ר', סגן מלון זוי דכספ"ז:

אונקלום

טו וארוי ישילל גבר בתקופה דלא מארכא רישבזיב עטף קימא יקימעה לה לאנטז: ט אט מצבא לא יצבי אבורה למתנה להפספא יתקול במוברי בתקופה: י' תרשא לא תמי: י'

רשי

נמלחנו צו מכמי יאללה שכור הילד מיטס לה) הרע בעבור שכורו שלקח (טו): טו אשר לא ארצה, כי מיליל הומל כסומל חנס רצוי יcordה הומל כסומל סבל לו): (טז) וכי יפתחה. מיליל טל לבב על סטומעת לו וכן תלגומו וחלוי יטלל. קלול קלפון חלמי כפתוי כלצון פכלי לו): מהר ימהרנה. פסוק לה מועלם כמפעט חיט להצטו טכווב לה כמותה ויקאנת לה): (טז) כטהר הבתולות. טוויל קלוב כי כסף היל לטופס חתתולה ומוכב עמה בלחונים לט) סגולמר ונתן סוליט כסוכב עמה להבי סגולר (טז) כסופיס כסף ט: (יז) מבשפה לא תהיה. הללו מומת בגית דין ומלח זכריס ומלח חמיסים כסף ט: (יז) מבשפה לא תהיה. אין מבשפה. טעם להזכיר זה אחר הבתולות, כי הטעותם יתאוו דרך כשפים למלאות

יהל אור

הה סכטול וויטה מה רלונס גלניי טקר: (עו) עיין רצוי ז"ל, והם ז"ל יפלס שמלה בא חונרת היל הנוק, ט"י טהונק יכול תמורה היכר, וכן כו"ז כתרנום ירוזלמי חיון חנירג הווע מלן פסידיה גלגריה, וכן דעת רמנמן: (טז) ולעתם קרמץ ספי מפסוק "היל

בדכתיים (לכרים כב כל): (טמ) סיתקער פמה לאיומה לו לאטה: (טט) זאטס פירוטו ג"כ מפינן קאואר סיתקער עס היל מהר: (ט) כמו ואלט טהר (טט ד יד): (טט) וכן פ"י אט כת' ז"ל, טוויל מנזרת מהר ימהרנה, סיתקער עס היל האמר: (טט) וכן חי"ל (כתוכות לה כ) סמואר המפתח קלוב חמיסים כסף כמו טולוים חיון ציניעס היל טהוונט לה יוכל לטחלה כל ימיו, והמפתח תלוי נס צו היס ירלה ליטט האורה: (טט) פ"י כי היל"ר וכח"ה הס מלא טלאה בה פפי" בוה פ"י טיהול זה כמורר הבתולות: (טט) כן הויל (טט"ז) וו"מ כטהר כמה ר', סגן מלון זוי דכספ", וככטלי התוטס' על התורה מצעי וולת צטס ר"י הקסיד, וכגה מוחרת הבתולות חמיסים כסף, והס חמיסים פלעים והפלט הרגנעה דינירין קרי מלון זוי לכתוכה דחווייטל, טהווע הויל הדריגר. (טט) כן הויל צנ' (כתוכות לט ה) המפתח נתן צטט ופנס וקינס, מושיף טלו"ז הווע טנוון לאת הילער" פ"י כי המפתח יטס ווילת הקנים הבנות והפנס, האל הס קאם, וווע מיטס גוותס מפניע מה טנאנה מזה, וכחולוים יטס גס גפר: (טט) והמלר הויל

מקו"ב רשי"ז לה) וכוואקנו מכמי יאללה מהוקן צו הילד מיטס: לו) פין נ"מ לא נ, כפוגת גראם ול"ז: לו) עיין לריכ"ז מה בטפן פל רצ"ז ז"ל, ונגלו"ג בטפן פל אלמן ז"ל, וכחכ בטפן מילנס פל רצ"ז ז"ל, ועיין כמיין תלגנומל קליטיך לנילר צו: לח) מילגאף פ"ז, תיזכ"ט, פס"ז מדרכ טגדס, ילקוט זמ"ז: לט) פ"כ היל נס היל סידיפה מכילוח צם כתנותי ט וווח כ, פס"ז: מ) לדיל' כט כט ווילט הילכטה דינילין, כי מיטן זוי לכתוכה דחווייטל טטוו ספער קדיל, וו"מ כטהר כמה ר', סגן מלון זוי דכספ"ז:

וְיַחֲדָה **בְּלִשְׁכֶב** **עִם־יְבָהָמָה** **מוֹת**
יוֹמָת: ס ט זְבַח לְאֱלֹהִים יְחֻרְם

ב-ט

נקודות סא) היה שדך הכתוב בכוונה טנקיס
מלויות מכיפות טב): ריח) (כל שוכב עם
בהמה מות יוטת. בסkillc טג) רוגט
כנלכט טכלוּן גאנ דמיאס טס) טד):
(יט) לאלהים. לטעוד כוכבים. הילו שיפ
נקוד לאלהים (המ"ד גלי) כי לרייך
לפלס וילחוּן חיליס טכזיו טהמאל
לאלהים היין לרייך לפלס חיליס טכל למ"ד
די' ובית ולי' ממשימות נראז כתיבת
הס נקוד בחתוף טה) כגון מלך למדבר נעל
לרייך לפלס להיזה מלך : :
להיזה מלך להיזה נעל וכן למלכים
ולרגלים בחיל"ק לרייך לפלס . להיזה
והס היו נפלס כל מלכים ממשימות
זבח, על דרך העשט אינו פדר על
ונבעבור הנר ובתויב אחריו (ז) נארז זה,
כבי בן מנהג עם נברוי (ז) (יד) והגה ע"ז התנאי

הַלְאָנָר

הו מחייבים כפוף : (פנ) מפני שחייבים מל' הרוג יפותו
הנחיות ע"י הנשים הנקן מהוניותם הן מכונות וסעלן
ידי חכמתן ומעזיהם תפשטה הנערת ותתרלה כליהם :
(פח) לפי שרור גענצה הכספי נמלחו נשים ועין (מוראה
פלוי' מהח' הנ') : (פנ) וכן כתוב נסרתין הכהן
להפלגה ולע' לנתקה : (ג) עיין פי' ה' ז"ל (ברא' ג)
ו' (ד) ווילל חור היה קסב טס ואמלה פה
תולרעד : (ה) פי' ששה' לנתקה : (ג) כי
הו כדין למכבף קוכר שקיים מיתה : (גנ) והoxic
מכסהה מפני שכבשפייס מלווים בנסיבות יותר :
(גד) בפ' תוקה לנו גמאל, ונמניא (ויקרא כ כו)
על הפה, ווים הוא אהבה כי יקיה נס חוכם היה
ידעני מות יומתוי ופי' טס ה' ז"ל וטעם
לפoxic החה כי יהות הלחונות ביד הנשים יותר,
יכן מכבפה לנו תפיה : (גה) מכבפה : (גנ) לנו
וניר מכבפה מות תמות, כי החרمير בה להזיר
(גה) וכתח הנחון בעל העמק דבר, האילו למל
כנה לנו אדים ובי' כרודף : (גט) ווילוי יהוסף
בנהמה, ולזה כיהרה התורה כי כו' חייכ מיתה ומיתתו
כך) טיס לה פה לאישוק, ומס לנו נתקה מיתתס נ"כ
ג"כ על נקבות הטעוף, ובמקה"מ גוסף "ובכם' ע"ז
ווע' ווילאה ו' כליה' : (קג) לנו ישיח נך (למעלה
ברמאנ' : (קה) כן כו' במק"ג קהנות מטה
בבאהרי הוממים "בענור" ופעות כו' : (קו) נס

מקו"ב רשי: מא) מילתנו בס, כנכל' סוז, ימות ד ה, כלות כו. ב פס"ז יחות בס: מב) מילתו בס,
סיגל' בס, יומלוי סיגל' פ"ג כי"ג ועין קרי הול כעה יונ: מנ) מילתו בס, סיגל' נד ה ספה
קדושים פ"ג: טר) ויקלה כ יט: מה) לא כזוב:

אנו שורא

תאותם (ז) והוביל הנקבה, כי היא הנמצאת בכספי יותר מן הזכריהם (ח) : (סיה"ק. מכשפה. אמר ר' יונה כי ה"א נוסף (ט) ולא דבר נכונה, כי כל ה"א נוסף בשבות או בשבות התואר חזק טහוטים בעדרים בלבד הם פלילי (ט), על כן סכופה היא גקבה (ט) [ו], ואנחנו נדע כי מצפט זבח לאללים או זבחת אחד הוא, נ"ב ניכשפה, בין מצפט המכשף (ט) רק בעבור שחננים כיטפנות (ט) [יא] כאשר אפרש בפ' כי תצא לבלחה (ט), הוביל הכתוב כי (ט) זכר הוביל המכשף שם : ווסף לא תחיה, שהיא חיית מיתה (ט) [יב] ואם אין זאת המכשפת ישראלית אסר הכתוב למכור (ט) ישראל טמנה שום טהרה, זה עיקר שלא תנה לישראל שום הנאה (ט) : יה ב. הוביל בתחלת פתוי הנערה שאין לה דעתה, בס הוביל הבהטה שאין לה פה לצעוק בפי האשה (ט) והוביל האשה שיש לה פה לצעיק (ט) : (סיה"ק. כל שכב עם בהמה, הכתוב בדבר על זהות יותר (ט) ונ"ב מצפט נקבת חזוך (ט)) : ישראל, כי כבר הוביל עיז בדבור שני (ט) [ינ] וכי בעבורו (ט) נאר כל שכב עם בהמה,

קרני אור

מזהו" בפיו נאכלי לנו לנו הוח נאכלי מתיו נאכליות
בלי כבנמה ונכלי לעת: [ז] סאלת נבואה (כמלת אשף)
מן שופ בעניינו נ"כ כסוי והסתה כמו תר חתן ז' י-
יזוגני (ח' קלט י) וכעתם כלטיסס (לעטן; ככ)
טבטים כגעטים כסיג וכהטלט (כד' ז): [יא] וכן כות
ואכניתו פ' ז, כנד' ס' ח, ילוונט סנד' פ' ז פ' ג'
החל פאריך ולחוד קלהה לא' מס' ח' לא' אנטפה מפני קוז
ג'יס מלויות נאכניות: [יב] וכן כתוב במודה כפ' ז מכת'
גן, "ועוד מהמת נמי להר נטע לפלוג האניות, וזה
נילרכ' ג' ב' צפ' ז נבד או' או' קלה, וככל ולחוד היה מהים
או' היה האה, מס' ז' ז' ד' כמו זה לנו בתולן דכת
ונון צוותה, וככית זו רוכ החמלט פלייסס נטע: [ז]
[ז] ובלמג'ן סיג פליו כו' וכתח כי נעלמת כצכלות
כו' על עוג כלחו, וכךן מדרס פשונס ושמבפט טנטז
זו, כהבל פשה כליה תרחת ולא תנהף, כי הלא סס
נאכניות להבל יביס לפניות, וזה חייכ' חוץ מיתה, כי
ימבים מיחם ב' ז' [ז] וכו' בחר בבד' ז' כי נבעם בלב

לחותנו כלאו צלה נקייה חותה : (זז) צ"ל "לקנות" : (נ"ה) וכתב הגרון בעל העתק דבר, אפילו למל טהורין מוחקרים על הכותית, מ"מ לא תחיה מזום סכנה לנו כי גלס וגוי כרודף : (זט) וחוליו הטעו טהירוכך עס נחמה ישיה פניו ר Ci לא יזיך דבר לנעל חכמה, ולזה כירלה התחורה כי כו"ה חייכ מיתה ומיתתו נ"כ נקילה : (ק) וכזעיר הטעסה בנטלה כמלורטה (דנ"ר כב כד) טיט לה פה לנעוק, וויס לא נטקה מיתתס נ"כ נקילה : (קמ') וכחמה מלואה יותר : (קג') וזהו כו"ה ג"כ על נקבות השופ, ובמקה"מ גומף, "ונכם" ע"ז כבadies נטמנים, שבטיינו ברלו' מדס שרבע הווע זילא וה'כלת' : (קג) לא ישיח לך (למעלה כב נ) : (קל) צ"ל "הכתוב יהריזו" וכן הני" ברכמץ' : (קה) כן כו"ה במק"ג קהילות מצה זומק"ג דז"ו, אכן במנ"ט וכחומרתי רב"ג וכן נטהרי כטמיס "גענול" ומעות רוח : (קו) נס

מקו"ב רשי: מא) מילתנו בס, כנכל' סוז, ימות ד ה, כלות כו. ב פס"ז יחות בס: מב) מילתו בס,
סיגל' בס, יומלוי סיגל' פ"ג כי"ג ועין קרי הול כעה יונ: מנ) מילתו בס, סיגל' נד ה ספה
קדושים פ"ג: טר) ויקלה כ יט: מה) לא כזוב:

אונקלום

יְתַקְטֵל אֱלֹהֶן לְשָׁמָא דָבָר
בְּלֹחֲדָזָרִי : כְּרוּגָרָא לֹא

תונון ולא תעיקון ארי

٤٧

יג' ניר בארץ ישראל שלא ישבן עם ברביה,
ואמור לאלהים (ז) שהיה רגיל לעבוז טקדים (ז)
ומלחת לאלהים במלחת אף המלחאים (ז) :
לה' לעבוז, רק לשם הנכבד לעבוז, שהוא
שם העצם, ולא יתעורר אחר עמו (ז) :
(פיח'ק). זובח לאלהים. והטenze תידועים בעולם
כמו מלך ובמושל, גם נודע בפתחות
חלפי'ר (ז) שהזובה אפילו למלאכים יתרם, אם
הוא הזובה קהיל יהיה זהרתם הם יכל אשר להם (ז)
ואם הוא יחיד אמריו המשתקווים שהו יחרג
רבוז (ז) : ומצס לה' לעבוז, שלא יעשה במעשה
ה沽ותים את ה היו יראים (כ"ב יז ל) (ז) (ז) :
ב ונגר. באחד יקבר הנר שלא לעבור
יעיז (ז) לא תינחו בארץ (ז) (ז) (ז) בעבור
טיש לך בה רב טבון, נבור כי נרים היו
במנגו (ז), וכאשר חביב הנר שאין לו בה,
בבה היתוט והאלטנה שלהם ישראליים, ואין
לهم כה (ז) (ז) ואחר שאמר לא תענונ לשון
דברים אמר אם הגעה (ז), כי בל רואה ארץ
שהוא טעה יהום ואלטנה ולא יעורס, נם הוא
יחסב מענה (ז) : (פיח'ק). ונגר לא תונגה.
(ז) בו הכוון בעבור שהוא סבוך עם זובח, שדין

הנכבד וכמלכון וכמנפה וכמנתק היו
נה. חונחת דבריס (קונטלייהר כלעיז) נב'
ולא תלחצנו. בגזלה ממוֹנוּנה : כי נרים

קרני אור

במורה כי כל פאות טלית כתיפות מעוז כי כפונדים מופת כי סוכביס טם קנהמו וכתוב בכל מס טם הטענו. מטבש זה מלרכי בקסס, וכן פ"י בטל בטקיילס, כי לא נכס נאלמת טכוב ובקסס: [טו] וכן פ"ו (מכילתא פ' ז) מהאל רבנן כי כל המבתק צמו כל בקצתה כמציז חייכ לביש, שנחמל, תה ד' כי ירמיט וזה הלאיות כי מודים במאפט הוגois חוץ בגלו מז"ז: [טו] (ומכילתא פ' יט, ב"ה מה ב') ולכך תוננו בדינים: [יז] וכמילתא טם, פלונתא זטס, וכן טווי טויס בועל סנדית (דנ"ר יג יט): "ז פ"י יתכן כי יכול הכלות הזכה גס הוגם שכלל אילון" ופי' סירט הוּ ורכוזו, וכן טעו בען: הוחס מס (זט): (קטו) ולסמור ז' מנות בני נח: זב ע"ז: (קיה) וארף הללו הולמתה וטימות לפני קולן (יט) אם ענה תמן הותן כלמי: (קכ) והגורלה גס על

קימיל
ביהלו כתוב להאלחים וכיינו סיליזה (פייך היו קין לכתוב
נאלה פליקן :² נפקות החל : מז) תכ' פות : מה) וכמו כן
(ט) : מט (כל' י"ט ס' ב') עיין מכילתא פ"ז, ס"כ' ס' ב'
כל היה פנולטה בכך מוויכ : נב) מכילתא פיתח, ב"מ נהג ב
אל"ג וסיב לו לומל ככהן היה מהנה, ויתך, כן סות לזרן
אתה זס ב"מ נט ב מק' גלים פ"ד :

ובכן נְהַלְקִים (בְּלִי) כל הָלָקִים בַּמֶּקְמֵת הַפִּי
קוֹדֵס הַכָּל כְּשִׁיחַ נְקוֹדָה פַּתַּח כַּמוֹ
לְמֶלֶךְ לְמֶדְכָּר לְטִיר (פַּתַּח וּקְמַצֵּן עֲנֵין הַחַד
בְּעֵנֵין זֶה זֶה וְגַם י"ל בְּדַרְךְ הַמֶּלֶךְ כְּמַזְקָה
בְּדַקְדוֹקִי רְצִי. מֵיִן צו) נְוַדָּע בְּחוּזָה מֶלֶךְ מֶדְכָּר
וּכְן לְעֵילָר נְוַדָּע בְּחוּזָה עֵילָר מֶדְכָּר וּכְן נְהַלְקִים
אֲזֶה נְהַלְקִים בְּכוֹזְבָּלָטָס עַלְיָכָס בְּמַהַזְקָה סְיו) (סְיו)
בְּיוֹתָה צו הַיִן כְּמוֹר נְהַלְקִים סְיו) (סְיו
סְלָה פִּילָּס כּוֹלְכָּד לְנַקְדָּה פַּתַּח : יְהֻרְבָּה .
יְוָמָת סְחָבָה לְמַהְמָל יְחָלָס וּסְלָה כְּכָל
כְּהַמְּלָס צו מִיְּתָה בְּמַהַזְקָה וּסְוּלָחָת הַתְּסִיחָה
כְּטוֹזָה הַוְּה תְּהַאֲסָה סְחִיחָה וְגַוְּה סְסָס) (סְס)
לְפִי סְלָה פִּילָּס טַל הַיִזְוּ עַבְודָה חַיְיכָ מִיְּתָה
סְלָה תְּהַנְּלָל כָּל טַבְוֹדוֹת בְּמִיְּתָה צו וּפִילָּס
לְךָ כְּהַן זַוְּחָם נְהַלְקִים לְוָמָל לְךָ מַהְזָּבִיחָה
עַבְודָה כְּגַעַשְׂתָּה בְּפָנִים לְצָמִיס הַעֲזָבָה חַנִּי
מְלָבָשָׁה סְמַקְטִיל וּסְמַנְסָךְ סְקָס טַבְוֹדוֹת
פָּנִים סְוִיאָה וּמִיְּבָנָה עַלְיָכָס לְכָל טַבְוֹדוֹת כּוֹכְבִּים
צַיְן סְדָלָכה לְעַבְדָּה בְּכָךְ צַיְן שְׁלִין דְּרָלָה
לְעַבְדָּה בְּכָךְ נָא) (א) הַכָּל שְׁחָל טַבְוֹדוֹת כְּנָמִיָּתָה
הַלְּמָה נְהַזְּקָה נְבָבָה : (ב) (ב) וְגַרְד לְאַהֲרֹן
כְּמוֹ וּלְהַכְּלָתִי הַת מְוִינָה הַת בְּצָרָס (ג) :

הַל אָרֶ

זה היה ממנצ'י ט"ז: (קז) בקמן, תחת ק"ה
כידועה: (קמ) וכתב החותה"מ סהלווב"ע פי'
בדעת יה"ט סנמיכלטה, שם"ס זוכה נחלשים
יחרס, כוונת נס העמיס הדריס ביה"י, ויהרמו
בנהמו יסרעלן לזרע הלרי ע"ג ווענדיך.
(קט) ה"ק מליחי מעלה: (קי) פי'. צלא סוט פטוף:
(קיה) כי כפתח ובקמן עניין חכל כוז, וכן פי'
הראנס, זוכם נחלשים פתח (כי בקמן כה מכח
הפתח) ועניין רב"ז זהיריך כוז: (קיד) ויהרמו כס ורין
(קיג) כי לא מליחנו לטעון חרס בלחוד מהרוני ג"ל, וברמן
יהיה להרס, יווכ"ע תרגנס יתקטל כמייסף ונכסי יתגנְלַח
(קיד) והות הלאיקס כי עוגדים כמתפס הגויס הילך פגנְלַח
(קטז) ועניינו טוות ומרמה: (קי) ועניין גראמבען מה טוּפָן
חצופי כה, והנליות מקילין נאס לסלע ולהאר חותם: (קי)

מִקְיָב רַשְׁיָה : מנו) עכביו זנקי נחלים כקמען תחת פלט"ל כל מלט מהלייס כי ז' סידיפה מולט פלט מותן שפה כל תלס האל ימלס מן טהלים נג' יפלס מות ימת (ויקלה כי פס"ז, ילקוט זמת : נא) פין גפי לבי' לניל' יכ' ד' : נב) ה' פס"ז ילקוט זצ"ע : נד) זצ"י מט ולפי סכל לטון תוניה ז' סכל-ז' בלאו חליב "מויניר" ; בזה מט

בריזו גויתון פארעא
דטצרים: כא פל ארטלא
וינטס לא תעפז: כב אם
ענאה רענוי יתה ארי
אם מקבל יקבל קדמי
קפלא אkapל קבלתת:
כ ויתקף רזני ואקטול
יתכון בחרפא ויתנו
גשיכון ארטליין ובגיכון
יתמן: כד אם פספה
תזוף בעטן לאניא ד'

ג

היותם. חס כוונתו אף כו יכל להונוטך
ולומל לך אף אתה מגליים בלהת מוס שכך
חל תחומר לחייבך (ט) כל לeson גר הדרס
שלוח נולד כחוותה מדינה הלאה בו ממלינה
וחחלה לגול כס (ו) : (כח) כל אלטנה
ויתום לא תענו. כו קדין לכל הדרס הלאה
סדרבל שכטוב בכווה לפי כס מסויים כח
ולבדר מלאי לננותם (ז) : (ככ) אם ענה
תענה אותו. אלי זה מקלח כלל. גוז ולח
פירות ענשו (זה לרבית ופי כס כס וגוז)
זהו חס לנוק ינטק האל ביחס לא ינטק מה
פירות וק"ל) כמו לנן כל הולג קין (ט) גוז
ולא פירות ענשו אף כהן חס מענה מטענה
חוותו less גוז כלו מל סופר ליטול הח זלק
חנקמו (ט) : (כג) זהיו נשיכם אלמנות.
נסניכם אלמנות ובניכם יפומייס הלאה קרי
חיות שלח ישו עדיס למתת כטליין וטהינכה
יעחים בית דין לילד לנכסי חכיכם לפי
כך) אם בסוף תלווה את עמי. רבינו יקמטעל
וזה ה' مكان (טב) : את עמי. עמי ועובד

יְהָל אֹר

כיתiid כרוכה כתינו: (כח) ודעתי מה' זיל כי
נס ילכדר על הנר, עיין חותם קל: (כח) כת"כ
(מ"ב ה יח): (כחנ) גר תומך כו' הנקרא גר
צער והוא המקביל עליו לסתור ו' מנות נבי
כח, ועיין למקרה כה א' חותם לב: (כח) וכל
תלהה צעל הגר מותר להעיד: (כח) מein הוג'י
כוי נמעקתו לכל החיצנו מקמים עליו: (כחמ) סדרך
לדכר ולארכות מלכוונו לפניו כ"ב כמו הגדתנה,
פ"ג

מבחן רשיון מכילתו בס' בימ' בס' נז' זט' כל יסודן גריש בס' נח' עיין מכילתו בס' וככלה מחות, ומין קריי חול טפלת יוז' נט' כללו ד טו' ט) פין מכילתו בס' פא' פין מכילתו בס' נא' לט' ב פס' ז' נקיין טמ"נ: סב') מכילתו יתלו פין ומאפסיס פיט' פק' ז' ילקוט קמן ומין קלרי חול סעלס יק' :

הַיִּתְּמָם בָּאָרֶץ מֵאֲרִים: נָא פָּלִי-
אַלְמָנָה וַיְתַהַרְגוּ לֹא תַעֲפֹן: נְבָאָסִי
עֲנָה תַעֲנָה אָתוֹ כִּי אַסְ-צָעָק
צָעָק אַלְיָ שָׁמָע אַשְׁמָע צָעָקתוֹ:
בְגַוְתְּרָה אַשְׁיָוְתְּרָגְתִּי אַתְכָם בְתְרָבָ
וְתִי נְשִׁיכָם אַלְמָנוֹת וּבְנִיכָם
יְתָמִים: פְנֵי אַסְ-פְּסָף | פְלוֹהָאָתָ

אנו עוזרא

תובח על ישראלי (ז"ה) וטעם ונדר לא תונה, בטו געפן שהיה משתחו נס לאלהיו (ק"כ), וטעם ונדר לא תונה הוא גר תושב, כי אין לו עיקר טפשחה (ק"א) [יח] וכי אחד מן האודחים יכול להונטו בהונו גם בדירותו, נס להביאו לידי לחץ על ידי עדות... כי הכתוב אמר, לא תענה בראך (גיטלה כ יג) (ק"י): **בא לא תענו**. בלשון דברים, כי משפט הרואים העינוי והחרישו במשפט המענה, ע"כ כהוב אם ענה תענה והרגתי אתכם (ק"כ)) : בלב אם ענה. והנה העונש, אם אחד יענה יאנן עוד העונש על כלם, על בן בא אחורי, אחרת אפי' וذرתי אתכם כולכם (ק"ו) : ואמר בני אם צעק יצחק אליו. על היותם (ק"ט) יוכן דין האלמנה, רק היותם יתכן שייהיה קטן ולא ידע לדבר כמו האלמנה (ק"ח) : **כד אם בפט תלוה**, אם נתן לך השם הון שתוכל למס כי חס לטע יעק חול וגוי קומענו ממצע סחמל וכלהני הטעס חייני יודע או קללה חכרת טיכו סנכיס לולות כהלוות כסופות לסנקה וככenis יכו יתומים קלוח איזין יודעים חס מתו חס נקנו סא) : חומל כל חס וחס סנטולת רשות חזן מג'.

קרני אור

לכל יי' ולר' ע', ר' ס"ל באלמנת ויתרוס כה לדוגמה, ר' ל' כל החלטים וכיילכים כמו אלמנת ויתרוס ולר' ע' ס"ל באלמנת ויתרוס דוקה, ולדיליך חפילו פטייה וכפלת נכסים, וח' אלמנתו צל מלך, וכן פפק הנמנ'יס (פ' מ' לטtot) כדף לר' ע': [יח] ודעת ר' ז'ל (מכילתוי ס' י' נ' ט' ט' כ') טהור גב לתק, וכן פ' הילכ'ג ב' כו' גב לתק, גב וכן קכ: (קכו) עיין חות קכ: (קכו) וכן פ' קרכין, סיתוס להיות קנון וחוינו כן לטמת ונלה ידע

מתקו"ב ריש"ז:נו) מכילתו כס, בימ' כס : נז) זופ"ז כל יסודן גריש כס: נח) עיין מכילתו כס וככלו"י מהות, ומ"ז קריי חול טפלת יז: נט) כלל' ד טו : ט) פ"ז מכילתו כס : טא) פ"ז מכילתו כס נ"א לט ב פס"ז ינקע טמ"נ : סב) מכילתו יתלו פ"ז ומאפקטס פ"ט פק"ז ילקוט קמן ומ"ז קלוי חול סעלס יק :

**עַמִּי אַתָּה עֲנֵי עַמְךָ לֹא-אַתָּה תִּהְיֶה לוֹ
כִּנְשָׁה לֹא-יַרְשֵׁה שִׁמְוֹן עַלְיוֹ נִשְׁהָ:
בָּה אַמְּחַבֵּל פָּחָל שְׁלָמָת רַעַד עַד-**

בן עוזרא

להלצות העני (קיט) ויתן והזכיר זאת הפרשה
בי העני כמו הנר והיתום והאלטנה (ק) וקרא
הענויות עמי (קמ) (קמ) כי החתידים לא יבקשו
עשר בעולם הזה, והעד אליו (קד) ואליישע
שלא רצה לקבל טנהה נטען (קד) נם שטואל
גדמתי (קד): וטעם עטך. שהוּא במקומות
שאתה דר בו (קד) (קב): לא תהיה לו
בנשׁה, שיאלך פנים בעבור טובך (קי) (כב):
ואמיר תשימון. (קי) כי המלוּה והסופר
והעדים כולכ עוברים (קיח) (כב): (פייה'יק). אם
בסקף תלואה את עמי, להוציא העכוּם שהם
גבrios (קלט) (קד), נם נסטע אל השם העני
שלא חשוב העשיר שהשם יאהבו יותר על כן
העשירו; וטעם עטך. שאתה מכירו (קמ) ועת' שאתה
מושה, לא תהיה לו כנושה, שתקבל דורון שחדר טנו
בדי שלא תבישנו (קמ). ואמיר תשימון. יהנניט
העדים (קמ): וטעם גשך. הוא נשך תרבות (קמ) (כח),
ונקרא נשך, כי משפט הנשך שנידל רגע אחד רגע;
בה אם חבל תחבל. אחר שאמר שלמת
לה היו מזון צפת כלוחה הלו צמץכין
לרבני אור

קרני אור

כברית, וככל גלמוד משלג'יס הגלויות לו, וגם סהילמנת
ספיטוס ובעני מילגן וסקדיס דין כבל כי גן ימסר לו
ליך פול סמבהפס, ויחמ"כ הוציאר מהלמנת וסיקום כי גן
יחסך לאס יק סדר סבנסנה ובמו"א, ויחמ"כ בעני, וכן
כיזיג פול מכונס: [ויתר] (וכאיילתון ס' יט) ר"י הווער כל
הרכס ואס בנטולס לרשות חזן מוש ושור בניות וכו' ה"ז כהן
החותה האמצע האס כטב תלוס מונש ולען לרשות, וכן כוונ
(מגילות יתדו פ"ה) ושיין סטוס"מ בס זיפרא טאג'
מקומאות טכל "הס" פל סחוגה יט ג"כ הפסדיות פ"ז:
[ב] וק כוונ (במאיר פ' לה ס) חזנו יטולן דפני פקנ"ס
ומי כס פמן חמל לאס בטניות, בגהמל כי נחש ד'
עמדו וענוו ילחם (יבעי' מט יג): [בא] וכן פוח (מגילות
ס' יט, כ"ט עה ה) עני יעיך וצבי טיל החמת, פני
יעירך קודמין בגהמל, حت סעוי עמר: [ביב] סכ"ג מולה
היה בליך מהתלהה נתנייו כטב האס ולען פוח (מגילות
סס) לה תסיפה לו כטב טלהה לה כבל זמן: [כג] וכן
כוון (מגילות סס) חיין לי הנט החלה נאש ולא מלווה
זהגלה לפדים ולפלה ולכל מנין ת"ל לה תצימון הכל
מקומות, וכן כוון בג' (כ"ג פה ב) ווילו עוכליון הכל"ג
bamloas ואלות וספלב וכעליס, וחכמיס החמליס ה"ז הסופר:
[בד] וכן פוח (מגילות סס, כ"ט עה ה) יטולן וכותי
צומדים לפניך גלות גמי קודס: [כח] פיזן נג' (כ"ג ס
טלאה תריה לך טובת הנאה ממנו מלך הלהויה סהלוות
מצט עוכרייס כלחו פוז: (קמג) עיין רמג'ן ויקרא
כח

מקורי ובאוור רשיי : סג) מכילתו מופטיש פיט'ת תנתומת ה' לו תנתומת כ' כ' מ' מ' ה' וקיד כ' פס'ז ילקוט ז' ז' ופיין ק' ע' הוול כערב כה : סד) פיין תנתומת ה' זס : סה) תנתומת ה' ט' ט' סו) ומכלתנו פס' זלה חלה ל' נכל זמן ופיין כ' מ' פס' כ' : פז) תנתומת ה' זס :

אונקלות

**עַמְךָ לֹא תִתְהִלֵּה כֶּרֶשׂ יְאֻלֵּא
תִּשְׁפֹּוֹן עַל־זָהָב
חַבּוֹלִיא: כִּי אִם מִשְׁבּוֹנָא
תִּפְבַּכְסִירָא דְּחַבְרָה עַד
מַעַל שְׁמַישָׂא תִּתְיִבְגַּה**

۱۷

כוכיס עמי קולדס . עמי ונטיל עמי קודס .
עמי פירך ועמי פירל חמלת עמי פירך
קדמיאן . זה מכםו הום כסא תלות . חת
עמי תלוכו קולדס לנובך כוכביס ולחייז
מעמי חת העמי ולחייז עמי להוות טמך סג
(ה' חת העמי צלח פנוג בו מנגג ציון
בלואה סוח עמי : את העמי עטך . כי
מסחכל בטלמך כהילו חטה עמי סד) : לא
תהיה לו בגהה . לה מתכענו בזוקה סה
הס חטה יודע טהין לו אל תהי דומה
עליו כהילו כלויתו הלה כהילו לה תלויתו
כלומל לה מצלימה ס) : נשך . רבית טוח
כנסיכת נחן טנחן נוֹטָר חבולס קטנא
בלגלו וחינו מלגייט ופתחות כוֹת מבלגן
ונופח עד קדריו . כך רבית חיינו מלגייט
וחינו ניכר עד טלבית טולח ומחסרו ממון
כלבנה ס) : (ס) אם חבל חבבל . כל לסון פ

הַלְאָ אֹרֶ

על רק אה לפק יונק מיל השם עתקו :
(קכט) וויפלס מלת אהס כי היו מהויכ להלוות,
רק אה יט לך להלוות, והענוי דרייך להלוותה,
הפלטה להפנוי, ולפיז מלת אהס היינט הזרת גמלת
חלואה אהס גמלת כספ, אה יט לך כטב : (קל) לפי
זהענוי והגרא אסיתאס והאלמנת זוויס נא : (קלח) אהן
האלחט הטעני קרחס עמי : (קלט) למ"ס וכעורביס
מפליאיס לו לאס וכצער (מ"ה יז ו) וחואר שער
חוור במתנוו (מ"ב ח ה) וכן יוחמר (ברח' כט
לט) ועוורי לב יחסנו כי בעופר מעלה גדולה
לקליקיס וכנה אהילו זוכיה ועין ציהורי סס :
(קלג) למ"ט וויפגאל צו נקהת ווימאן (מ"ב ה טו) :
ו(קלד) שוחמל חת צור מי נקחתי והמור מי
לקחתי (ט"ה יב ג) להוות פלא לכם דבר מואלתו
לה בחזקה ולמה בלורון, כי לא היה רועה בעופר
ונכטיס, עין גרכות י, ב. גדריס לה ה :
(קלה) דעריך : (קלו) שפעית עמו, הוא שתחנכה
עמו, כנון אה נא זוכן נצנס גמודה הקלוב
וחדריך לו הזמן : (קלז) בלזון דביס : (קלח) כי
הס מסיים עליון נזר כמה שכחנו והטילו צו :
(קלט) ורק ליטרעל (קמ) וכוה בעיריך : (קמג) כטמס
זו כלוי פלא תביסנו פלא חתפרקס בפני לבים פניו : (קמ)

ה'ב

שםות כב משפטים

אונקלום

לְהָ : ט אֲרֵי הַיּוֹא כְּמִזְתָּה
בְּלִחְזָדָה הַיּוֹא תְּזַתְּבָה
לְמִשְׁבָּחָה בְּמָה יְשַׁבֵּב וַיְהִי
אֲרֵי יְקָבֵל קָדְמֵי וְאַקָּבֵל
קָבְלָתָה אֲרֵי חַנְנָא אָנָּא :

בָּא הַשְׁמֵשׁ תִּשְׁיבָנָו לֹזָו; נו כִּי הוּא
כְּסֹותָה כְּסֹתוֹק לְבָדָה הוּא שְׂמָלָתוֹ
לְעָרוֹ בְּפֶמֶה יִשְׁבֶּב וְהִיה פִּיצָּעָק
אֵלִי וְשְׂמָעָתִי פִּיחֲנוֹן אָנָּי; רְבִיעִי חִצִּי

לש"י

אם הלוֹה כצמג'יט כזמן ווַיְהִי פּוֹרֶעֶת סָחָה (חכ'ול
צחכ'ול כפָל נֵקְדָה עַד כמַה פְטוּמִים הַמְלָאָקִים כִּי
בְּקִבְשָׁה כִּמַה חֲקָתָה קִיְמָה לֵי וְסָרִי כְּפָזָד טוֹלָה
אַלְלִי כָל חֲמָץ וְחַמָס וְנוֹתְגָתָה דִין וְתַבְצָוָן
מַתְמִיעַנְתָה לְפָנֵי וְהַנִּי מַחְזִיל', נֵקְדָה חֲמָץ
עוֹל וְסָבָט עוֹל וְסָבָט) סָט): עַד בָא הַשְׂמָשָׁה
תְשִׁיבָנוּ לוֹ. כָל רְיוֹס תְּקִיבָנוּ לוֹ עַד כָל
שְׁקָנוֹס וְכָבוֹא שְׁקָמָץ טְמָזָול וְתַטְלָנוּ עַד שְׁיִיכָל
נִקְרָא שָׁל מַחְל וְכָסָות יוֹס שְׁכָתוֹב מַדְכָל
עֲתָחִין לְרִיךְ לְהַכְלִילָה ע': (כו) בַי הוּא כְסָותָה.
וּכְלִית: שְׁמַלְתָהוּ. זֶה חַלּוֹק: בַמָה יִשְׁבֶב.

ושתעתה שהוא אחר והיה כי יצעק אליו, כמו הכתוב לטעלה (ק"ג) כי אם צעק יצעק אליו שטעה אשטע צעקו, והרה אפי' ובמה יודע (ק"ג) כי שטעה אשטע צעקו בחדרון אפי' שאחדיו (ק"ג) וכן : (פיה"ק . שלמה ביה"ק איןנה כמו שלמה שם פרט, והוא שיתבפה בה הארץ (ק"ט), ובן עותה או רכשלה (תה' קד ב) (ק"ט) והנה כל שלמה שלמה, ואין כל שלמה שלמה (ק"ט) ואשר יUID על פירוש שלמה, שאמר היה שלמה לערו, ויש עד אחר מחייב, ועל פיו לא יקום דבר (ק"ט) ומהשכילים יבינו (ק"ג) וכן אם ישאל השואל מה יוציא לנושה לקחת כל יום

ידל אור

נכח לו: (קמ"ה) פ"י אהר טהמר: (קמ"ה) ג"כ לאג: קמו) בלאז: (קמ"ו) תזיכנו כותר לחכול טהור בכח בפעל חכול תחכול: (קמ"ה) פ"י מה השיעיל המלווה גזהר שפוח ארייך לאחסיר המזacon נכל יוס: קמ"ט) פ"י כליז שלא ילק הלוות וילוות מנות מהיש להל וויאן לו המזacon: (קג) יפרץ מה טהמר כי קינב) הלה פכל מתנת חנס מהקכ"ה: (קג) וכן לרתווי לכריות שיתגננו נס. בס נמדת הרכמים לפניות "אל וככחווי סס: (קגה) נכי יתום וחלמגה: געתה הה' ז"ל צווה העונת הויה נס נכי עני: גימה: (קלט) השלמה הויה בגד מרוכע, והוא קרויב גוחתפ, ונס נלייה על מתחס: (קס) ובמקח"מ כוסף או כלל לבנד, הגה שלמה שהו פרק הויה בכלל גוחין כל בגד שלמה: (קסב) ר"ל כי מה טהמר על כ כלל לבנד, ומוחתר טהיר שפסוקים סכתוב גמורה על סס כלל כי החרי רכיס להעות שמלת ינו, וויאן כי דמותו זיל על מה שכתוב ופירושו בגוד לבנד, ומארט צפלו פיז לא יkos דבר, כי פ"י פסוקים מס' דמייקין פ"ו, ספרי תלמידיו שגדירם מפוזלים

מקוב'ב רשי' : מה) ה'ן נמ'כו נצפת פלורהו ליט' חייכ' להחיז' ופייע כ'ם קיד' כ' : טט) חנומת' ג' , יט' . וט' : ע) מכילתו פ'ט' . כ'ם בס' , חנומת' ג' בס' , ספל' חל'ג' ועיין ה'תוכ'ג' בס' ה'ות קמג' צואר' מל'ג' , ופיין מאט' סל'ג' בס' ה'ות יט' , פק'ז' ילק'וט' ב'נו ומיין ל'ק'י (דנ'ל' כד' ג') :

אנו שורא

רעד שהוא לשון נקבה, ובכבה אחר (קפז) כי
הייא בפטותה לבדה (קפס) אטר תשיבנו (קאו),
וחטעם על החבוק שהו לשון זבר (קע),
אטיר הנאון מה טעם לקחת החבול בזום יישיבנו
בלילה (קצח) וזהו השיב בעבור שידא שלא
ילוה טאחר, ויתנתנו לו חבול תחתיו (קפט) :
כו כי. הטעם יש לך לחמול עליו (קע) : וטעם
כוי חנון אני. על דעת הנאון שהוא כמו
חנוןני חנוןני (איוב יט כא) (קיל) וחתעם כי אני
אתן לו טפון ואסיר את שלך, ולפי דעתך
כוי מלאת חנינה איננו כן, כי מה יבקש דוד
לאמר חנני אלהים בחסידך (תה' נא ג) (אג) רק
הוא כמו דחום (קמ) אעטשי שיש בינויהם הפרש
באשר אפרש בפע' כי תשא (קע), והגנה זה
וששתעתך שהו אחר והיה כי יצעק אליו, כמו
טעם אשטע צעקתו, והרה אפי ובמה יודע (קע)
שאחדיו (קע) וכן : (פיה"ק) **שלמה** בלה"ק
שיתהבה בה הארץ (קיט), ובן עוטה א/or כשלמה
שבליה שלמה (קע) ואשר ייעיד על פירוש שמלה,
ועל פיו לא יקום דבר (קפס) והמשכילים יבינו (קע) [ז]

הַרְנֵי אָז

כ) : [בו] וכטול טל הטעלה פניהם נמס י"מ, וכייה כי ילעך
הויל לסתול לפניהם על שטונגה שעשית לו כענוון שנמל ובסבב
בצאלתו, ונרכך ובמעתי חפלתו כי חנון חני ולחניכך :
[כו] ולגיט מתוקלי כלצון פקדמונייס וגס פהמלחויס נון
אנדרילו ביז אס שמלהו לאס שלטה וכחינו כי אס עניין
עהל נספחים יקנח סנד שמלה, ולספחים צלמה, כאו
כיוו כסופה לכה" . (קנח) כי חנון מגורות מנגס :
הויל (מכילתו פ' יט) "סברחמייס ברהטי הות עולמי",
מסורת דדין : (קנד) עיין (למעה לד ו) כפי' ה' ה-
(קנו) ובמק"ג 70"ו "וכמה תלע" : (קנו) והנה לא
(קנח) ובמקמ"ט סנלה כלצון פקדס הייננו כמו
למרוגען גלא כתוי ידיש, ומתחכמייס כה טל בגדייס
ושמלה כמו כגד" (קסה) לר' כי מהדור שמלה
הסמללה בסגס הויל ננד, האיל כל שמלה היינו צלמה,
זה עלי צלמה (פ' ח) נרחה ג"כ שמלה צלמה הויל
באס צלמה מורה טאוו אס פרע בטל העד בהחמד
צלמה הויל פרע : (קסג) וזה צהמיר והמאכילים
הסמללה (דנ"י כב יז) "סמכהיך פ"י שמלה ספרי"
אס טרייל למקור קיטן כדרכ, וכן חזיל (מכילתו מ

קפה 369 **שמות כב משפטים**

אונקלום
כִּי פִנְאָה לֹא תַּקְלֵל וּרְبָא הַסְּפֶר בְּפָסְקוּמָם כִּי אֱלֹהִים לֹא תַּקְלֵל בְּעַמְךָ לֹא תְּלֵג ט: וְנִשְׁיאָב עַמְךָ לֹא תָּאַתָּר: כְּחַמְלָאתְךָ תָּאַתָּר בְּבָנֶיךָ לֹא תַּאֲחַר בְּבָנֶיךָ וְדַמְעָה לֹא תַּאֲחַר בְּבָנֶיךָ

אמן עזרא

שלמותו, מוחה הבתווב נלמד, כי אם ימצא בגנותו בגדים אחרים יטכרו בנישו, ויקח הנושא השלמה כי יום, שלא יקח נשוי מאחר (קמ), כי בלילה אסור לישראל ליחתה (קמ), וטעם כי יצעק אליו. כיתום והאלמנה הצועקים (קמ), והאונש להיווה הבנים יהוטים כי יתום ענה והאונש בעקבות הנושא בו (קמ) יחדרבו נס הוא, כי יביאנו לידי עוני יחתה נשוי (קמ) ותילקה שלמתו (קמ) והם בין אלhim לא תקלל. הם הדינים (קמ) והם הכהנים בני לוי שעמיהם התורה (קמ) (כחן): זוניא בעמק לא תאר, בסתר או בנלו (קמ) והגאנונים הפרישו בין קללה ומארה (קמ). (כתן) וזה הנשיא הוא המליך הכתוב במשנה תורה (קמ) ובאשר חמתכלנו בפסוקים הבאים זה אחר זה והוא מעתה בן יין מצאנו רובם בדברי הענינים באילו הם דבוקים אמר יפת טעם להזכיר אלהים לא תקלל, אל-י-הענין ברוב צערו בלילה, אם יעבור הטלה ולא ישוב לו העבות יקלל את הדין שדן שיקח עבותו (קמ): (פייהיק). לא תקלל. בסתר או בנלו: בח מלאותך. בניו לתיו ודטעך בניו ליצדר (קמ) ורגאנון רב

קרני אור

כרכ וכרכ, רען וערן, ערף ורעד, ורוויח טז ממה זיקרנו לדרכו געלו פטס טמלת ופעת זלמה, צאו, אה, חבל חבלן טלית רען ונוי סימ טמלתו לערו" ממאכין כסות יוס גלייה וכמות לילה נויס, וגלייה חמור ליברעל לחת כסות לילה: (קמו) ולדעתו הטענש חמל גלויס, ועפני וסימה נסמכיס: (קפס) פ"י ולעוגס נסלאקה יסיה על הנוכה צו: (קמ) פ"י. ביהונטה יכוול לוי זה זיקכל נ"כ הלווה: (קסט) מלך כננד מלך: (קע) וכן ת"ל וווב"ע וכותם לדעת ר"ע (ויכילתה פ' יט) צדיינין הכתוב מדבר: (קמ) וכן כתוב כי ספטין כתן וטמרו דעת ותורה יקקטו מפיו (מלגבי ב' ג'): (קעט) פ"י מה שכפל הכתוב הוליס לה מקלל כסתר, וגסיה צעמן נגלי: (קעג) לסון-קללה תקיה ונחחו מלה מקלל חדס צפינו כי וסיה קלון ובזוי היל המקלל, ולזון אריריה נופל פל סתקאלן חיירו צלן צפינו, וחמר לאור פלוני, וכטהו מיר מקלל חיל (כרה' יב' ג') מי זיקכל הילו יקללה היל הכתוב נפיכו כ' יגאל טליו אריריה צלן צפינו, כי היל יתרגה ד' היל הרטט לומר לו חירוף מלה (סדייל): (קעל) כל נשייה צטס סאום רלה הדרה על יארהן בין זיהי מלך לו רהט הסנדים: (קעה) כן כו הני' במנג'ן קקלות מלה וכמיג'ן דיז', הילן כהומדי רה'ג וכן צהורי הגדפסים הני' "על": (קפו) כי ההורג היל הלווקה מסבון בהזקה, וזה חי הפסר טיטה טז' קמלות טלמו, דה' טויב טל ניל חביבו לו כעטס, היל סחמאכנו עז' טלית ב'ג', והליאן כדין עטה וליה פטט לדבר, הוא נפערו דבוז אל הסופט צידין צויכס, והויל מוי צילג מוחיב כדין יקללנו ולכך יוסיר טליו: (קטו) עיין חות קפה וקפו:

ריש'

ללבות את כמלו עא: (כו) אלהים לא תקלל. כלי זו חזקה לבלכת כסס וחזקתה לקללת דין עב: (כמ) טלאתך. מוכת המוטלת עליך כסתממל מכוורת לסתממל וסס בכוכביס עג: וודטעך. הטרומת ער) ולייני יודע מהו לטון דמע עה: לא תאר. גם פקנלה סדר הפלטמן להמל חת קמודס ולקדושים חת פמחותך סלאה יקליס פרומה לבכளיס ומפעל למלומת ער): בבור בניך והגאנונים הפרישו בין קללה ומארה (קמ). (כתן) וזה הנשיא הוא המליך הכתוב במשנה תורה (קמ) ובאשר חמתכלנו בפסוקים הבאים זה אחר זה והוא מעתה בן יין מצאנו רובם בדברי הענינים באילו הם דבוקים אמר יפת טעם להזכיר אלהים לא תקלל, אל-י-הענין ברוב צערו בלילה, אם יעbor הטלה ולא ישוב לו העבות יקלל את הדין שדן שיקח עבותו (קמ): (פייהיק). לא תקלל. בסתר או בנלו: בח מלאותך. בניו לתיו ודטעך בניו ליצדר (קמ) ורגאנון רב

זהל אור

תמורים כסתמלה: (קסל) פ"י נמי סיינו ההלויה: (קסה) וכן הייל (מכילתה פ' יט כ"מ קיד ב') ממאכין כסות יוס גלייה וכמות לילה נויס, וגלייה חמור ליברעל לחת כסות לילה: (קמו) ולדעתו הטענש חמל גלויס, ועפני וסימה נסמכיס: (קפס) פ"י ולעוגס נסלאקה יסיה על הנוכה צו: (קמ) פ"י. ביהונטה יכוול לוי זה זיקכל נ"כ הלווה: (קסט) מלך כננד מלך: (קע) וכן ת"ל וווב"ע וכותם לדעת ר"ע (ויכילתה פ' יט) צדיינין הכתוב מדבר: (קמ) וכן כתוב כי ספטין כתן וטמרו דעת ותורה יקקטו מפיו (מלגבי ב' ג'): (קעט) פ"י מה שכפל הכתוב הוליס לה מקלל כסתר, וגסיה צעמן נגלי: (קעג) לסון-קללה תקיה ונחחו מלה מקלל חדס צפינו כי וסיה קלון ובזוי היל המקלל, ולזון אריריה נופל פל סתקאלן חיירו צלן צפינו, וחמר לאור פלוני, וכטהו מיר מקלל חיל (כרה' יב' ג') מי זיקכל הילו יקללה היל הכתוב נפיכו כ' יגאל טליו אריריה צלן צפינו, כי היל יתרגה ד' היל הרטט לומר לו חירוף מלה (סדייל): (קעל) כל נשייה צטס סאום רלה הדרה על יארהן בין זיהי מלך לו רהט הסנדים: (קעה) כן כו הני' במנג'ן קקלות מלה וכמיג'ן דיז', הילן כהומדי רה'ג וכן צהורי הגדפסים הני' "על": (קפו) כי ההורג היל הלווקה מסבון בהזקה, וזה חי הפסר טיטה טז' קמלות טלמו, דה' טויב טל ניל חביבו לו כעטס, היל סחמאכנו עז' טלית ב'ג', והליאן כדין עטה וליה פטט לדבר, הוא נפערו דבוז אל הסופט צידין צויכס, והויל מוי צילג מוחיב כדין יקללנו ולכך יוסיר טליו: (קטו) עיין חות קפה וקפו:

מקוב' ורש': עא) כמלו סולע סולע נינו כויס סיחאלינו לו ג'ל כהו סולע סולע נחלנו כויס סיחאלינו יטככ, לפי צלון כז'ים נוכטו היל סוככ טליו (הבלוון) ומיין מכילתה טס, ולקוט צז' זונתך ז' טסח לzon רצ'י מסכ'י צסיה הילו וסיה כי יטפק נזה יקללה חניל נסוי ריכון סעולמיס אני מילס ואיל' חדס, סוא' טאכ פל מטחו ומי' גמס הילס ג' ובענחי פגמות נסזו, כי מילתי חנון (ונמלה כתהומלה ה' טו): עב) מכילתה טס, סיג'ל' טויה, פס' ז' ילקוט צל' ופיין קלי' היל כפלה נטה: עג) מכילתה טס, פס' ז' ילקוט, ועיין קלי' היל ספלה ז' עה) עין קלי' היל כפלה ג' צפלה ג' עז) מכילתה טס, עין תמלות ג' ה' חלומות ס' ג' מ' צפואר פל' ג' ס' ג':

שמות כב משפטים

אונקלום

תְּתִזְלֵי : בֶּטֶן־בָּנִי־בְּגָעַשָּׂה לְשָׁרֶךְ
פְּעֶבֶר לְתֹרֶךְ לְאַגְּהָה
לְצָאנְגָּה שְׁבָעַת יְמִים־יְהִידָּה עַם־אַמּוֹ
בַּיּוֹם הַשְׁמִינִי תְּתִזְלֵי : בְּיוֹמָא תְּמִינָה תְּפָרְשָׁה
רְשֵׁי

תחן לי. לפניו חמץ סלעים מן הכלן וככלו כבר נס עליו במקום חחר הכלו כדי לסמן לו כן תעשה לזכר מה בכוכב מילס למיל ל' יוס פולשו סגולמל ופלויו מתן מילך תפלה עז) חף נוכל בכמה רקה מטפל בו ל' יוס ולח"כ נחתנו לככן עז): (כט) שבעת ימים יהיה עם amo. זו חזקה לככן טהור כה למלך הפת קלצנו לה ימכל קוס שאנא לפיה קחו מומבל זמן עז): ביום השmini תחנו לי. יכול יפה מוכב לנו צוות נחלמ כלן קמיין ונחלמ כלן ומיטס השמיין וכלהה ילא (ט) מה קמיין שלמור גאנן לפכטיל מיטמי ולהן חף קמיין נחלמ כלן לפכטיל מיטמי ולכון וכן מיטמו וגיטס השמיין בך תשעה נתת הבכור לככן (ט):

viz, ונקרא חתירוש בן בעבור דוב ליחות התירוש, כי מיד יט לא הכלוי כאשר יזרוק הדורך (ט) והעד וכملאה טן היקב (בגד' יח כ) ונקרא החזר דמע בזנור שהוא יורד שפota וטפות בדעת העין (ט): **לא תאתר.** לחתו לשם, וטפורש הוא האחד בדברי חכמיינו (ט): וטעם הדגש בכור בנייך, כי זה ראשית פרי הגפן, ופרי עץ זה והכבוד ראשית אוננים (ט), והטהוריים פירשו עלי מצות פריה, ואמרו כי טלאתך היא ההדרה כתו עצמים בבטן חמלאה (קחית יא ח) וטעם דכעך כינוי יורע, וחיה ראוי ליחותו הפטוק (ט) ואין צורך לחשיב עלייהם: **בטן ביום השmini תחנו לי.** במחנה על כל ישראלי, ובארץ על טי שהוא קרוב טהרטוק הנבחר לחתו ביום השmini (ט) (לן)

ודל אוד

(קעח) כוֹלֶת כָּדָן וְכִתְרוֹת, כָּלָנוֹן, פָּן תְּקָלָה המלה כורט טבר תזרע (דנ"ר כב ט), וכָּלָסָן, וכָּלָסָה מִן הַיּוֹב (כמ"ל יט כ): (קפט) יְהָרָה כּוֹתְּצִי לְצָמָן הַבָּהָר מִבְּתָה כְּבָד וְקָרָה חָתוֹן כָּלָנוֹן דמע, מפני כהוּמָה יוֹלֵד טְפוֹת מִן הַגְּתָה כּוֹמְדָמָה מִן הַמִּין: (קפט) וַיְסִימֵס שְׁתִּין לוי" טי' לככן: (קפט) טי' שְׁתִּין פְּדוּזָן הַבָּכָור לְכָהָן: (קפט) עיין נְקָדָמָת הַמְּתָה וְלֹא עַל הַתְּאֻרָה כָּלָרָה הַכְּנָה הַעֲרָה כָּלָנָג, אַבְּרָהָה הַתְּחִילָה דָּפָע, לְפִי אַלְמָן יְהָדָה עַל סְכָבָב כּוֹמְרָבָב מַקְלִיפָתָה, כְּדָמָעַכְכָּבָב מַתְּקָבָב הַכְּוָלָב כָּעֵז, כְּבָנָנָיָס יְלָמָנוּ נְעָפִי כְּגָנָרִים הַהְלָלִים נְטוּסָה, וכָּגָג כָּלָנָג, אַבְּרָהָה הַתְּחִילָה דָּפָע, לְפִי אַלְמָן יְהָדָה עַל סְכָבָב גָּמָל מַלְמָכָת סְפִירָה סְכָס כָּמָן אַלְמָן אַתְּוִיס לְהָדִים דָּגָן תִּלְוָהן וַיְאַלְמָן (דנ"ר יח ד) ואַלְמָן סְפִירָה וְסְכָבָב סְכָס דָּמָס נְאִתָּה וְזְעָבָדָה: (לכ' וְלֹא כ' יְפָרָס, כִּי כָּה מַלְמָכָת כָּלָוֹי הַלְּפָאָה לְלֹא כָּלָוֹי, וַיְסַרְסֵס לְתַת הַכְּכָור לְכָהָן: (קפט) סְמָרוֹא לְמֹתָה יְתַמָּמָה מִמְּעוֹד כָּלָוֹי כָּלָוֹי הַלְּפָאָה לְלֹא כָּלָוֹי, וְסָבוֹר סְדִין, כִּי עַיְן צִיְּלָס סְעִינָה לְהָנָזָה שְׁמָאוֹן וְחוֹזֵל פִּי' (מַלְמָחָה אַס)

פְּקוֹד רְשֵׁי: עז) נְמַד' יְהָרָה כָּל פְּטַז' וּמְטַפְּטַז פִּיט' כְּלוֹת כְּבָב פְּפַז': עז) לְגָקְרִינוּ: פ' וְקָרְלִין כְּכָבוֹן:

אבן עזרא

סעדיה אמר כי כלל מלאת יכולת המלה טן הורע והפלאה טן היקב (ט) ואמר כי דעתך רשות רטו ליצזר, כי כאשר ידרך הוא יורד אשות בטוט הדמע (ט) (לא) והנה פ"ז וזה הכתוב במקום אחר והוא ראשית דנוך תירוש וצחර (דבר יח ד) (אי) על כן עטו בכור בניך התן לי, כי הוא ראשית אונגו (ט) ובן זוטא אמר כי טלאתך על הרדיין, ודמען כינוי לשכבת ורע והוא הטפה, ואמר לא לאחר שלא יעכט טלקחת לו אשה, על בן אחריו בכור בניך נתן לי וזה שנען, ומה הוכיר מלאתך לפני דמעך, כי דמעך לפ' רעטו לשופך ורע באשה, ואחר כך חבא הרדיין, ועוד כי דבר הרדיין אינו בידי אדם רק בידי השם בלבד (ט), ואמר יסתה, הוכיר הפסק הזה שלא אחר העני לחת מה שהוא חייב (ט) ובן כך תשעה נתת הבכור לככן (ט):

קרני אור

וכס כוֹדְפִּיס סְלָמָת: [ל] (וכמְלָתָה פ' יט) מַלְגָּת הַלְּגָתָה כְּאַמְלָיָן מַסְמָלָמָה, פ"י סִינְיוֹן כְּכָוִיס סְמְכִיָּה כְּצִיָּת פְּלָמָס סְכָלִיטָס מַלְחָות וְטוּכוֹת, וכְּכָבָב כְּלָלָג, כָּנָה קָרָה מַתָּאת סְכָלָרִיס טָלָה, כי כְּלָלָק יְסָלָס כְּכָל כְּפָרִי וַיְמָלֵג יְתָהִיאָטוּ חַף הוּא זָהָת הַעֲתָה: [לא] (וכמְלָתָה סְס) וַיְמָפֵן הַלְּוֹסְפָּרָאָס, פ"י סְמְכִיָּה סְדָן וְסְתָרוֹס וְסְיָלָל סְכָבָב כּוֹמְרָבָב מַקְלִיפָתָה, כְּדָמָעַכְכָּבָב מַתְּקָבָב הַכְּוָלָב כָּעֵז, כְּבָנָנָיָס יְלָמָנוּ נְעָפִי כְּגָנָרִים הַהְלָלִים נְטוּסָה, וכָּגָג כָּלָנָג, אַבְּרָהָה הַתְּחִילָה דָּפָע, לְפִי אַלְמָן יְהָדָה עַל סְכָבָב גָּמָל מַלְמָכָת סְפִירָה סְכָס כָּמָן אַלְמָן אַתְּוִיס לְהָדִים דָּגָן תִּלְוָהן וַיְאַלְמָן (דנ"ר יח ד) ואַלְמָן סְפִירָה וְסְכָבָב סְכָס דָּמָס נְאִתָּה וְזְעָבָדָה: (לכ' וְלֹא כ' יְפָרָס, כִּי כָּה מַלְמָכָת כָּלָוֹי הַלְּפָאָה לְלֹא כָּלָוֹי, וַיְסַרְסֵס לְתַת הַכְּכָור לְכָהָן: (קפט) סְמָרוֹא לְמֹתָה יְתַמָּמָה מִמְּעוֹד כָּלָוֹי כָּלָוֹי הַלְּפָאָה לְלֹא כָּלָוֹי, וְסָבוֹר סְדִין, כִּי עַיְן צִיְּלָס סְעִינָה לְהָנָזָה שְׁמָאוֹן וְחוֹזֵל פִּי' (מַלְמָחָה אַס)

**וְאַנְשֵׁי־קָדֵשׁ תִּהְיוּ
וּבְשָׂר בְּשָׂדָה טְרֵפָה
תִּאכְלֹו לְכָלְבָב מְשֻׁלְבָן אֶתְךָ: ס**

אנו עוזרא

יעד ותן קצוץ בדברי הקבלה למי שהוא רחוק (קע) וכן
טשפט ראשית בכורי אדמה) : **ל' זאנשי קדש** .
בעבור שהוביר שורך וצאנך שהם מותרים
לאבילה , הזהיר על הבשר שהוא נטרף ,
אולי העני יאכלנו בעבור עניו , והוביר
בשדה ההוה יותר . וככה הדין בנצח
כם בתוך העיר (קע) ובמהו טקרה לילה
(דברי בג יא) (קע) : וטעם **לכלב** . נטה
התלמיד (קע) שהוא שומר שורך וצאנך (קע)
ואין ראוי לאכלו כי אם הכלב (קע) (לדו) ור'
טשה הבון אמר כי הטרפה קשה טגנליה ,
כי יש בטרפה כدمات סס רע שיזיק תולדות
האדם (קע) עיב לא דתיר **לחתה לנער** אשר
בשעריך , או **לטבור לנכרי** כמו טגנליה (קע) :
ופיהיך . וטעם **זאנשי קדש** . בעבור שיש בני
אדם שאובלים כי נבלת וטריפה (קע) [לח] , וטעם
השכיני שהבוגר אמור לך לאכלו , וכל טי שאיננו
תשפיכן אותן . אין ראוי לאכלו כי אם הכלב , והבשר
הנבלת לנער או למכירה לנכרי ולא הטריפה (קע) :

ספר א/or

הצטמינו כטומל כלה נאכבר מסתמי ולבן, וכן פות אלך פ"ג מ"ד) פנכוול וכטפצל ולנטה קליס-מיוס נסמיין אלחט ולחט ביטש צצמייע: [לד] וכן כתכ טר ז'ל (יפוט וודח צעל ד) ואגא נכלב חביבון הווחו, כי נטפש דנק אונזקי קדס תפיאן לי, וביאס נצלא זאנקלע חיינז למחכלע טק נכלב צזימל לאונך חביבון ע"כ גטחה למ"ד נכלב:
[לה] צס טרפה ופפאל טיגע נווח נעלם פל סחיות טוילאות. הות פהאנזיט מסס, ונגראות קליפה כל צפוכתס פ"ז פולון איזויס, מכש ניגען בלוי הפסז נס טמיין, היכל פ"ז
חיה וטיך לו נאכדו, כי הוּה האומל קניין הלוינו
בטלי חרט ונדער יונט נלי סכינה: (קהל) לפי
פטחות נחילת הלכרים המתווענישס המסקניש הות
זה חרט קלוזס ווינקה מטעמה ומণיחין הוותה בסדי,
נאכטוב לנוּר האר בעריך תתננה וחכלה לו מכל פ"ז

אונקלום

קדמי: לְוַאנְשִׁין קָדֵי שֵׁין לְ וַאנְשִׁין
תְּרוֹן: קָדֵם וּבְשֶׁר תְּרוֹן
מִן תְּרוֹן מִיא לְאָתְיכְלָון
לְכָלְבָא תְּרוֹמָן יְתָה: תְּאָכְלוֹ לְ
רשי
חַטָּאת לְצָהִי לִיחְנוּ לְיִ (פָא): (ל) וְאַנְשֵׁי קְדוּשָׁ
תְּהִוּן לְיִ. חַטָּאת קְדוֹסִים וּפְלוֹקִים מִסְקוֹנוֹ
כְּנֻלוֹת וּטְלָפּוֹת כָּלִי חַטָּאת סָלִי וְהַס לְהֹן
חַיְינָס סָלִי (פָב): וּבְשֶׁר בְּשָׂדָה טְרָפה. חַקְ
כְּבִית כָּן הַלְּחָן סְדָבָר סְכִתוֹב בְּכוּוֹת מִקּוֹס
סְדָבָר כְּהָמוֹת לִיעְלָךְ וְכָן כִּי כְּסָדָה מַלְחָה (פָג)
וְכָן הַשְּׁלָל לְהֹן יְסִיחָה טְהוֹר מִקְלָחָה לִילָת (פָד) הַוָּה
כְּדִין לִמְקָלָחָה יוֹס הַלְּחָן סְדָבָר סְכִתוֹב בְּכוּוֹת (פָה)
וְהַוְּנָקְלָוָס מְלָגָס וּבְשָׁלָל דְּתְלִיס מִן חַיּוֹת
חַיְתָה (פָו) נְסָל קְנָתָלָס עַל יְדֵי טְלָפָת זְהָב
הַז הַלְּחָיָה מִן חַיָּה כְּסָלָח (פָז) הַז מְכַהָּמָה
כְּסָלָח (פָז) נְחִיָּה: לְכָלָב תְּשִׁלְיבָוֹן אֲתָו.
וְלְמַדְרָך סְכִתוֹב טָהִין הַקְּבִּיחָה מִקְפָּח סְכָל כָּל
אֲכִירָת וּבְשֶׁר בְּשָׂדָה טְרִיפָה אַחֲר וּבְיוֹם
בְּכֹור טּוֹתֵר לְהֹזֵע אָם הוּא טְרִיפָה: וְטָעַם לְכָלָב
שְׁגַנְטָרָף יִשְׁבּוּ כְּדָמוֹת סָמֵם הַמּוֹיֵק. עַי כָּן הַתְּדִיד לְתָה

יְהָל אֹר

דזוקה: (קג) וכן תקנו ח"נ צימפלז נו כטליים
לנדלו, וכמכוול (נכורות ט כ) חייכיס יסראאל
לטפל ברכור באהם דקה טלייס יוס, ונגסה
חמתיס יוס: (קג) וכן כו' (מכילתא זס) דבר
הכחוב כהוה מקוס סדרך כמות לנטף, וכן
פי רצוי זל: (קג) כו' כדין למקלה יוס הילג
סדר הכתוב כהוה וכן פי רצוי זל: (קג) מן
לכלב, לנאות על ה"ה קדעת שרחות ליפוי חמר
הנט"ל, ופי להכלב ריצוט: (קג)صومל כמדל:
(קג) וכטעס, מפני טהכלב הניל צדר הטריפה מפני
ויהט: (קג) וכן כתב הרלכ"ג, לפי שורך הטורפים
טהיג כספ מהגבלה: (קג) והזoir סלה יגעלא
הנפס, ומרתקין חותס מן רקלוּה: (ר) כי יס
הויזיר פליה הכתוב, מה צוין כן בגבלה טהגיין
גנברלי (דבר)